

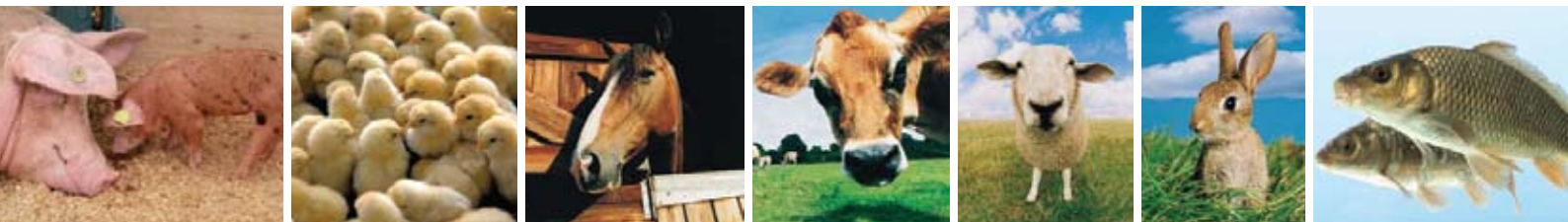
**Povijesni skup u
Belju: Hrvatski vinari
i dalje optimisti**

- **Vjetar nade u opstanak svinjogojstva**
- **Reportaže: Tradicionalna izložba proizvođača prerasla u sajam uvoznika**
- **Prilog AGROGLAS - poljoprivredni savjetnik**

Hrvatsko svinjogojstvo kasom u Europu?!

Gundinci, Tovarnik...

www.likra.hr

Za dodatne informacije javite se Vašem referentu...
043/878-098 • 091/211 02 94 • 091/211 02 95 • 091/172 81 11

LIKRA Professional

...linija proizvoda za sve one koji traže vrhunske rezultate uz bez kompromisnu kvalitetu LIKRA proizvoda...

Još jače i još bolje... Izbor profesionalaca...

Garantirano najjači i najpotpuniji program ishrane odojaka, tovljenika i krmača u Republici Hrvatskoj apsolutno svi dodaci potrebni Vašem odojku, krmači ili tovljeniku su već umiješani u Professional liniju - jedinstveno na tržištu!

Princip je jednostavan

LIKRA premiks + Vaše žitarice = Gotov proizvod
Apsolutno ništa više nije potrebno! ...

Ako nije umiješano u premiks to vam NE TREBA!

LIKRA Superstart Early Professional - predstarter

LIKRA F-10 Omega Professional - starter

LIKRA F-4 Professional - grower

LIKRA Z3/T - Z-4 Professional - krmače

LIKRA KPM2 Professional - tov svinja

Svim našim klijentima i dalje jedini u RH dajemo garanciju povrata novca u slučaju pada težine kod odbića i mekane stolice kod odojaka...

Premiksi i dodaci stočnoj hrani za sve kategorije životinja.

PIONEER

PIONEER
A DUPONT COMPANY

SJETVA PIONEER HIBRIDA KUKURUZA U KASNIJIM ROKOVIMA SJETVE

Zbog hladnog i nestabilnog vremena ovog proljeća u mnogim krajevima Hrvatske sjetva kukuruza biti će pomaknuta u kasnije rokove. U takvim kasnijim rokovima potrebno je zasijati hibride kraće vegetacije koji će moći dozoriti u kraćem vremenu. Tvrtka Pioneer nudi poljodjelicima čitav niz hibrida kukuruza razne dužine vegetacije koji se mogu sijati sve do kraja lipnja i dozoriti za korištenje zrna i silaže.

DATUM SJETVE	HIBRIDI KOJI SE MOGU SIJATI U OVOM ROKU SJETVE I NORMALNO DOZORITI
Do 10. svibnja	PR34F02, PR35T06, PR35P12, PR35F38, PR36K67, PR36P85, Florencia, PR36B08, Colomba, PR36R10, PR36D79, PR37F73, PR37M34, PR37N01, Stira, PR37H24, PR37Y12, PR38A24, PR38F70, PR38R92, PR38N86, Clarica, PR39F58
Do 15. svibnja	PR36B08, Colomba, PR36R10, PR36D79, PR37F73, PR37M34, PR37N01, Stira, PR37H24, PR37Y12, PR38A24, PR38F70, PR38R92, PR38N86, Clarica, PR39F58
Do 20. svibnja	PR37F73, PR37M34, PR37N01, Stira, PR37H24, PR37Y12, PR38A24, PR38F70, PR38R92, PR38N86, Clarica, PR39F58
Do 25. svibnja	PR38A24, PR38F70, PR38R92, PR38N86, Clarica, PR39F58
Do 1. lipnja	PR38R92, PR38N86, Clarica, PR39F58

Tehnologija koja daje više!®

® Zaštitni znak registriran ili primijenjen u državama svijeta od strane: Pioneer Hi-Bred International, Inc.; Des Moines, Iowa, USA

■ IZMEĐ MEĐE	4
NEUREDNA KULTIVACIJA	
Rasti zemljo, pukni stino	
■ MOZAIK	6
■ VINARSTVO	9
IVICA TODORIĆ UGOSTIO JE KREMU HRVATSKIH VINARA	
Stari iskusni vukovi hrvatskog vinarstva iz Baranje otišli još jači	
■ MLADI U POLJOPRIVREDI	14-15
NA ISTOKU HRVATSKE, U TOVARNIKU, POSJETILI SMO ALEKSANDRA GAŠPARIĆA JEDNOG OD NAJNAPREDNIJIH MLADIH POLJOPRIVREDNIKA	
Vjetar nade u opstanak svinjogojstva	
■ SVINJOGOJSTVO	16-17
OBITELJI NIKOLE JANKOVIĆA I JOSIPA KADIĆA ZAVRŠILI IZGRADNJU SVINJOGOJSKIH FARMI	
Gundinački kas u europsko svinjogojstvo	
■ AGROGLAS POLJOPRIVREDNI SAVJETNIK	21
PČELARSTVO: Jednim klikom vidljivo stanje košnice	
POSLOVI VEZANI UZ UZGOJ RAJČICE: “Rajčica je voće”	
SAVJETI ZA SADNJU PAPRIKE: Najveći prinosi sredinom vegetacije	
VOČARSTVO: Sadnja lijeske	
Sadnja oraha iz ploda - da ili ne?	
Uzgoj brusnica	
Folijarna gnojidba voćnjaka šljiva	
PELARGONIJA - MUŠKATLA: Najpopularnija ljetna cvjetnica	
ZOB - VAŽNOST “ZABORAVLJENE” ŽITARICE: Skromni zahtjevi u uzgoju	
NJEGA KRAVA PRIJE I NAKON TELIDBE: Hranidba - najvažniji čimbenik	
STOČARSTVO: Pravo vrijeme za odbiće janjadi	
ZANIMLJIVOSTI U UZGOJU KONJA: Učenje od roditelja	

POVRTLARSTVO: Koncentrična pjegavost lišća krumpira i rajčice	
VINOGRADARSTVO: Crna pjegavost vinove loze	
VINOVA LOZA - BOLESTI: Pepelnica	
SIVA PLIJESAN VINOVE LOZE : Izaziva trulež bobica	
BOLESTI U NASADIMA JABUKA: Krastavost lista i ploda jabuke	
MASLINARSTVO: Paunovo oko	
BOLESTI BRESAKA: Breskvin savijač-Cydia molesta	
■ REPORTAŽA	38-39
NOVI SAD: 77. MEĐUNARODNI POLJOPRIVREDNI SAJAM	
Tradicionalna izložba proizvođača prerasla u sajam uvoznika	
■ SAVJETI	42-43
PRIJE GODINU DANA GOTOVO INDENTIČNI PROBLEMI	
Voda i vlaga prijete uništiti sve na tlu i u njemu	
■ EKOLOGIJA	47
Smeđe alge smanjuju neugodne mirise iz gnojovke	
■ ULAGANJA	48
ŠTO SE DOGAĐA S POLJOPRIVREDOM NOVOPRIMLJENIH ZEMALJA EU	
Poljoprivredno zemljište kao odlična investicija	
■ ZAKONODAVSTVO I EU	50
ZAJEDNIČKA POLJOPRIVREDNA POLITIKA EU	
“Vodič” za hrvatskog seljaka	
■ GASTRO	52
■ ZANIMLJIVOSTI	53
■ MASLINARSTVO	54
NOĆNJAK 2010 U BIOGRADU	
Zadarska županija premašila plan sadnje maslina	

ružmarin lavanda lavandin lovor smrikva čempres komorač

**100%
PRIRODNI**

HIDROLATI, ETERIČNA ULJA, MASAŽNA ULJA, OSVJEŽIVAČI PROSTORA
TEKUĆI SAPUNI, ŠAMPONI, SOLI ZA KUPANJE, MIRISNE VREĆICE, POKLON PAKETI

Mirisi Istre

linija prirodnih aromaterapijskih proizvoda

FITOAROMA
MIRISI ISTRE

www.fitoaroma.hr

Ekološki kontrolirali uzgoj i primarna prerada

FITOAROMA d.o.o., Antonio Smareglia 65, HR-52215 Vodnjan, E-mail: info@fitoaroma.hr, Distributer: ORBICO d.o.o., Škorpikova 3a, HR-10000 Zagreb, E-mail: info@orbico.hr

NEUREDNA KULTIVACIJA

GLAVNI UREDNIK,
DAMIR RUKOVANJSKI, DIPL.ING.AGR.

i veletrgovaca, šampiona u muljanju, laganju i preveslavanju. A budalasti naši ljudi idu ko grlom u jagode. Ne znamo ni kud ćemo, ni kad ćemo, a ni više ne znamo ni što nam donosi Europska unija. Beskrajno more, škrto polje, mijenjaju se pravci vjetra. Za vremena gruba i lipa poljoprivreda je ona tanka struna koja ako pukne nikada više ne zsvira kako treba. Uzgajajmo i neka nas ruše za cijenu kako hoće. Što su prošle godine radili samo s jabukama. Po 30 lipa kilogram. Pa za 300 dana rokovi plaćanja. A dođemo u trgovački centar i odmah pla-

Doletjeti, doploviti i dovozati našim putovima, avionima, cestama i vlakovima narednih mjeseci gomila turista. Bila dobra, ili loša godina ljudi će biti u izobilju. Pohotnih i gladnih, i žednih turista preko glave. A ribe, mesa, mlijeka, sireva, kobasica podriđuša, salama, tirolki, hrenovki, vina finih i dobrih, onih glavobolina. Ma svega imamo u izobilju. Što će od toga našega jesti i popiti? Svinjari i tovljači junadi natempirali su svoje hranilice i boksove, big dačmane, šajere, pa one limene domaće baš da isprazne pred sezonu. Nisu niš ostavili slučajno. Kulenovi i pršuti zreli baš kada treba. Kažu da će malo nedostajati bifteka i ramsteka. Ako bude kao prošle godine nismo ništa napravili. Tada smo uvezli 50 tisuća tona svinjetine, od čega čak 5 tisuća tona slanine, špeka ili kako već volite da se kaže za te table iskrižane mesa i slanine. Jaja, piletina i puretina su donekle OK, jer proizvodimo u dovoljnim količinama. Međutim i tu je problem. U Europi fali tih vrsta mesa. i trgovci ga imaju na izbor, i što je najgore po nižim cijenama. Radi se i o slabijoj kvaliteti tog tzv. bijelog mesa no novci su u pitanju pa domaći proizvođači ostanu kratkih rukava pa od tog našeg nekog kontakta zelene i plave hrvatske više nema ništa. Ako još kod stočara bude, što bi rekli, tako-tako, u povrtlarstvu smo još uvijek tu i tamo.

Naši povrtlari salate nemaju dovoljno za potrebe naših hotela. Iako smo prošle godine imali najveću do sada proizvodnju mlijeka ove godine i pored dobrih rezultata dogodio nam se uvoz sira, a i mlijeka. Bit će problema. Iz nekoga razloga, kojega nitko ne zna, došlo je i do za desetinu puta manju potrošnju. Hrvati su izgleda s mlijeka prešli na vino i pivo. Toga se troši više nego prijašnjih godina. Restorani će biti zadovoljni kada skupu ribu budu nudili domaću. Bit će domaćih jastoga, brancina

Rasti zemljo, pukni stino

Ne znamo ni kud ćemo, ni kad ćemo, a ni više ne znamo ni kamo ćemo, a ni što nam donosi Europska unija. Beskrajno more, škrto polje, mijenjaju se pravci vjetra. Za vremena gruba i lipa poljoprivreda je ona tanka struna koja ako pukne nikada više ne zsvira kako treba

Odraga nemoj lagati. Te čudne zakone što donosi svijet ja neću priznati jer život je lijep i neću plakati dok prihvaćam kraj, pjeva Mišo Kovač. O draga naša Jadranko, i Vlado, i Ministri, a i Josipoviću nemojte lagati one što vas hrane. Dobit ćete ovo, pa dobit ćete ono. Tog dana sjeda na vaš račun. Bože moj što nosi život taj kao da čujem jeku iz usta svih poljoprivrednika. i oni ne prihvaćaju kraj. Bore se i nakon kraja. Ovaj jedan podigao plastenik za 10 milijuna kuna. Drugi diže farmu svinja za 17 milijuna. Treće kupio konje. Onaj opet uzeo u sred najvećeg kamena u kršu da diže stotine i stotine stabala maslina. Ljudi moji što ih čeka ni ne znaju. Predati će svinje pa ni nakon 300 dana

neće dobiti novce. Pa će ih trgovci natjerivati putovima i bespućima kompenzacija i cesija. Jeste vidjeli da na svakom otvaranju nove poljoprivredne proizvodnje dođe svećenik, stigne neko od političara i tamo neka klapa ili tamburaši. Uz zvuke tamburica ili mandolina otpjeva se Lijepa naša kao pred neku međunarodnu nogometnu utakmicu naših razmaženih nogometnih lutkica, ili pak svatovski ručak. i onda naš presvetli župnik blagosilja objekt, domaćina i sve prisutne. Fali samo ono da kaže da izmolimo još jedan oče naš za prvog među nama koji će biti slijedeći. Dakle, liči i na pogreb. Odu ljudi u nepoznato. Zadužili su i praunučad. Upali u ralje trgovaca, nakupaca

timo. Koliko puta naše novce izvrte ti prevaranti trgovci. Pa kilogram malina u Billi je 160 kilograma. Toliko je i kilogram onih plavih bobica, borovnica. Pa i slovenski čvarci, pardon ocvirki, stoje 130 kuna za kilogram. Pa od kakvih to svinja prave takve čvarke. i možeš misliti naših ljudi. Trče to kupovati. Pa mi smo Hrvati budale. Ma prosvjedi su majka. Treba stati pred trgovačke lance i nikoga pustiti unutra i da vidimo da li će plaćati nakon 50 ili 100 i više dana. Pa tri puta će malina već roditi i istruniti dok oni plate. Natprati traktore pred ulaz jedne Bille, Kauflanda ili slično. Da vidiš kada bi dirnuli trgovce kako bi se Jaca, Čo i kompanija uskovitlala. Uzjogunili bi se. Kukala bi im majka.

PRETPLATA • PRETPLATA • PRETPLATA**JEDINI U HRVATSKOJ****EU Agro info
i Agro tehnika****godišnja pretplata za oba časopisa****185 kuna****Naručite sms-porukom
ili nazovite na brojeve****031/205-043
091/5106-956****ili***eu.agro.hrvatska@os.t-com.hr*
pošaljite mail adresu na koju šaljemo račun*posjetite naše web stranice
www.agrohrvatska.com*

i tako. No, lignje, skuše i slična riba već je uvezena. Netko svih ovih godina nije radio svoj posao. Tko? Teško reći tko? Izgleda da su svi kada je u pitanju prodaja i tržište. Zasigurno oni koji brinu o proizvodnji i tehnologiji rade svoj dio posla. Treba li čak-kati po Vladi. Svakako da da. No, 90 posto ministarstva se brine o tehnološkom i stručnom dijelu poljoprivrede. Nema očito koordinacije u Vladi, među Ministarstvima gospodarstva, turizma, financija. Sada, u ovo doba godine, iz domaće proizvodnje imamo dovoljno mandarina i jagoda. i fali nam 40 posto jabuka, 80 posto krušaka, a što će biti sa šljivama to ćemo još vidjeti kada ih poberemo i kupujemo. i evo zla. Opet ćemo uvesti ogromne količine, a u jesen ćemo imati viška i nećemo ih nigdje moći skladištiti. A naša zemlja sve vrste voća može sama proizvesti. Zamislite zemlje Dansku i Poljsku koje mogu samo jabuke proizvesti. Ne možemo sve. Naranče i banane. i gdje smo sad. Nigdje. Nećemo gledajući s poljoprivrednog gledišta imati uspješnu turističku sezonu.

Svi kažu da stoje na raspolaganju. Jel to znači da su stali pa da nikome ne daju dalje, ili stoje pa se ne maknu. i dok čekamo da se netko tko nam stoji na raspolaganju pomakne s mjesta iznijeli smo gaće na štapu. Tako nam što se tiče Iparada stoji na raspolaganju i Majdak, i Čobanković, te područni i lokalni agro političari, a mi ćemo na kraju ostati bez novaca. No, nije toliko problem da ostanemo bez novaca u nekom drugom slučaju. Međutim, da bi dobio

50 ili čak u nekim slučajevima i 75 posto sredstava u tim programima morate sami isfinancirati program. Dakle, istresti treba 100, 200, 500 tisuća eura za neku farmu ili bilo kakvi drugi razvoj svog gospodarstva u mjeri 101 ili 103.

I na kraju ovi što vam stoje na raspolaganju vam kažu da neki papirić iz šume papira nije dobar ostali ste bez novca. Ili ako dobijete, a poslije baš na našem ovom ludom tržištu ne uspijevate funkcionirati kako treba morate platiti penale, vratiti pare a ovi što i dalje stoje na raspolaganju malo pomiču ramenima gore dolje ko kakvi orangutani u zoološkom vrtu. Pa što. Jedan više ili manje propali poljoprivrednik među njih 100 tisuća nikome ništa ne znači. Pa što. Danas ga preveslamo jer nije dobio 100 tisuća nečega iz Iparada. Pa mu dugujemo za poticaje iz 2008, pa iz 2009. Pa su mu maznuli žito u obližnjem silosu. Pa što. Oni su na raspolaganju.

I imamo nekako osjećaj da su svi ti ljudi slijepci kraj zdravih očiju. Zamislite oni ne vide da to seljak ne može proći. Skupiti takve papire i u roku. Pa samo do polovice lipnja. Jadni bi trebali se uhvatiti bijelog štapa i prohodati po našim selima. Možda bi napipali koje seljaka koji može proći te Iparad programe. To mogu samo velike tvrtke koje imaju razvijenu administraciju a koja se može tući s birokratskim aparatom hrvatskog ministarstva poljoprivrede koji su samo izvršitelji gospode iz vrha EU.

Impressum:**EU AGRO INFO**

Časopis za prilagodbu hrvatske i bosanskohercegovačke poljoprivrede EU i Glasilo Agroekološkog društva i EU Agro Hrvatska

OSNIVAČI:

Intersigma d.o.o., Agro ekološko društvo
www.agrohrvatska.hr

IZDAVAČI:

EU Agro Hrvatska, Agroekološko društvo i Intersigma d.o.o.

DIREKTOR:

Ivan Prašnjak, oecc

GLAVNI UREDNIK:

Damir Rukovanjski, dipl.ing.agr.
euagrohrvatska@gmail.com
tel/faks: 031 376-407

IZDAVAČKI SAVJET:

Prof.dr.sc. Dragi Tanevski, Franz Sauer, Josephine Pfaff, Dražen Rukovanjski, dr.vet. med., Prof.dr.sc. Dragutin Bodakoš, dr.vet. med., Prof.dr.sc. Gordana Bukvić, Doc.dr.sc. Mirjana Brmež, Prof.dr.sc. Vlatka Rozman, Zoran Galić, dipl.oec., Marin Barić, dipl.ing. agr. Eugen Sauer, dipl.ing.agr., Igor Kovač, dipl.ing.agr. Zrinka Dželihodžić, dipl.ing. agr., Dragana Buljubašić, dipl.ing.agr.

MARKETING I PRODAJA

Ivan Prašnjak, oecc,
+385 (0)91/5106-956
intersigma1@gmail.com,
eu.agro.hrvatska@os.t-com.hr
Boris Palinkaš (savjetnik za prodaju)
Ilija Milić (referent za ulaganja)
Bojan Kleiber (savjetnik za osiguranja i prodaju)
Ivica Kelava (referent za ekologiju)

Pretplata (tiskano izdanje) za Hrvatsku
12 brojeva 110 kuna,
Jedinična cijena 12,00 kuna

Članovi Agroekološkog društva, Agro kluba i Hrvatske udruge za promicanje ruralnog turizma ne plaćaju posebno pretplatu nego ga dobivaju u sklopu članarine

Rukopise i fotografije na upit vraćamo. Pretisak preporučen i dopušten uz naznaku "Iz EU Agro info". Pravo korištenja teksta i fotografija:

EU farmer ltd, i AGRO BIZNIS GmbH, te fotografija Iowa farmer today i Illinois farm news. Tekstovi su djela potpisanih novinara i autora i uredništvo ne odgovara za eventualne nastale greške i prouzročene štete. Tekstove osiguravaju članovi AGRO EKOLOŠKOG DRUŠTVA

GRAFIČKO OBLIKOVANJE:

EU Agro Hrvatska, Darko Brkić

TISAK:

Grafika d.o.o. Osijek

Boom efekt™

NESELEKTIVNI TRANSLOKACIJSKI (TOTALNI) HERBICID SA SISTEMIČNIM DJELOVANJEM

Uporaba:

- na strništima
- u vinogradima
- u voćnjacima
- u šumskim rasadnicima
- na neobrađenim površinama

Za suzbijanje jednogodišnjih (sjemenskih) uskolisnih i širokolisnih korova koristi se u količini 2 - 4 l/ha. Za suzbijanje višegodišnjih zeljastih i drevnastih korova te korova s izrazito dubokim korijenom i rizomima preporučujemo uporabu 4 – 12 l/ha, ovisno od vrste korova.

pinusagro

Pinus Agro d.o.o. | Sv. Leopolda Bogdana Mandića b.b. | 31000 Osijek | Hrvatska
T: 00385/31/283 009 | F: 00385/31/283 081 | E: infoagro@pinusagro.hr

Lažni med

Na livanjskoj gradskoj tržnici svakog tržnog dana pojavljuju se velike količine lažnog meda koji prodaju nepoznate osobe iz središnje Bosne po cijeni od sedam maraka po kilogramu, prenosi portal Poljoprivreda.ba. Niske cijene i sumnjivo porijeklo samo su neki od pokazatelja da je riječ o nekvalitetnom proizvodu koji kao takav otežava posao domaćim pčelarima, jer nije malo građana koji kupuju med loše kvalitete zato što je dva puta jeftiniji od domaćeg prirodnog. Na ovaj problem u više navrata do sada ukazivalo je Udruženje pčelara općine Livno, koje okuplja oko 150 pčelara – proizvođača prirodnog meda, koji je odlične kvalitete i čija je cijena od 12 do 15 maraka po kilogramu, ali akcije inspekcije na sprečavanju prodaje lažnog meda još nisu dale rezultata.

Jagodičasto voće iz BiH

Jedan od vodećih proizvođača smrznutog jagodičastog voća, kompanija Heko iz Bugojna, namjerava proširiti poslovanje i izgraditi četiri nove rashladne komore za voće i povrće ukupnog kapaciteta 400 tona, kao i tunel za smrzavanje.

Ova kompanija prošle godine je izgradila

jednu od najvećih hladnjača u BiH, namijenjenu za preradu i skladištenje voća, a za novu investiciju odlučili su se zbog sve većih zahtjeva tržišta i mogućnosti za razvoj domaćeg biznisa.

Kompanija Heko na lokaciji Hotigošče, udaljenoj dvanaest kilometara od Bugojna, posjeduje vlastiti rasadnik s tisućama kvalitetnih sadnica svih vrsta jagodičastog voća koje su trenutno najtraženije na tržištu.

Nakon završetka projekta u drugoj polovini ove godine, predstavnici firme Heko očekuju da će se stvoriti svi potrebni uvjeti za izvoz njihovih proizvoda i na strana tržišta.

Limun nejestive kore

U trgovinama Interspara i Konzuma prodaju se limuni čija kora nije za upotrebu jer sadrži određene kemikalije koje nisu jestive. Na pakiranju limuna u Intersparu stoji natpis 'kora nije jestiva', stoga je ne treba koristiti primjerice naribanu za kolače. Radi se o

voću prve klase koje je iz Španjolske uvezla zagrebačka tvrtka Bonca.

Konzumov limun također dolazi iz Španjolske, a na etiketi piše da je tretiran thiabendazolom i imazalilom, pesticidima protiv

gljivičnih oboljenja u skladištima. U Ministarstvu poljoprivrede kažu da je upotreba tih dviju tvari dopuštena u zemljama Europske unije, ali da njihovi ostaci u svim biljnim proizvodima ne smiju prelaziti maksimalne dopuštene količine pesticida (MDK), najviše zakonski dopuštene razine ostatka pesticida u ili na hrani za ljude ili za životinje. Jesu li količine pesticida ispod MDK može se utvrditi jedino laboratorijskom analizom koju provodi Hrvatski zavod za javno zdravstvo. Međutim, rezultate javnost još nije saznala.

Identifikacija zemljišnih parcela

Ako žele poticaje i nakon ulaska Hrvatske u Europsku Uniju, svi poljoprivrednici, pa tako i oko 14 tisuća bjelovarsko-bilogorskih evidentiranih u Upisniku poljoprivrednih gospodarstva, moraju svoje parcele unijeti u ARKOD sustav identifikacije zemljišnih parcela. Kratko rečeno, ono što se vidi na digitalnoj zračnoj snimci mora se poklapati s onim što je svaki seljak prijavio da obrađuje na konkretnoj čestici.

Glavni cilj uvođenja ARKOD- a je isplata poticaja samo za one površine koje se stvarno obrađuju, odnosno eliminiranje zlouporaba. Tu vlasništvo više nije presudno, što očito stvara probleme poljoprivrednicima kad dođu unijeti podatke.

Francuska rezervirana prema RH glede šećernih kvota

Kako prenosi agencija Agence Europe, Francuska je na nedavnom zasjedanju posebnog odbora za poljoprivredu, uz potporu nekoliko članica EU (među kojima su Poljska, Njemačka i Češka), izrazila rezervu prema hrvatskim zahtjevima u sektoru proizvodnje šećera, odnosno utvrđivanja proizvodne kvote koja će joj biti dodijeljena. Francuska inzistira na tome da visina kvote za proizvodnju šećera u Hrvatskoj bude određena na temelju stvarnog stanja na hrvatskom tržištu i prema stvarnoj potrošnji šećera, dok Hrvatska za svoje proizvođače šećera traži privremena izuzeća od primjene europskih pravila, uz određivanje posebnih kvota za

uvoz sirovina za proizvodnju šećera.

Francuska ponajprije štiti svoje interese, budući da je ta zemlja po poljoprivredi najjača u EU. Međutim, poljoprivreda je važna i Hrvatskoj: poljoprivredno-prehrambeni sektor u hrvatskom BDP-u sudjeluje s visokih 10, te s 13,5 posto svih zaposlenih.

Zatvaranje poglavlja poljoprivreda komplicira i velik broj hrvatskih zahtjeva za privremenim izuzećima i prijelaznim razdobljima, kojih je ukupno 39. U Bruxellesu neke od tih zahtjeva smatraju prihvatljivima, poput specifičnog nazivlja hrvatskih proizvoda, dok će zahtjevi kao što su oni vezani uz državne potpore, ili pak metodologija izračunavanja poljoprivrednih površina, mnogo teže dobiti zeleno svjetlo Bruxellesa. Kako se vidi i po tvrdom stavu Francuske, optimizam hrvatskih dužnosnika, kada je riječ o zahtjevu da se Hrvatskoj u poljoprivredna područja priznaju i mirirane ili minski sumnjive površine, nije opravdan. (Izvor: Glas Slavonije)

Turska daje više za pšenicu

Uprava za indirektno oporezivanje BiH pokrenula je opsežnu istragu zbog nelegalnog izvoza pšenice i kukuruza u Tursku, saznaju, prenosi bosanskohercegovački portal. U UIO nisu ni potvrdili ni demantirali ove navode ističući da još rade provjere koje će pokazati kako je iz BiH izvezeno više od 13.500 tona pšenice i više od 10.000 tona kukuruza, vrijednosti blizu 7,5 miliona KM. Naime, postupak izvoza za Tursku je isti kao i sa izvozom oraha kada je desetak firmi registriranih u BiH budžet Turske oštetilo za više od 14 miliona KM. Izvor iz UIO pojasnio je da je u BiH uvezena jeftinija pšenica iz Hrvatske, Srbije i Mađarske, pa da su pojedini izvoznici fiktivno prikupljali otkupne blokove od seljaka u BiH na kojima se pšenica prikazuje kao domaći proizvod. "Na osnovu tih otkupnih blokova može se dobiti obrazac EUR 1 kao dokaz o porijeklu robe iz BiH i, zbog ugovora o slobodnoj trgovini između BiH i Turske, roba koja ima domaće porijeklo može biti izvezena u Tursku bez plaćanja uvoznih dažbina", pojasnio je ovaj izvor ne precizirajući o kojim firmama se radi, jer provjere još traju, i da će više detalja biti poznato kasnije. Ovaj izvor naglašava da je malo nelogično da, kada se u BiH smanjuju zasadi pšenice i kukuruza, izvoz ovih žitarica drastično ra-

Više noći dobrog sna

PROFILER®

Postojan i siguran izbor protiv plamenjače

- ✓ Dugotrajna zaštita od plamenjače vinove loze
- ✓ Nezamjenjiva zaštita kroz najosjetljiviji period cvatnje loze
- ✓ Prihvatljiv za okoliš i za proizvodnju stolnog grožđa i vina
- ✓ Registracije širom svijeta omogućuju neometani izvoz grožđa i vina

Bayer d.o.o.
Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
Telefon +385 1 6599 999
www.bayercropscience.com.hr

Bayer CropScience

IVICA TODORIĆ UGOSTIO JE KREMU HRVATSKIH VINARA U VINOGRADIMA BANOVOG BRDA I PODRUMU IZ 1526 GODINE KOJE JE DOSLOVCE UORANO U BARANJSKU PLANINU

Stari iskusni vukovi hrvatskog vinarstva iz Baranje otišli još jači

Ivica Todorić, vlasnik, preko svojih tvrtki, najvećeg broja čokota u Hrvatskoj ugostio je najeminentnija imena hrvatskog vinarstva. Uz zakusku pod strehama uz vodu, mirnu zelenu vodu Kopačkog rita oni su razmjenjivali brojna iskustva. Časopis EU agro info pokušati će dočarati ležernost ovoga susreta i prenijeti vam ugođaj koje njihova vina od Pelješca do Istre, pa od Međimurja do Iloka i Baranje ostavljaju na nepce

Proljetno podne u Baranji je nezapamćen doživljaj mirisa, zvukova i topline i stalno prisutnog osjećaja vlage i bujne vegetacije. No, Kormaran, beljski kulturni restoran i Kopački rit, uz sve to i baranjska vina je dobitna kombinacija. A ako uz sve to društvo uz vino vam prave ljudi koji se prezivaju Gerštmajer, Enjingi, Plenković, Katunar, Karalić, Knežević, Todorić, Matuško jasno je da je riječ o okupljanju kojemu obično smrtnici teško mogu prisustvovati. Ivica Todorić, vlasnik, preko svojih tvrtki, najvećeg broja čokota u Hrvatskoj ugostio je najemi-

Autobus Agrokor vina pred beljskom Vilom na najvišem vrhu Banova brda

nentnija imena hrvatskog vinarstva. Uz zakusku pod strehama uz vodu, mirnu zelenu vodu Kopačkog rita oni su razmjenjivali brojna iskustva. i da je riječ o ekipi ljudi koja se jako dobro poznaje i poštuje govori i podatak da se oslovljavaju s ti, da jako dobro poznaju vina od onoga drugoga. A i Todorić koji ima vjerojatno jako mnogo posla i mimo vinarstva ravnopravan je s njima u raspravi. Očito je da je to i grupa ljudi koji su veliki zaljubljenici. Iz Istre, Dalmacije, s Hvara, Korčule, iz Jaske, iz Moslavine, iz Zagorja i Prigorja... Tu su u srcu Baranje

KVALITETNA, VRHUNSKA, LEDENA, IZBORNA

Asortiman nadaleko poznatih beljskih vina čine stolno vino, kvalitetna vina Graševina, Chardonnay, Beljski rizling i Pinot sivi, te vrhunska vina Graševina i Chardonnay, dok posebnost ponude predstavljaju predikatna vina, kasna i ledena berba graševine.

pokazali što znaju. Nakon što je službeno pozdravio prisutne uz pomoć svoji najodanijih ljudi iz Beljskih vinograda, Baldu Matića i Marina Kneževića, Ivica je Todorić ukratko ljude upoznao s onim što je danas Belje. Nakon toga smo svi zajedno stvorili karavanu koja se vozikala po proljetnom baranjskom suncu duž Kopačkog rita, uz oranice Belja, pored baranjskih pustara i govodarskih farmi ovoga Giganta poljoprivrede u našoj zemlji.

GOLDBERG

Cilj su bili vinogradi i tzv. Vidikovac odakle se pruža pogled na cijelu Baranju, Dunav, Beli Manastir, Osijek... Uz tradicionalni baranjski čobanac i roštilj pila su se najbolja vina uz druženje gostiju i vinara. U Baranjskoj vili, na najvišoj točki baranjske planine, ili Banova brda kako zovu tu takozvanu planinu od nekih 200-tinjak metara nad morem Marin Knežević, glavni enolog održao je svoju priču o graševini Goldberg i drugim vinima koje su stvorili prekrasni baranjski ljudi, povjetarac s Dunava i dah hrvatskog panonskog istoka. Tijekom manifestacije svi uzvanici su obišli i vinograde i vinsku cestu Podruma Belje, koji su s 583 ha, najveći hrvatski proizvođač grožđa iz vlastitih vinograda. Centralni dio manifestacije bila je velika proljetna degustacija vina koja je organizirana u beljskom podrumu koji datira iz davne 1526. godine. Na ovoj značajnoj vinskoj manifestaciji prezentirano je 36 vrhunskih vina iz 24 hrvatske vinarije. i na kraju krajnji cilj. Podrum. Stari, preuređeni,

Pogled s vidikovca na beljske vinograde

Goran Pajnić i Baldo Matić s Todorićem su goste upoznali s dostignućima današnjeg Belja d.d.

Talijanski majstori, slavonska hrastovina i baranjski podrum

bolje rečeno obnovljeni podrum u Suljošu. U Kneževim Vinogradima. i tamo smo nešto zaključili. Hrvatska ima veliku vinsku tradiciju i od 1990. godine stvoreni su vrhunski vinski brandovi. Hrvatska ima potencijala. S projektom "Putovima vina" konkuriramo na svjetskom vinarskom skupu i mislim da ćemo uspjeti. Agrokor je postao vlasnik mnogih vinarija u Hrvatskoj, što potvrđujemo značajnim nagradama u svijetu. Uložiti ćemo još oko 100 milijuna eura u vinarstvo i vinogradarstvo u Hrvatskoj, a samo na Belju ćemo uložiti 30 milijuna eura u novu vinariju. U Kneževim Vinogradima ćemo u sadašnjoj vinariji, uz 450 godina stari podrum, napraviti hotel. Vjerujemo u potencijal hrvatskog vinogradarstva i zato u to mnogo ulažemo, istakao je Todorić svojim prijateljima iz vinarske branše. U podrumu je Franjo Francem vodio odlično organiziranu degustaciju. U najdubljem dijelu podruma, za velikim stolom poput srednjovjekovnih vitezova, kraljevi hrvatskih vinograda probali su 27 hrvatskih vina. Više su govorile čaše i bokali, ali reakcija je bila jasna. Redom ćemo o svakom vinu posebno. Degustaciju je otvorila PZ Vrbnik s Krka i vino Žlahtina Grand Cru iz 2008. godine. Zlatna uljna boja, perfekcija voćnog okusa. i jedno sve govori. Vrbnik i Krk. Malvazija dajla, berba 2009. koju je proizvelo Istravino. Malvazija Dajla se proizvodi selekcijom grožđa s najboljih vinogradarskih položaja okrenutih prema moru, što se odražava i u stilu vina. Vino je zaokruženog okusa, punog, osebujnog cvjetno-voćnog bukea koji ga izdvaja od jednostavnijih, lakših malvazija.

ČAROLIJA VOĆNIH OKUSA

Graševina De Gotho i Kutjevo treće je vino koje g.Francem predstavio okupljenim oko masivnog stola u podrumu. Graševina de Gotho slamnatožute je boje, izraženog sortnog mirisa, suhog okusa te srednjeg sadržaja alkohola i ekstrakta. Svježinu odaje snažnim voćnim mirisom u pravcu jabuka i vinogradarskih bresaka. Na grlu je lagano i ugodno gorkasta, a cijelu strukturu podržava živahna

kiselina. Moramo istaći da je jedno degustatorsko mjesto bilo i za glavnog urednika časopisa EU Agro Info, a i mi uz pomoć naših kolega iz časopisa Nova Zemlja prenosimo ovoga puta naše dojmove. Ne g. Francema, već isključivo naše doživljaje probanih vina. Graševina Galić iz 2008. godine. Graševina je svijetle slamnatožute boje i doima se nekako kompaktno u čaši. Na nosu se osjeti mineralnost, slatkoća i voćnost, od nezrele jabuke preko bazge do kompota od kruške. Antun Adžić iz Kutjeva i njegova graševina iz 2009. godine. Jedan kolega je zapisao - Zavodljivo vino koje svakim prinošenjem čaše otkriva novu dimenziju, razvija se, te na kraju završava bogatim i slasnim aftertastom. Slijedi graševina iz vinarije Daruvar, te graševina kasna berba Đakovačkih vina d.d. i na red je došao domaćin. Graševina Goldberg. O tome vinu sada nećemo više jer smo o njemu pisali u prethodnim brojevima. A podatak je dovoljan – Graševina s najviše nagrada u Hrvatskoj. A i degustirali smo ju nekoliko puta tijekom dana. Chardonnay vinarije Zdjelarević s Brodskog vinogorja bilo je slijedeće bijelo vino. Radi se o berbi 2008. godine. Sauvignon vinarije Branimira Jakopića je jedna točka na i prezentiranih bijelih kontinentalnih vina. Branimir Jakopić je iz Štrigove, iz Međimurja. i vjerujte okus, njegova primarna, sekundarna i tercijarna trenja po osjetilnim nepcima odavaju vina iz Međimurja. Sauvignon je na degustaciju naj vina poslala i Mladina. Odnosno degustirali smo Sauvignon gaj. Vino čija Vas zelenkasto žučkasta boja uvodi u svijet vina bogatog doživljajima. Odlikuje se nježnim, ali sor-

PUTEVIMA VINA

U okviru međunarodnog projekta "Croatian Wine Story" i igrano-dokumentarnog filma "Putevima vina" pokrenuta je inicijativa razvoja kulture vina u Hrvatskoj i popularizacije hrvatskih vina u svijetu. Manifestacija Putevima vina, koja je prvi put održana prošle godine, okuplja značajne vinare Hrvatske koji na navedenoj manifestaciji prezentiraju najbolja hrvatska vina. Manifestacija, kao takva, je jedinstvena u svijetu s ciljem jačanja zajedništva hrvatskih vinara i idealno je mjesto na kojem se mogu saznati trendovi u proizvodnji vina te koji su vinari postigli vrhunac u svojim vinarskim kreacijama. Prošlogodišnje okupljanje vinara održano je u Iločkim podrumima gdje su svoja vina predstavila 22 hrvatska vinara. Organizatori 2. tradicionalnog okupljanja vinara Hrvatske "Putevima vina" su Mandrak produkcija Zagreb & Meditera, a domaćin ovogodišnje manifestacije su Podrumi Belje. Podrumi Belje su u zadnjih nekoliko godina potvrdili kvalitetu svojih vina osvajanjem brojnih domaćih i međunarodnih nagrada od kojih su među posljednjima dvije srebrne medalje osvojene na poznatim francuskim ocjenjivanjima vina Vinalies i Chardonnay du Monde. Spomenuta manifestacija održavati će se dva puta godišnje, u proljeće i zimu, a već je najavljeno i sljedeće okupljanje kod istarskih vinara g. Morena Coronice i g. Marina Markežića-Kabole.

tno prepoznatljivim mirisom, iza kojeg slijedi skladan, podatan i sugestivan okus koji mami.

OKUS KRAJA IZ KOJIH DOLAZE

PZ Pošip i njihov Pošip nas je oduševio. Pošip s Korčule. Ma pravi Terroir. To u enološkom riječniku znači da ima okus kraja iz kojega dolazi. Slijedila su tri vina na koja je autor teksta posebno osjetljiv. Traminac je ono što nas ne može ostaviti ravnodušnim. Prije svega onaj Miške Gerštmajera mladeg iz Zmajevca. i bouquet, ili aroma kako već hoćete, sve je na mjestu. Možda smo subjektivni zbog čestih posjeta tom podrumu, ali doista pijući taj traminac iz 2008. Godine osjetimo miris, osjećaj i ugodnu hladnoću podruma u Zmajevcu. Traminac Vrhunski Gospodarstva Ravan također je ono što očekujemo od odličnog Traminca. i za one koje ne znaju, a mnogi ne znaju, radi se o biskupskom vinu. Mons. Karalić i njegova ekipa, i traminac biskupski ono je što možete samo poželjeti. i bože moj što reći o trećem Traminu. O znam da možda pretjerujem. Ali ljudi kupite i probajte te tramince. Odlični su. Taj treći koji smo pili je Iločki vrhunski traminac. Katunar, Krk. Priča je o vinu koje se zove Kurykta Nigra

Kurykta je stari ilirski naziv za Krk, a riječ Nigra puno otkriva o ovom vrlo tamnom, zagasiatom i neprozirnom vinu napravljenom od sorte Syrah koja je u vinariji Katunar prvi put vinificirana na Krku. U mirisu su izražene arome kupine, a u ustima se pokazuje suho i kiselkasto s okusom na drvo i začine. Modro Jezero grand reserve. Ime vina jasno govori da dolazi s područja

Miška Gerštmajer na Vidikovcu u društvu snimatelja Maria Romulića

Vlč. Karalić alfa i ometa misnih vina u društvu Mire Bošnjaka, vinara iz Đakovštine

Marinko Vladić PZ Vrbnik i Katunar u očekivanju nastavka degustacije

U Hladovini šume u Kopačkom ritu

Imotskog, a proizvodi ga vinarija Grabovac. Vino Modro jezero barrique dozrijevalo je nešto više od godinu dana u hrastovim bačvama (slavonski hrast), a proizvedeno je od sorti merlot, trnjak (autohtona sorta), vranac i cabernet sauvignon. Odlikuje se tamnorubin crvenom bojom, te ugodnim mirisom svojstvenim sortama od kojih se proizvodi. Grožđe je uzgajano u skladu s ekološkim standardima i prinosima ne većim od kilograma po trsu s najboljih lokaliteta u Imotskom vinogorju. Nakon toga pili smo crno vino Vinarije Josić. Ovog puta Cuvee Ciconia Nigra. Vrhunsko vino, izražene rubinske boje, te mekanog i dopadljivog i punog okusa. Arome su crnoga voća, kupina i borovnica. Ovo vino je nastalo spajanjem triju sorti vina. Cabernet Franc, Cabernet Sauvignon i Pinot Crni. Agrolaguna Poreč je još jedna vinarija iz sastava Agrokor vina, ili jednostavno iz sastava Agrokor. Castello Festigia je vino, blago i oporo, svojom kakvoćom i neodoljivim sortnim mirisom priča istinsku priču o vrijednosti porečkog vinogorja. Enjingi uvijek ima konja za utrku. Uvijek tu nešto novo. i sada to Venje, crno vino iz 2007. Je besprijekorno. Vina obitelji Enjingi tradicionalno su čudesna. Nije ih mijenjala povijest niti je na njihove okuse utjecala socijalna i društvena stvarnost prostora u kojemu su sazrijevala. i kao što je rekao Francem, ovo je užitek.

MEDITERANSKA NOTA

OPG Trapan Bruno i Syrah. Fino i elegantno vino koje dobiva

BARANJA

Priča o graševini Goldberg i drugim vinima koje su stvorili prekrasni baranjski ljudi, povjetarac s Dunava i dah hrvatskog panonskog istoka

posebnu mediteransku notu, ali zadržavaju svoj originalan karakter. Ovo vino od sorte Syrah iz Poreštine mnoge nas je dojmljivo, posebice koji smo nenaviknuti na istarska vina. Vinoplod d.d. Šibenik, normalno tu je Vrhunski Babić sur lie. O njemu, bez ljutnje nećemo ništa pisati, jer jednostavno kada kažete Babić, sve se zna. Vrhunski užitek, aroma, bouquet, boja, ma sve je kod ovog vina super. Probali smo u dva sata kušanja 20-tak vina. i svejedno smo osjetili i da ono 21 ima odličan okus. Odnosno odlične okuse. Skaramučin dingač duboke je tamnoljubičaste

boje koja se prema rubovima čaše prelijeva prema rubinsko-crvenoj s granatnim refleksima. Ima lijepo izražen miris sorte arome s blago slatkastom nijansom zrelih šljiva i kupina. Korta Katarina, amerčki vlasnik na Peleškim vinogradima. Plavac mali im je jako dobar. Mješavinom grožđa s položaja Dingač i Postup, ovaj elegantni plavac mali boje rubina otkriva višnje, tragove kupine te začinskog bilja, a u ustima je kompaktan i pun svilenih tanina. Vinarija Matuško i Dingač Reserva.

Stručnjaci kojih je doslovce taj dan u podrumu Belja vrvilo ističu da je ovaj dingač, odnjegovan u tišini hrastovih bačava, tamno rubin crvene je boje s ljubičastim preljevima, kristalno je bistar, punog i zaobljenog okusa, harmoničan, trpkast i slatkast. Posebno su izdvojili cvjetne arome koje dolaze do izražaja posebno kod ovog vina, što i nije tipično za dingač. Ivan Dolac, Vinarije Svirče s Hvara, je

slavljen proteklih godina. i jasno je svima kada ga piju da je to nešto što se pamti. Ivan Dolac jedno je od najboljih hrvatskih vrhunskih crvenih vina. Dobiveno od probranog grožđa autohtone dalmatinske sorte plavac mali, nakon vrenja klasičnom metodom, ovo je vino odležalo određeno vrijeme u malim hrastovim bačvama te nakon punjenja u boci još godinu dana. Na kraju još jedan hvarski vinar. Plenkovićev Zlatan otok d.o.o. i Zlatan Crljenak. No, vino iz Makarskog vinogorja. Vino dobiveno od sorte crljenak kaštelanski. Radi se o staroj dalmatinskoj sorti kojoj je nakon dugogodišnjih genetsko - ampelografskih istraživanja dokazana autohtonost. Usvijetu je poznat pod nazivom Zinfandell gdje uživa veliku popularnost među vinskih znalcima i ljubiteljima vina.

Naša vinarija je među prvim prepoznala potencijal i značaj ove sorte (spontanom križanjem crljenka i dobričića je nastala najznačajnija sorta crnog vina Dalmacije - Plavac mali), te je ovo PRVO vino s vrhunskom etiketom na tržištu njegove pradamovine Hrvatske. Vino je intezivno rubinske boje. Alkohol 14,5%, sa izraženom sortnom aromom koja varira od diskretnih cvjetnih, pa do snažnih voćnih mirisa.

Ovo okupljanje u Kneževim vinogradima završilo je kasno u noć. Razmjenjena su iskustva, stvarane zajedničke strategije uz fiš paprikaš i baranjska vina. Iskustvo za ove stare iiskusne vukove hrvatskog vinarstva.

Tekst i foto: Damir RUKOVANJSKI

Ivan Enjingi prošetao je vinogradima na vrhu baranjske planine

NATIVO

Očekujte više!

**Ne radite kompromis -
dodajte vrijednost
vašem grožđu!**

- nezamjenjiva i pouzdana zaštita od pepelnice vinove loze čak i u uvjetima velike opasnosti od infekcije
- izvrsna zaštita grozda - zdravo grožđe i kvalitetna berba
- širok period primjene od cvatnje pa nadalje
- sistemično i dugotrajano djelovanje - efikasnost bez kompromisa
- prilagodljiv svim programima prskanja i antirezistentnoj strategiji
- registracije u zemljama širom svijeta omogućuju izvoz vina ili grožđa bez ograničenja

NA ISTOKU HRVATSKE, U TOVARNIKU, POSJETILI SMO ALEKSANDRA GAŠPARIĆA JEDNOG OD NAJNAPREDNIJIH MLADIH POLJOPRIVREDNIKA

Vjetar nade u opstanak svinjogojstva

Radimo oko 280 hektara zemlje i za sada je gotovo sve merkantilna proizvodnja, priča nam Aleksandar Gašparić pokazujući mehanizaciju koju posjeduje i obilazeći gradilište nove suvremene svinjogojske farme. Sva ova zemlja bit će ubrzo u službi proizvodnje hrane za svinjogojsku proizvodnju. Za vjerovati je da će poticaj po krmači ostati i nakon našeg ulaska u Europsku uniju, pa i ako ostanu ovakve cijene kao što su sada, sedam, osam kuna, bit će sa suvremenom tehnologijom koju uvodimo moguće ostvarivati dobre ekonomske rezultate, ističe Gašparić. Ovo obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo na 100 hektara proizvodi kukuruz, na 100 je ječam i na skoro isto toliko soja, koju je do sada

Koliko će biti velika farma govori podatak da će se na njoj svaki tjedan prasiti 12 krmača, što znači da će imati i tjednu isporuku od oko 150 tovljenika, odnosno godišnje oko 7800 utovljenih svinja. Velika podrška projektu je svakako Mesna industrija Ravlič s kojim ima dogovoren otkup svinja

Ukupno će farma imati 260 krmača francuskog hibrida Penerlan. Na farmi će biti i roditeljska i djedovska linija. Kompletna investicija stoji 18 milijuna kuna bez PDV-a. Naknadno će biti izgrađeni i betonski silosi koji će također koštati još najmanje milijun kuna. Put do ovakve farme nije bio lagan. Trebalo je vremena dok pronađe zadovoljavajuću lokaciju, ali i oranica. Samo prikupljanje papirologije trajalo je dvije godine

Vanjski izgled krmačarnika. Do njega je započeta gradnja tovljišta.

Izgradnja boksova u krmačarniku

Gašparić u društvu predstavnika Penerlana i Schauera na ulazu u krmačarnik

mijenjao za sojinu sačmu. No, kako ističe naš domaćin do sada mu i nije toliko bila važna sorta i hibrid kukuruza, no sada će razvojem svinjogojstva svakako morati pripaziti.

Probati ću pet, šest hibrida i analizirati na proteine i vidjeti koji će najbolje odgovarati pa ću tek za dvije tri godine imati jasnu viziju koja sjemenska kuća, sorta, hibridi i slično. Za sada radim dosta privatne zemlje, na mnogo različitih tabli, no očekujem i da od općine uzmem stotinjak hektara kada bude natječaj. Ostalo je još nekih 500 do 600 hektara za podjelu obiteljskim gospodarstvima.

i do sada je svinjogojstvo bilo važno opredjeljenje i Aleksandra i njegovih roditelja. Mjesečno isporučuje 80 do 100 svinja. Za svu ovu zemlju još bi mu trebao jedan traktor i kombajn i kada dođu prve svinje u novu farmu to će, kako se kaže, biti IN. Gašparić do sada je mehanizaciju kupovao putem kredita

WOLF

O štalama WOLF sistema također ćemo pisati u našoj Agrotehnici, a izvođač radova je tvrtka Gedžić Gradnja d.o.o. koja je i zastupnik ove tvrtke u Hrvatskoj, a inače joj je sjedište u Hrvatskom Leskovcu.

i leasinga. i tu ima boljih i lošijih iskustava. Ističe da mu Hypo leasing najbolje odgovara, kao i SG leasing. Na ovaj način kreditira i Unicredit leasing, ali kako kaže Gašparić, ne žele dati priključke ako se ne kupuje i traktor. On se odlučio na Valtra traktore i posjeduje po jedan N i T serije. Posjeduje sve žitne sijačice, Hardy Master prskalicu. Želja mu je Claas Tucano, no morati će malo pričekati jer kredit za farmu je dosta veliki teret.

Koliko će biti velika farma govori podatak da će se na njoj svaki tjedan prasiti 12 krmača, što znači da će imati i tjednu isporuku od oko 150 tovljenika, odnosno godišnje oko 7800 utovljenih svinja. Velika podrška projektu je svakako Mesna industrija Ravlič s kojim ima dogovoren otkup svinja. Radi se o štali WOLF sistem, dakle suvremenoj montažnoj štali kod koje je idealno riješiti i tehnologiju. A tehnologija, sva oprema, grijanje, ventilacija, klima, izgnijavanje, boksovi. Sve se radi o opremi tvrtke Schauer agra iz Dugog sela koja je i zastupnik

poznatog proizvođača opreme Schauer. Na farmi smo bili u društvu g. Mikleca, glavnog čovjeka za Schauer u Hrvatskoj. Tvrtka Schauer vrlo se uspješno bavi proizvodnjom opreme za staje i osim kompletnim proizvodnim programom za staje za svinje, goveda i konje svojim je pouzdanim sustavima za hranidbu postala poznata širom svijeta.

Schauer pokazuje bliskost kupcima. Osim sjedišta tvrtke u Prambachkirchenu Schauer ima vlastita prodajna sjedišta u Švicarskoj, Njemačkoj, Italiji, Slovačkoj, Hrvatskoj i Rumunjskoj. Preko brojnih prodajnih partnera Schauer je prisutan u zapadnoj i istočnoj Europi, južnoj i istočnoj Aziji, Australiji i Sjevernoj Americi.

Vaderstadt oprema na imanju znak je i o vrhunskoj tehnologiji u ratarstvu

Valtra s Hardy nošenom prskalicom

SCHAUER U AGROTEHNICI

U prvom narednom broju našeg časopisa Agrotehnika поблиže ćemo vas upoznati s opremom tvrtke Schauer. Tvrtka Schauer vrlo se uspješno bavi proizvodnjom opreme za staje i osim kompletnim proizvodnim programom za staje za svinje, goveda i konje svojim je pouzdanim sustavima za hranidbu postala poznata širom svijeta

Otac i sin Gašparić razgledaju Spot mix sistem za hranidbu

Ukupno će farma imati 260 krmača francuskog hibrida Penerlan. Na farmi će biti i roditeljska i djedovska linija. Kompletna investicija stoji 18 milijuna kuna bez PDV-a. Naknadno će biti izgrađeni i betonski silosi koji će također koštati još najmanje milijun kuna. Put do ovakve farme nije bio la-

gan. Trebalo je vremena dok pronađe zadovoljavajuću lokaciju, ali i oranica. Samo prikupljanje papirologije trajalo je dvije godine. Kredit HBOR-a je na 15 godina i iznosi 13 i pol milijuna kuna. Oko milijun i pol kuna vlastitih sredstava je već uloženo, dok nazimice kreditira Hypo banka, poslovnica

Isporučena oprema posljednje je generacije u svijetu. - To znači da je cijeli proces automatiziran i da te poslove obavlja samo jedan radnik"

ZVONIMIR MIKLEC, Schauer

Sisak. Na naše pitanje kako se uopće sreo sa selekcijom francuske kuće Penerlan, ističe da je čuo za odlične rezultate koje postižu, a predstavnike ove tvrtke upoznao je na sajmu. Najveća farma u blizini je u Bijeljini, u BiH na kojoj je 1000 krmača i tovljenici koji su u 150 dana starosti postigli 113 kg. Otišao je u Francusku i Austriju i tamo popričao s farmerima koji imaju takve svinje i odluka je već bila donesena.

Tekst i snimci: Damir RUKOVANJSKI

Inovativna tehnologija za stajsku opremu i automatsku hranidbu

... za svinjogojstvo-, govedarstvo i konjogojstvo

Schauer Agra d.o.o.
Josipa Zorica 133
10 370 DUGO SELO
www.schauer.co.at

SERVIS - SAVJETOVANJE - PRODAJA: Zvonimir Miklec, Mobil: 098 359871

KOOPERANTI BELJA DD OBITELJI NIKOLE JANKOVIĆA I JOSIPA KADIĆA ZAVRŠILI IZGRADNJU SVINJO

Vojno graničarsko selo Gundinci, u posavskom dijelu Slavonije smješteno među močvarama i johinim šumama. S nekih tri tisuće stanovnika svakako spada u velika sela. Oduvijek poznata po vrijednim stočarima, a posebno konjogojcima. Do rata ovo je selo imala desetine naprednih peradarskih farmi. I danas ih ima. Dakle, selo sa stočarskim iskustvom. Ali ono što danas, bolje rečeno od prije neki dan, rade obitelji Nikole Jankovića i Josipa Kadića je pravi herojski potez. Danas ući u milijune vrijednu investiciju, i to u svinjogojstvo, doista je hrabrost i velika neizvjesnost. Rate kredita, zaposlenost, naplata sve je to što ih još čeka uz vrhunsku tehnologiju. A taj dio posla, podijeljen je. S njima u taj rizik mora i Agrokor, odnosno Belje d.d. čiji su oni kooperanti. Granice sela s istoka je Babina Greda, sa zapada selo Beravci, s juga selo Sikirevci, a sa sjevera Perkovci i Mikanovci. Dakle, radi se o stočarsko ratarskom kraju gdje je za očekivati da će njihovim stopama uskoro i drugi poznajući naš narod. No, da bi krenulo dalje potrebna su njihova pozitivna iskustva a njih bi trebalo biti uskoro.

U vrijeme kada Hrvatska nema dostatnu proizvodnju svinjskog mesa i uvozi više od 50% prasad za tov obitelji Kadić i Janković iz Gundinaca pokreću proizvodnju tovljenika na vlastitim farmama. Na dvije suvremene farme koje svojom opremljenošću zadovoljavaju najviše svjetske standarde proizvodit će se svinjsko meso uzgojem prasad proizvedenih na farmama Belja. Projekt izgradnje dvije potpuno nove farme na vlastitim površinama obitelj Kadić i Janković su započele edukacijom i stručnom podrškom koju im je kao partner osiguralo Belje odnosno Agrokor.

Farme Kadić i Janković realizirane su kroz operativni program razvitka svinjogojske proizvodnje Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja te uz potporu Hrvatske banke za obnovu i razvoj i Belja koje osi-

Gundinački kas u europs

Farme Kadić i Janković realizirane su kroz operativni program razvitka svinjogojske proizvodnje Ministarstva poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja te uz potporu Hrvatske banke za obnovu i razvoj i Belja koje osigurava tovnu prasad, kvalitetnu stočnu hranu i tržište.

Jedan od upravo otvorenih objekata

gurava tovnu prasad, kvalitetnu stočnu hranu i tržište.

Svaka se farma prostire na površini od 1240 m2 s ukupnim kapacitetom tovljišta od 1.428 tovljenika u turnusu. U godini se planira proizvodnja od 3 turnusa što čini godišnju proizvodnju od 4.200 tovljenika. Tovljište se sastoji od 6 soba od kojih je svaka podijeljena na 14 boksova. Prasad dolazi uvijek s jedne uzgojne farme Belja radi održanja

visokog zdravstvenog statusa na farmi. Hranjenje, pojenje i održavanje temperature na farmi se odvija automatski. U skladu s ekološkim standardima sva proizvedena gnojovka se pohranjuje u posebne spremnike, a na farmi se tijekom projektiranja posebno vodila briga o dobrobiti životinja i biosigurnosnim mjerama.

Kako je istaknuo prilikom otvorenja Goran Pajnić, pred-

sjednik Uprave Belja: „Belje će zajedno sa svojim kooperantima do kraja ove godine otvoriti još deset farmi. Kao najveći proizvođač svinjskog mesa u Hrvatskoj puno ulažemo u primarnu vlastitu i kooperantsku proizvodnju te u finalizaciju svinjogojske proizvodnje kroz planiranu izgradnju nove klaonice u Baranji.“

Gospodin Josip Kadić, vlasnik jedne od farmi, siguran je u bu-

Goste su provozali u zapregi koju su vukli njihovi lipicanci

Na slici su obje farme i skladište gnoja koje će poslije

GOJSKIH FARMI PO TEHNOLOGIJI RAVNOJ NAJNAPREDNIJIM FARMERIMA SVIJETA

ko svinjogojstvo

dućnost domaće svinjogojske proizvodnje. „Mislim da je naša farma dobar primjer razvoja malog poduzetništva u našem kraju i rješenje egzistencije za moju obitelj. Ono što nas kao svinjogojce brine je ulazak Hrvatske u EU, posebno nedostatak potpunih informacija o svinjogojskoj proizvodnji i potporama u Europi. S obzirom na najavljeno potpuno ukidanje potpora za svinjogojsku proizvodnju u Hrvatskoj, a potpore su nam nužne u prijelaznom periodu radi

OPREMA BIG DUTCHMAN

O opremi koja je ugrađena u farmu, a radi se o tehnologiji njemačke tvrtke Big dutchman pisati ćemo u 22. Broju našeg časopisa Agrotehnika. Big Dutchman nudi vrhunsku opremu za sve faze u svinjogojstvu od čekališta, prasilišta,

odgajivališta do tova. Oprema na najbolji način rješava hranjenje suhom, tekućom hranom a za krmače je predviđen i sistem hranjenja po pozivu.

Sistem hranjenja može biti upravljan kompjutorski, koji automatski izračunava količinu hrane i prilagođava njen sastav uzrastu životinja.

Josip Kadić, Nikola Janković i Goran Pajnić

jačanja konkurentnosti, nadam se da će naše Ministarstvo naći način da nam i u takvim uvjetima omogući uvjete financiranja kakve imaju europski proizvođači.“

D. RUKOVANJSKI

Foto: I.PRAŠNJAK/D.RUKOVANJSKI

završiti na njivi Gosti su čitali naša izdanja EU agro info i AGROTEHNIKU

Kćeri ovih dviju obitelji pazile su da svi koji ulaze budu obučeni u specijalna odjela koja sprečavaju unos zaraze u objekte

U hranidbi ne smije biti grešaka

Unutrašnjost bokseva u tovilištu

NAVODNJAVANJE VINOVE LOZE

Zašto navodnjavati vinovu lozu?

Tijekom prošlih desetljeća desile su se značajne promjene na svjetskom tržištu vina, pogotovo u području proizvodnje.

Budući da je "Novi Svijet" proizvođača vina dosegao visok stupanj kvalitete i kvantitete proizvodnje, a učinci globalnog zatopljenja postali značajna otežavajuća okolnost, veliki, tradicionalni europski proizvođači vina, bili su prisiljeni na promjene u tradicionalnom uzgoju vinove loze.

Kako bi zaštitili svoja dugoročna ulaganja u poznate vinske marke (brendove), i osigurali stabilnu kvalitetu vina i ujedno bili konkurentni srednjim i velikim svjetskim proizvođačima, tradicionalni proizvođači "Starog Svijeta" korak po korak okrenuli su se modernim metodama navodnjavanja.

Na tržištu se pojavio novi trend, pokrenut od proizvođača "Novog Svijeta", koji su odlučili zagospodariti unosnim tržištem srednje kvalitetnih vina. Ti su proizvođači spoznali da im moderne metode navodnjavanja mogu pomoći u učinkovitom stvaranju vinskih marki, uz stalnu kvalitetu i kvantitetu uroda.

Pojava tog trenda, uz dramatičnu promjenu klimatskih uvjeta, primorala je tradicionalne proizvođače "Starog Svijeta" da počnu primjenjivati napredne načine navodnjavanja.

Težnja prema promjenama

Čak i u vinarstvu, gdje tradicija dominira stoljećima, promjene su neizbježne kada

tržište i promjene u okolišu preuzmu glavne uloge.

Preko 2000 godina stara tradicija vinarstva morala se prilagoditi promjenama ukusa i potreba. Pomak ka naprednim metodama navodnjavanja u tradicionalnim vinarskim regijama odražava potrebu za stalnom kvalitetom uroda na svjetskom tržištu, u novim klimatskim uvjetima.

NETAFIM nudi napredna rješenja navodnjavanja KAP po KAP za vinogradarstvo. Ta su rješenja razvijana unazad više od 20 godina, zajedno s vlasnicima vinograda, uzgajivačima vinove loze i istraživačima u raznim klimatskim uvjetima i na različitim terenima.

NETAFIM-ova rješenja za navodnjavanje vinograda dokazano smanjuju potrošnju vode, smanjuju neželjeni rast vegetacije, povećavaju kvalitetu uroda i osiguravaju ujednačenu kvantitetu uroda.

RDI - Restricted Deficit Irrigation - ograničen manjak navodnjavanja

Kontrolirano navodnjavanje vinove loze često podrazumijeva distribuciju manje količine vode, nego što je potrebno za optimalan razvoj vinove loze. RDI način navodnjavanja održava razvoj vinove loze u kontroliranim, minimalnim uvjetima (obrocima) navodnjavanja, kako bi se povećala kvaliteta grožđa.

RDI omogućuje uzgajivačima vinove loze kontrolu slijedećih elemenata;

- veličina jagodica
- režim vegetacije i svijetla
- učinkovitost asimilacije i fotosinteze

Učinkovita primjena RDI pristupa zavisi od strogog i preciznog upravljanja navodnjavanjem, koje je moguće jedino primjenom naprednih tehnika, kao što je navodnjavanje KAP po KAP. Kada se uzgajivači odluče za primjenu RDS pristupa, moraju uzeti u obzir brojne čimbenike, kao što su; vrsta tla, lisni pokrov i klimatski uvjeti prethodne zime i tekuće sezone. Uz to, potrebno je analizirati prirodne uvjete, kao što su padaline (količina i raspored), zadržavanje vode, te evapotranspiracija.

Pitanja koja se postavljaju jesu; Kada početi s navodnjavanjem? Kako navodnjavati kada su formirani lisni pokrov i grozdovi? Koja je učestalost navodnjavanja? Kako najučinkovitije navodnjavati od početka do završetka nastanka šećera? Kako navodnjavati nakon zrenja? Navodnjavanje nakon berbe? Kako najučinkovitije navodnjavati nakon berbe, kada kiše još nisu počele.

NETAFIM-ovi stručnjaci, zahvaljujući 20-godišnjem iskustvu nude odgovore na sva ova pitanja. Uz to, vrhunske kapljične cijevi s kompenzirajućim kapaljkama najnovije generacije (**UNIRAM**, **DripnetPC**) svojom kvalitetom jamče pouzdanu distribuciju vode i sredstva za prihranjivanje na čitavoj površini, neovisno o konfiguraciji terena.

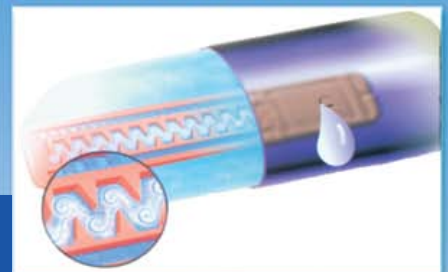
MIRO NOVAK, dipl. ing.
MGN d.o.o. VARAŽDIN

"MGN" d.o.o. Varaždin, Kumičićeva 78

OPREMA ZA NAVODNJAVANJE;

- voćnjaka
- povrtlarskih i ratarskih kultura
- staklenika / plastenika
- travnjaka i ukrasnog bilja

tel: 042/232-555 tel/fax: 042/232-048
e-mail: mgn1@vz.t-com.hr * <http://www.mgn.hr>

MGN d.o.o. Varaždin pruža vrhunske usluge poljodjelicima, voćarima i vinogradarima i dugoročno rješava sve probleme vezane za navodnjavanje; izrada projekata, isporuka opreme i postavljanje sustava za navodnjavanje.

MGN d.o.o. jednako uspješno rješava navodnjavanje ratarskih i povrtlarskih kultura, voćnjaka, maslinika, vinograda, travnjaka, ukrasnog bilja i groblja.

Kao distributer opreme tvrtke **NETAFIM** iz Izraela, MGN d.o.o. isporučuje opremu vrhunske kvalitete;

- najkvalitetnije kapljične cijevi na svijetu
- razne tipove kapaljki
- mikropskalice raznih namjena s kompletnim priborom
- prskalice (ciklone) velikih dometa i kapaciteta
- kompletnu opremu za navodnjavanje staklenika (plastenika)
- kompjutersko upravljanje sistemima navodnjavanja

NETAFIM
IRRIGATION EQUIPMENT
& DRIP SYSTEMS

PRIKUPLJANJE PODATAKA U PČELARSTVU

Jednim klikom vidljivo stanje košnice

S ovim informacijama pčelar može odlučiti da li je trenutak za otvaranje košnice ili ne. Također mu daje sve podatke o tome šta bi mogao očekivati unutra, na osnovu prethodne posjete. Moguće je bilježenje podataka za svaku košnicu ponaosob ili za kompletan pčelinjak.

Na jednoj internetskoj stranici pronašli smo opis rješenja muka pčelara. Uobičajeno je da se već kod prvih koraka u pčelarstvu nailazi na upozorenje iskusnijih o tome da, ma koliko malo košnica imali, ne smijemo se oslanjati na krhko pamćenje, već da je neophodno voditi dnevnik. Tako su osmišljeni mnogi formulari koji dobro funkcioniraju i zaista je bez tih bilježaka teško raditi, makar i sa nekoliko košnica, a posebno sa ve-

ćim brojem. Međutim, kao što mobilna telefonija lagano potiskuje fiksnu, sasvim je uobičajeno da na svakom mjestu vidimo njene korisnike od uzrasta kada nauče brojeve pa sve dok ih u poznim godinama vid i sluh služe, tako je i u ovu oblast zakoračila moderna elektronika. Nedavno je argentinski "Apitrack" prikazao veoma zanimljiv elektronski modul namijenjen pčelarima. Nije riječ o nekoj vrhunskoj elektronic i izvjesno je da bi

se i kod nas sličan lako mogao proizvoditi, pa eto ideje zainteresiranim pčelarima. O čemu je riječ?

Do sada smo navikli da na terenu prikupljene podatke bilježimo pomoću klasičnih formi zapisivanja olovkom u bilježnicu. Često je to nepraktično zbog neugodnosti za pisanje po vjetru ili neravnoj podlozi ili olovke koje otkažu poslušnost ili... Sve to na stranu, ali posljednjih desetak godina rijetki duhom mladi pčelari počeli su

sve te podatke prenositi i u računalo. Znači, nakon pregleda potrebno je naći vremena za još jedan obiman posao, prenošenje svih podataka u računalo ručnim upisivanjem.

Ovaj modul rješava sve te probleme. Neophodno je prije svega svaku košnicu označiti naljepnicom sa OPP barkodom ili putem RFID oznake, dajući svakoj košnici jedinstvenu identifikaciju. Nakon toga može se koristiti modul. Očitavanjem RFID naljepnica ili bar

koda sa košnice dobićete na ekranu informacije o posljednja četiri pregleda i točno znati šta se događalo u njoj, što je zatečeno i što je napravljeno. S ovim informacijama pčelar može da odluči da li je trenutak za otvaranje košnice ili ne. Također mu daje sve podatke o tome šta bi mogao očekivati unutra, na osnovu prethodne posjete. Moguće je bilježenje podataka za svaku košnicu po naosob ili za kompletan pčelinjak.

Ovo su neke od parametara koje se mogu evidentirati: matica - detaljne informacije

o pasminii, boji (godina) i opis, veličina, izvođenje, zamjena i slično; medišta - informacije o stanju: zreli med, vosak, polen i drugo; plodište: detaljne informacije o stanju legla, saća, hrane i drugo; agresivnost: stupanj agresivnosti; brojno stanje - brojno stanje pčela, broj posjednutih ulica, okvirna procjena; hrana - količina hrane, meda i polena, slobodnog prostora; paša - može se zabilježiti prevladavajuća paša, aktualni unos na tom području; zdravstveno stanje: zapis uočenih pčelinjih bolesti, primjena lijekova i datum

isteka njihovog djelovanja. Također se može unijeti broj varoa. Može se upisati broj medišnih nastavaka ili okvira, a i stanje vage. Alarmni sustav je dostupan kao pomoć pčelaru obavještavajući ga na neke kritične količine, a također je i pomoć neiskusnim pčelarima, početnicima. Smjena matica - upozorava kada se približava kraj produktivnog ciklusa matice i kada je treba smijeniti. Opcija revizije omogućava da se provjeri status bilo košnice / pčelinjaka po svim kontrolnim parametrima – količinama i drugo.

Sam uređaj ima veliki broj opcija, ali vrijedno je spomenuti da se jednostavnim klikom može registrirati kretanje košnice iz jednog pčelinjaka na drugi, pomoću opcije „tretman“ može se zabilježiti primjena bilo kojeg preparata na pčelinjaku ili u košnici.

Količinu podataka koja će biti obuhvaćena je odluka pčelara; neki podaci mogu biti preskočeni, ako smatra da nisu od značaja.

Kada se završi obilazak pčelinjaka bežičnim putem prenose se sve informacije u računalo.

POSLOVI VEZANI UZ UZGOJ RAJČICE

“Rajčica je voće”

Da bi počela berba prvih plodova rajčice od nicanja biljčica treba proći 90 - 125 dana.

Uzgoj rajčice se može ostvariti i u pojedinim područjima kopnene klime, ali uz veliki trošak ukupne energije. U područjima kopnene klime rajčica se najčešće uzgaja u zaštićenom prostoru gdje se bez grijanja može proizvoditi kao rana proljetna i rana jesenska kultura. Za ove rokove uzgoja može se zaključiti da proizvodnja rajčice čini najisplativiju proizvodnju. Važno je istaknuti da se zaštićeni prostor može vrlo intenzivno koristiti. Naime, nakon uzgoja (berbe) salate, špinata, mladoga zelenog luka, sadi se i rana rajčica. Kad završi posljednja berba ovog povrća, na red dolaze razne vrste uzgoja prijesadnica povrća, primjerice paprike, kupusnjača, te ponovno jesenski uzgoj rajčice. Rokovi proizvodnje rajčice mogu se točno predvidjeti, ako se dobro poznaju uvjeti rasta i duljina vegetacije, pri čemu valja znati da od nicanja biljčica do početka cvatnje prođe od 50 do 70 dana, puna cvatnja traje 5 - 6 dana, od

75 dana od sijanja, rajčica je spremna za sadnju

pune cvatnje do početka zemetanja plodova prođe 5 - 6, a od cvatnje do početka zriobe 40 - 50 dana, jače dozrijevanje plodova počinje za 4 - 6 dana. Dakle, da bi počela berba prvih plodova rajčice od nicanja biljčica treba proći 90 - 125 dana.

IZBOR KULTIVARA

Izbor kultivara ovisi o tipu, odnosno razdoblju proizvodnje. Za zimsku i ranu proljetnu proizvodnju rajčice preporučuju se rani kultivari s dobrom sposobnošću oprašivanja - oplodnje cvjetova i u nepovoljnim klimatskim uvjetima, posebice

u oskudici svjetlosnih uvjeta. Kultivari trebaju biti vrlo rodni, okrugli, glatki, s vrlo kvalitetnom konstrukcijom unutarnjih mesnih sastavnica. Biljke kao i plodovi trebaju biti otporni na napad gljivičnih bolesti (plamenjača - Phytophthora infestans), koncentrična pjegavost (*Alternaria solani*), pjegavost lista (*Septoria lycopersici*), koje se redovito javljaju na ovoj kulturi. Postoje kultivari rajčice koji se uzgajaju u zaštićenu prostor, a mogu se nabaviti preko tvrtki koje se bave prometom povrćarskog sjemena. Za proizvodnju u zaštićenu prostor mogu se preporučiti vrlo poznati kultivari: Jeremy F1, Iker F1, Falcatto F1 Promisa F1 (visoki sadržaj likopena), kao i brojni ostali.

UZGOJ PRIJESADNICA

Prijesadnice rajčice za zimsku, ranu proljetnu i proljetnu proizvodnju uzgajaju se u toplim klimalištima - lijevama, ali i u stakleniku ili plasteniku, a za jesensku u zaštićenu prostor

uzgajaju se na vrlo dobro pripremljenim gredicama otvorena prostora, gdje tlo treba biti potpuno zdravo. Dakako, prijesadnice se mogu uzgajati i u lončićima kontejnera odgovarajuće veličine i punjeni odgovarajućim supstratom za ovakvu namjenu.

Osim u vrtu možemo ih uzgajati u stakleniku, ali i u uzgojnim vrećama. Time će se izbjeći mnogobrojne bolesti koje ju napadaju iz zemlje.

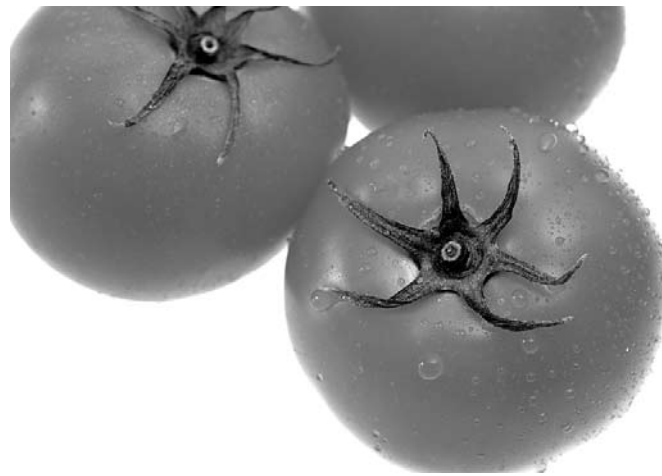
Ako kod prvih mrazeva ima još lijepih no nezrelih plodova, možete je sa stabljikom i korijenom lagano iščupati i u zatvorenom prostoru objesiti naopako da plodovi dozriju.

OSNOVNE KARAKTERISTIKE RAJČICE

Rajčica - *Solanum lycopersicum* L. (*Lycopersicon esculentum* L.) je jednogodišnja biljka. Ovisno o tipu, stabljika naraste od pola metra do 2,5 metra. Po površini je dlakava, žljezdasta i dosta razgranjena. Sjeme je ovalno, okruglog oblika, spljošteno, 2-3 mm dugačko, žuto smeđe boje i obraslo sitnim dlačicama. Listovi su poredani naizmjenično i nalaze se na dugim peteljka. Plojke su nepravilno isperane. Cvijet je pravilne građe, dvospolan i nalazi se na dugim stapkama. Cvjetovi su skupljeni u grozdaste cvatove koji izbijaju iz pazuha listova. Čašku cvijeta čini pet zelenih lancelastih dlakavih lapova, a vjenčić pet međusobno sraslih (u donjem dijelu) latica svijetlo žute boje. Plodnica je nadrasla sa puno sjemenih zametaka, završava tučkom zelenkasto žute boje. Korijenov sustav je dobro razvijen i duboko prodire u tlo. Plod je sočna mesnata boba različitog oblika i veličine, najčešće crvene boje.

Ako pogledamo kemijski sastav, rajčica ima nisku energetska vrijednost (93 kJ ili 22 kcal /100 grama). Energetska vrijednost mu je 12 puta manja od kruha; 1,2 kg rajčice ima istu vrijednost kao 100 grama kruha. U rajčici ima mnogo ugljikohidrata, uglavnom

glukozu, fruktozu i saharozu. Bjelančevina ima malo, a masti 0,2%. Biljnih vlakana ima tek nešto malo više. U 100 grama rajčice ima oko 580 miligrama raznih minerala, od čega najviše kalija, zatim fosfora, magnezija, kalcija te u manjim količinama mangana, bakra, sumpora, kobalta, bora, radija i drugih mikroelemenata. Od vitamina u rajčici ima najviše karotena (provitamin A), i vitamina C, njihova količina ovisi o zrelosti rajčice. Najviše ih ima u samoj ljusci. Vitamini nisu u plodu ravnomjerno ras-

poređeni. Osim ovih, u rajčici i ma i vitamina K, B1, B6, B3, niacina, folne kiseline i biotina. Ima i limunske, jabučne te nešto jantarne kiseline. Pektina ima oko 1%. Oksalne kiseline je vrlo malo tako da praktički ne postoji mogućnost problema za one koji imaju probleme sa reumom i zapaljenjem zglobova (giht). Rajčica zbog kalija potiče izlučivanje suvišne vode iz tijela te se preporučuje reumatičarima i onima koji imaju giht, kamence u bubregu i mjehuri, ali i u žučnoj vrećici, te srčanim bolesnicima kojima je bolest praćena otocima. Veliki poznavalac ljekovitog bilja R. Willfort kaže da nema boljeg lijeka za liječenje nedostatka želučanog soka.

FOLIJA OMOGUĆAVA RANIJU SADNJU

75 dana od sisanja, rajčica je spremna za sadnju. Tjedan do deset dana prije planirane sadnje treba obaviti kaljenje

rasada, tj. zaštićeni prostor maksimalno otvarati kako bi se presadnice prilagodile novim uvjetima sredine koja ih očekuje nakon sadnje.

Gustoća sadnje rajčice po kvadratnom metru je tri biljke, dakle na 1000 kvadratnih metara površine plastenika sadi se po 3000 komada rajčica..

Nakon sadnje, rajčica se zalijeva da bi se gruda supstrata sjedinila sa zemljom i da se tvore zračni džepovi.

U odnosu na uzgoj na golom tlu, korištenjem folije postižu se znatno bolji rezultati u pro-

oslobođen carine. Obrazloženje je glasilo: "Jede se kao juha ili poslije juhe. S ribom, mesom kao bitan dio obroka, a ne kao voće koje se općenito jede kao desert".

- Podrijetlom je iz Perua. Najprije je služila kao začim, a koristili su je i travari kao lijek. Tek od nazad nekih 200 godina, rajčica ulazi u kuhinju. Razlog tome je najvjerojatnije što joj stabljika nije jestiva. Slična sudbina je zadesila i krumpir.
- Rajčica se uspješno može uzgajati i više godina uzastopno. U tom slučaju plastenik treba svake godine dobro nagnojiti sa stajnjakom. U intenzivnom plasteničkom uzgoju, najčešće se rajčica sadi odmah iza zelene salate.
- Rajčica može narasti i do 2,5 metara. Kod nas se uzgaja na 3-4 grozda pa u tom slučaju naraste do 1,5 m.

VEZANJE RAJČICE

Visoki hibridi rajčica koji se najčešće i sade, uzgajaju se uz vezivo koje se jednim krajem veže za biljku a drugim za žicu. Rajčica se u plasteniku najčešće uzgaja na jedan izboj. Zato se svi ostali postrani izboji koji se pojavljuju u pazusima listova moraju redovno uklanjati. Pinciranje zaperaka kod rajčice treba se raditi svakog tjedna, oprezno da se biljka ne ošteti previše i ne zarazi sa truleži (*Botrytis*). Zaperci ne bi smjeli prelaziti dužinu od 5 cm. U zadnje vrijeme sve se više sade sorte rajčice gdje se primjenjuje uzgojni oblik sa dvije grane, slično kao kod paprike. Važno je istaknuti da u zatvorenom prostoru ne vladaju povoljni uvjeti za oplodnju rajčice te se za pospješivanje oplodnje mogu koristiti hormonski pripravci kojima se prskaju otvoreni cvjetovi, ili se na odgovarajuća mjesta u plastenik postavlja košnica sa pčelama čija je prirodna zadaća posjećivanje cvjetova na kojima se hrane i koje onda nesvjesno oploduju.

izvodnji, a rajčica ranije doprijeva na rod što je vrlo bitno za ranu proizvodnju rajčice. Folijska omogućava raniju sadnju jer je temperatura tla ispod folije nekoliko stupnjeva viša. Tlo ispod folije je rahlo i omogućava lakše disanje korijena. Ispod folije se ne mogu razvijati korovi i bolje se čuva vlaga u zemljištu koje je pokriveno. Folijska je najčešće crne boje (može se koristiti i siva ili smeđa) i širine 100 do 120 cm i već ima izbušene rupe za sadnju čiji je razmak, ovisno od kulture koja se uzgaja 40 x 40, 50 x 50, 60 x 40 i 60 x 50. Postavljena folija mora biti dobro zategnuta, bez zračnih džepova, potpuno nalegla na zemljište.

ZANIMLJIVOSTI O RAJČICI

- Rajčica nije povrće, rajčica je voće. Dana 4. veljače 1887. vrhovni je sud Sjedinjenih Američkih Država presudio: "Rajčica je voće." Uvoznik nije

Najbolja temperatura za oplodnju rajčice je između 20-26C. Jedan vrlo jednostavan način poboljšanja oplodnje je prolazak kroz redove i lagana trešnja cvjetova rukom ili nekim mekanim gumenim predmetom.

Ako se oplodnja obavlja ručno, obavlja se nakon što se prvi cvjetovi otvore (to je obično oko 20 dana nakon sadnje) i radi se svakih 4-5 dana. Prilikom oplodnje ne treba prskati cvjetove koji su prskani prošli put. Prskaju se samo novi cvjetovi i to samo oni koji su širom otvoreni. Oplodnja se radi dok se svi cvjetovi ne poprskaju (to obično traje oko 30 dana).

MEĐUNASLOV= Zaštita od štetnika i bolesti

Najčešće primjenjiva mjera u zaštiti povrća od štetnika i bolesti je još uvijek kemijska metoda koja nije uvijek najbolje rješenje, a malo se važnosti pridaje preventivnim, ne kemijskim mjerama kao što su poboljšanje sanitarnih uvjeta, izbor otpornih sorti, korištenje zdravog rasada, fizičke i mehaničke mjere, korištenje bioloških sredstava (predatori), korištenje ispravne opreme za prskanje i druge.

Crveni pauk napada sve vrste plodovitog povrća a najčešće rajčicu i krastavac. Štetnik se nalazi i hrani na lišću koje dobiva sitne bijele točkice koje se spajaju, list se počinje sušiti i otpada. Pošto mu ne odgovara vlažna okolina jedna od mjera

suzbijanja je češće zalijevanje ili orošavanje nasada. Kemijski preparati su dosta ograničeni a najčešće se koristi Vertimec. Od gljivičnih oboljenja značajne štete mogu načiniti uzročnici polijeganja rasada povrća koji se mogu spriječiti zalijevanjem rasada fungicidom Previcur.

Rajčicu napada Alternaria, uzročnik crne ili koncentrične pjegavosti. Bolest se na listovima očituje u vidu tamnih okruglastih pjega s vidljivim koncentričnim krugovima. Ako je zaraza jača, lišće se suši i otpada. Preparati koji se koriste za njeno suzbijanje su Quadris, Dithane, bakreni i drugi.

Siva plijesan ili Botrytis (trulež) napada napada sve vrste plo-

dovitog povrća i pravi velike štete u uvjetima visoke vlažnosti. Zaraza se može naći na stablu, listu, cvijetu i plodu. Zaštita se vrši tretiranjem sa nekim od fungicida kao što su Kidan, Teldor, Ronilan, Euparen, Swich Sumilex i drugi.

Ozljede se javljaju na maloj udaljenosti od tla. Kad se ozljeda proširi nastaje venuće cijele biljke. Ovo je gljivično oboljenje i gljiva prezimi na biljnim ostacima u tlu. Zato je jako bitno na kraju vegetacije sve biljke iz plastenika očistiti i zapaliti. Dobro je odmah nakon sadnje mlaznice prskalice usmjeriti tako da se biljka od tla do visine 20 cm popraska otopinom npr. Benlate (benomil) ili nekim sličnim preparatom.

SAVJETI ZA SADNJU PAPRIKE

Najveći prinosi sredinom vegetacije

Paprika ima velike zahtjeve prema temperaturi, rasada se proizvodi u zaštićenom prostoru koji se dopunski zagrijava

Po pokusima koji su rađeni na paprici baburi Blondi, došlo se do nekih zaključaka. Starost presadnica i volumen otvora kontejnera nisu imali značajan utjecaj niti na prosječnu masu, niti na broj plodova, niti na ukupan prinos, a bitno su utjecali na dinamiku prinosa. Starije presadnice i presadnice uzgojene u većem volumenu imaju stabilniji prinos tijekom vegetacije, dok mlađe presadnice i presadnice uzgojene u manjem volumenu otvora kontejnera imaju vrlo nizak početni prinos i veći porast prinosa do sredine vegetacije. Najveći prinos, bez obzira na starost presadnica i volumen otvora kontejnera, postignut je sredinom vegetacije, a najmanji u prvoj berbi. Paprika ima velike zahtjeve prema temperaturi, rasad se proizvodi u zaštićenom prostoru koji se dopunski zagrijava. Paprika u plasteniku naraste i do 2 m i obere se oko 20 puta (do sredine studenog).

Gustoća sadnje paprike po kvadratnom metru je četiri biljke

U dobrim godinama paprika može dati oko 4-4,5 kg. ploda.

PRIPREMA ZA SADNJU

Mineralna gnojiva adekvatna

za rajčicu su NPK formulacija 7:14:21, 5:20:30, 10:20:30, HydroComplex 12:11:18, Multi Comp Base i druge slične formulacije. Od organskih koristi

se stajnjak koji je najbolji izbor. Ako nema stajnjaka mogu se koristiti i peletirana gnojiva napravljena od izmeta stoke i peradi, pojedinačna ili miješana u različitim postotcima, a dodaju se u količini od 150 do 250 kg na 1000 kvadratnih metara.

U odnosu na uzgoj na golom tlu, korištenjem folije postižu se znatno bolji rezultati u proizvodnji a biljke ranije dopijevaju na rod. To je vrlo bitno za ranu proizvodnju povrća. Temperatura tla ispod folije je nekoliko stupnjeva viša što omogućava raniju sadnju. Tlo ispod folije je rahlo i omogućava lakše disanje korijena. Ispod folije se ne mogu razvijati korovi a osim toga, bolje se čuva vlaga u zemljištu koje je pokriveno. Folija je najčešće crne boje (može se koristiti i siva ili smeđa) i širine 100 do 120 cm i već ima izbušene rupe za sadnju čiji je razmak, ovisno od kulture koja se uzgaja 40 x 40, 50 x 50, 60 x 40 i 60 x 50. Postavljena folija mora biti dobro za-

tegnuta, bez zračnih džepova, potpuno nalegla na zemljište. Tjedan do deset dana prije planirane sadnje treba obaviti kaljenje rasada, tj. zaštićeni prostor maksimalno otvoriti kako bi se presadnice prilagodile novim uvjetima sredine koja ih očekuje nakon sadnje. Gustoća sadnje paprike po kvadratnom metru je četiri biljke. Najčešće korišteni razmak je 60-70 x 30-40 cm, u tom slučaju na 1000 kvadratnih metara posadi se oko 4000 kom. Nakon sadnje potrebno je zaliti nasad da bi se gruda supstrata sjedinila sa zemljom i da se zatvore zračni džepovi.

Paprika se jako grana i lako lomi, a biljke opterećene sa plodovima lako poliježu. Zato se kod paprike primjenjuje

uzgojni oblik sa dvije grane koje se razvijaju iz koljenca na kojem je prvi cvijet. Ove grane vode se uz dva veziva a na glavnim granama ostavlja se samo po jedna najjača grana, a sve ostale se uklanjaju.

ZAŠTITNE MJERE

Kod suzbijanja tripsa mogu poslužiti plave ljepljive ploče koje ih privlače.

Uklanjanje trave i povremeno plitko okopavanje se radi po potrebi.

Slijedeća bitna mjera koja se radi na presađenim i primljenim biljkama je pinciranje. Pinciranje se treba raditi svakog tjedna, najbolje ujutro da se rane osuše. Posebnu pozornost treba obratiti na to da se biljka ne ošteti. Paprika se pin-

ciranjem oslobađa viška grana. Nematode korijena su u zadnje vrijeme postale jako opasne, mada stručna literatura navodi za borbu protiv nematoda Vydate i Nematorin i druge, istraživanja su pokazala da ne daju najbolje rezultate.

Kukuruzni moljac - naraste do 25 mm. Kad se ubuši u plod, taj plod više nije za upotrebu jer vrlo brzo se pojavi gnjiloća. Gusjenice prezime na kukuruzu ili drugim biljkama domaćinima. Koncem svibnja i lipnja leptiri počinju odlagati jaja. nakon 5-7 dana izlaze gusjenice, koje se ubušuju u papriku.

Puž - nakon sadnje potrebno je razbacati mamce protiv puževa. Obično najviše stradaju krajnji redovi, oni uz najlon. Breskvina zelena uš - Uš je

pogotovo raširena tamo gdje ima bresaka jer su joj breskve zimski domaćini. Uš sisa sokove i deformira lišće a daleko veću štetu može prouzročiti jer prenosi brojne viruse. Veliki broj vrsta lisnih ušiju napada papriku.

To se obično dešava ako plastenik u kojem se nalazi rasadnik nije dobro očišćen od ostataka prijašnje poljoprivredne kulture.

Bez obzira postoji li zaraza dobro bi bilo preventivno zaštititi mlade biljke. Lisna uš na mladoj biljci može napraviti veliku štetu. uz trips, lisna uš je najveći štetnik paprike. Ima više preparata koji daju dobru zaštitu i svake godine dolaze. Neki od preparata su: Mospilan i Confidor.

Dobar trap za čuvanje sadnica

Sadnice se mogu čuvati u trapu u vrijeme mirovanja vegetacije. Međutim najbolje je sadnice posaditi na stalno mjesto čim prije, odnosno da se što kraće nalaze u trapu. Trap treba koristiti eventualno u vremenu od istovara sadnica do same sadnje na parceli. Inače trap treba biti na ocjeditom

mjestu, nikako se u njemu ne smije zadržavati voda jer u tom slučaju dolazi do gušenja i truljenja korijena. Trapljenje sadnica predstavlja njihovo zatrpavanje u tlo kako se korijen ne bi smrzao i isušio se. Zatrpano se samo korijen dok nadzemni dio sadnice ostaje vani. Nakon otvaranja brazde (ruč-

no ili mehanizirano) stavlja se sadnice (bolje pojedinačno nego u buntovima) zagrne se zemlja i nagazi nogama. Može se napraviti zalijevanje vodom kako bi se zemlja bolje slegla oko korijenja.

Ako se trap nalazi vani na otvorenom ne treba kasnije zalijevati jer je zemlja u ovom

periodu obično dovoljno vlažna. U trapu mogu biti problem glodavci ako trap ostaje duže vrijeme, primjerice ako padne snijeg i trap ostane do proljeća.

Zaštita od glodavaca može biti pvc ili žičano gusto pletivo koje se stavlja oko korijenja sadnica prije trapljenja.

VOĆARSTVO

Sadnja lijeske

Sadnja lijeske trebala se obaviti krajem veljače ili početkom ožujka to jedno - i dvogodišnje sadnice. Razmak sadnje treba biti od 5x5 do 10x10 m, u ovisnosti o bujnosti, sorti, podlozi, uzgojnom obliku i plodnosti tla.

Ukoliko se kreće u intenzivnu proizvodnju, intenzivni nasad podrazumijeva uzgojni oblik modificirani grm s razmakom sadnje 5x4 m. Podaci iz 2007.

godine od Ministarstva poljoprivrede govore da su troškovi po godinama uzgoja bili kako je navedeno u tablici .

TROŠAK PODIZANJA NASADA:

prije sadnje:	cca. 23.000,00 kn/ha
1. godina:	cca. 28.000,00 kn/ha
2. godina:	cca. 6.000,00 kn/ha
3. godina:	cca. 4.000,00 kn/ha

Sadnja oraha iz ploda - da ili ne?

Orasi se inače trebaju saditi sadnicama i to cijepljeni da se na taj način prenesu pozitivne genetske odlike pojedine sorte. Sijanjem sjemena oraha ne prenose se u potpunosti osobine roditelja, drugim riječima iz sjemenke oraha može niknuti i razviti se stablo koje neće davati takve plodove kakvi su posađeni. Ipak ako ste se odlučili sijati orahe onda to učinite na jesen

kako bi sjemenke u tlu prošle prirodne procese potrebne za klijanje i nicanje.

Orasi se nikako ne smiju zamrzavati jer tada vam neće uopće niknuti. Siju se dakle u jesen na dubinu oko 15 cm.

Tek dugotrajnim vlaženjem tijekom jeseni i zime orahova ljuska će omekšati i orah će niknuti u velikom postotku, naravno ako su sjemenke ispravne.

UZGOJ BRUSNICA

Vrste, izbor zemljišta, sadnja i berba

Brusnica ne spada u voćne vrste, mogla bi se svrstati u šumsko ili ljekovito bilje. Postoje dvije podvrste brusnice i to: europska brusnica (*Vaccinium vitis-idaea*) i američka brusnica (*Vaccinium Macrocarpon* - Cranberry). U uzgoju se prakticira uglavnom američka brusnica. U Hrvatskoj ne postoje veći nasadi brusnice niti postoje pilot nasadi. Također ne postoji stručna literatura o tome. Postoje pojedinačni grmovi ili skupine grmova na okućnicama i uglavnom kod hobista, gdje uspijeva uglavnom dobro. Tako prema saznanjima hobista, period sadnje je ožujak - travanj u sadne jamice. Razmak između redova može biti 90 cm i tada je među biljkama u redu razmak 30 cm. Ako se radi razmak između redova 100 cm tada u redu razmak među biljkama može biti 25 cm. Brusnica je niska grmasta biljka koja se širi po zemljištu iznad sadne jame i pri sadnji je važno dati joj dovoljno prostora. Zahtijeva kiselo humusno tlo (pH 4-5) a kod sadnje je dobro koristiti

crnu zemlju ispod četinarskog drveća kao i piljevinu četinara. Kad je brusnica posađena, pravi izdanke i napravi tepih tako da popuni prostor između sadnica. Plodovi dozrijevaju prvi put krajem srpnja, drugi put krajem mjeseca rujna, sadnica ima puno plodova. Sve vrste sadnica su dugovječne, nasadi brusnica traju 30 i više godina.

EUROPSKA BRUSNICA

Europska brusnica (*Vaccinium vitis-idaea*) je zimzeleni do 25

cm visok pokrivač tla. Budući da voli humusno, kiselo tlo (pH 4-5) kod sadnje je potrebno dodati kiseli treset. Biljke se sade na 30 cm razmaka u redu ako je razmak između redova 90 cm, odnosno na 25 cm razmaka u redu ako je razmak između redova 100 cm. Jarak treba biti 20-25 cm dubok. Između redova treba kositi i malčirati iglicama bora, kiselim tresetom ili piljevinom. Brusnica pušta izdanke i na taj se način sama dalje širi-razmnožava. Kad se neki izdanak "primi" u zemlji možete ge

odvojiti do matične biljke i zasađiti na drugo mjesto.

AMERIČKA BRUSNICA

Američka brusnica (*Vaccinium macrocarpon*) je veća i robustnija od europske, ima krupnije plodove, a izdanci joj dosegnu čak 1-2 m, na njima su bočni izdanci do 20 cm dugi, a na njima su smješteni cvatovi, odnosno plodovi. Sadi se isto kao i europska brusnica, ali na veći razmak kako bi bilo dovoljno mjesta za 1-2 m duge izdanke koje puštamo da slobodno idu po tlu. Za suše treba redovno zalijevati i malčirati. Razmnožava se kao i europska brusnica. i vi možete izdanke djelomično zatrpati, a kad se nakon par mjeseci zakorijenjene odvojite ih od matične biljke i posadite na novo mjesto. Najčešća greška kod sadnje brusnica je sadnja u „običnu“ zemlju, a malo veći početni trošak zbog kupnje kiselog treseta kasnije će se višestruko isplatiti. Brusnice cvatu dva puta, u 5/6 mjesecu i 7/8 mjesecu, a dozrijevaju u 7. i u 9/10 mjesecu kad je i glavna sezona berbe.

Brusnica je niska grmasta biljka koja se širi po zemljištu iznad sadne jame i pri sadnji je važno dati joj dovoljno prostora

Folijarna gnojidba voćnjaka šljiva

Osnovna gnojidba svih voćnih vrsta pa i šljiva vrši se preko tla. Folijarnom gnojidbom vrši se nadomjestak onih hraniva koje biljka, u ovom slučaju šljiva, treba u minimalnim količinama a neophodni su za normalan razvoj biljke. Također je folijarna gnojidba važna u stresnom periodu za biljku, npr. suša, mehanička oštećenja, poremećaj uzimanja hraniva iz tla. Ukoliko se radi o mladom nasadu šljiva koji još nije u rodu naglasak u folijarnoj gnojidbi treba dati dušiku pogotovo ako voćnjak nema sustav za navodnjavanje, kako

Pri folijarnoj gnojidbi, prednost treba dati onima koji sadrže dušik, kalcij i neke mikroelemente

bi mlada voćka što prije dostigla optimalan porast. Na tržištu postoji velik broj gnojiva za folijarnu primjenu. Prednost treba dati onima koji sadrže dušik, kalcij i neke mikroelemente. Stručnjaci preporučuju za mladi nasad šljiva sljedeće: FOLIACON 22 0,5 l / 100 l vode u periodu do 15. srpnja svakih 15 dana; OLIGOGREEN 0,1 kg / 100 l vode u periodu nakon 15. srpnja jednom mjesečno zaključno sa 15. rujna DRIN 50 do 100 ml / 100 l vode u slučaju suše, oštećenja od voluharica i slično.

PELARGONIJA - MUŠKATLA

Najpopularnija ljetna cvjetnica

Pri uzgajanju pelargonija treba prvenstveno voditi računa o dovoljno svijetla i dobroj propusnosti zemlje u koju se sade

Muškatla, biljka koja iz Južne Afrike, a ime od grčke riječi pelargos što znači roda zbog oblika ploda. To je vjeojatno najpopularnija ljetna cvjetnica koja dobro uspijeva u kontinentalnim i primorskim krajevima na punom suncu. Može se saditi na prozore, balkone, u viseće košare i u vrt. Jedino je važno da ima dovoljno sunčeve svijetlosti i topline kako bi mogla cvjetati. Pelargonija ima oko 3000 različitih vrsta, a po načinu rasta možemo podijeliti u dvije osnovne skupine: one koje rastu uspravno, grmoliko i zovu se zonele. One imaju baršunaste listove, specifičnog mirisa na dodir, jednostruke ili pune cvjetove u velikom spektru boja, a mogu narasti do 90 centimetara te viseće koje najčešće zovemo bršljanke a

stručni naziv je peltatum s izbojima koji puze ili vise, imaju sjajne, glatke listove koji podsjećaju na bršljan, a cvjetovi mogu biti jednostruki ili puni. Pri uzgajanju pelargonija treba prvenstveno voditi računa o dovoljno svijetla i dobroj propusnosti zemlje u koju se sade. Treba ih staviti na mjesto koje ima dovoljno sunca. Posaditi ih u humusnu zemlju koja bi trebala biti rastresita kako ne bi predugo zadržavala vodu. Između zalijevanja neka se zemlja malo prosuši (popipajte je i kad osjetite da je na oko 1 cm ispod površine suha tek onda zalijte). Nemojte ih prskati po lišću. Tokom intenzivnog rasta i cvjetanja (travanj-rujan) dva puta na mjesec zalijte je vodom kojoj je dodano tekuće gnojivo za cvjetnice. Da bi imale što ljepši

i grmolik rast potrebno je povremeno pincirati tj. prikratiti vrhove izdanaka. Redovito je potrebno uklanjati ocvale cvjetove i cvjetne stapke kako bi što duže produžili cvatnju. Razmnožavaju se lagano reznicama. Od lipnja do kolovoza odaberite izboj dug 7-10 cm, odrežite ravnim oštrim rezom ispod koljenca (spavajući

pup), odstranite listove osim dva vršna, i zabodite ih u supstrat. Stavite na svijetlo mjesto bez direktnog sunca i redovito zalijevajte. Nakon dva tjedna reznica se ukorijenila i možete je presaditi. Može se razmnožavati i sjemenom no ono je dosta skupo. Pelargonije dolaskom niskih temperatura, (ako ih želite sačuvati) treba smjestiti na sigurno mjesto bez mraza. Skratite ih otprilike na 20 centimetara, uklonite uvenule i oštećene listove i cvjetove te veoma rijetko zalijevajte, jednom mjesečno. Ako ih smještate u prostor gdje nema uopće svjetla, zemlja treba biti sasvim suha, a kroz cijelu zimu ih nemojte uopće zalijevati. Ako baš nemate puno mjesta da spremite cijele lončanice ili žandinjere, što je moguće kasnije u jesen

uzmite reznice, zakorijenite ih i držite na temperaturi od oko 7 stupnjeva Celzijevih. Oskudno zalijevajte. U proljeće ih premjestite na toplije i počnite više zalijevati, presadite ih i kad su uvjeti povoljni iznesite ih na otvoreno.

VELIK IZBOR VARIJETETA

Pelargonije se još uz ovu osnovnu podjelu po načinu rasta dijele i na:

- kraljevske pelargonije koje imaju lijepe velike cvjetove, nazubljene listove i nešto su teže za uzgajanje;
- šarenolisne pelargonije koje

Pri sadnji, jedino je važno da ima dovoljno sunčeve svjetlosti i topline kako bi mogla cvjetati

imaju listove najčešće u tri boje i skromnije cvjetove

- zvjezdaste pelargonije imaju nazubljene listove slične javoru s jako izraženom tamnijom potkovom, a cvjetovi su jednostruki;

- andeoske pelargonije imaju manje listove, bogato cvatu, a cvjetovi nalikuju mačuhici zatimpostojepatuljaste, minijature i još puno, puno podvrsta. U svakom slučaju veoma velik izbor varijeteta od onih najobičnijih i jednostavnih za uzgoj do onih koje cijeli životni vijek provedu u stakleniku nekog kolekcionara.

ZOB - VAŽNOST "ZABORAVLJENE" ŽITARICE

Skromni zahtjevi u uzgoju

U ishrani stoke i slama je zobi krma jer je znatno kvalitetnija od slame ostalih žitarica * Za ishranu stoke koristi se i u zelenom stanju i u smjesi s leguminozama * Proizvode se uglavnom jare forme zobi no postoje i ozime sorte

Zob je najcjenjenija u ishrani konja. U odnosu na ostale žitarice zrno zobi ima 2-3 puta više masti, a bjelančevine su znatno probavljivije. Osim kvalitetnog zrna, i sama stabljika zobi predstavlja kvalitetniju krmu od ostalih žitarica. Stoga se zob često sije za zelenu krmu, sama, ili u smjesi s lucernom, djetelinom ili stočnim graškom. U našoj zemlji, poznata je i kombinacija fakultativne ozime zobi s grahoricom. Međutim, moramo biti realni i priznati da ova žitarica gubi ekonomsku važnost. Površine zasijane njome iz godine u godinu se smanjuju.

Istraživan je utjecaj grahorice i zobi u plodoredu na pedofizikalne, pedomehaničke i pedokemijske značajke. Obavljena su dvogodišnja istraživanja na proizvodnoj površini od 4 ha, gdje su za svaku kulturu posebno u tri navrata uzimani pojedinačni uzorci tla za fizikalne i kemijske analize tla. Paralelno su uzimani prosječni uzorci za kemijske analize. Grahorica je, kao prva kultura i pretkultura

za zob, ostavila povoljne uvjete u tlu. U vrijeme žetve i na početku vegetacije ustanovljena je najmanja opasnost od stvaranja pokorice i zbijanja tla uslijed obrade, a sadržaj dušika povećan je za 20 posto. Zob je kao naredna kultura u plodoredu uvjetovala pogoršanje stanja prvenstveno kemijskih značajki tla. Nakon žetve zobi

Žetva ozime zobi obavlja se prije žetve pšenice, a jare nakon žetve pšenice

također je ustanovljena povećana opasnost od stvaranja pokorice i zbijanja tla uslijed obrade.

GNOJIDBA JARIH KULTURA – PŠENICE, JEČMA I ZOB

Žitarice, ozime i jare, vrlo su slične kulture, pa su i uvjeti njihovog uzgoja također slični, a način i vrijeme obrade, gnojidbe i sjetve podjednaki su za sve jare kulture. Osnovna obrada i gnojidba za jare kulture, isto kao i za ozime trebala se obaviti u jesen, kako bi tlo preko zime promrzlo i bilo bolje strukture za pripremu u proljeće. Uz jesensko oranje treba obaviti osnovnu gnojidbu i gnojiva zaorati. U ovoj je gnojidbi najbolje unijeti dvije trećine fosfora i kalija te malo dušika i to kroz 300-400 kg/ha NPK 8-26-26 ili NPK 10-30-20 i zaorati.

Kako su u nekim područjima vremenski uvjeti još vrlo nepovoljni, a treba požuriti s pripremom tla za sjetvu jare pšenice, jarog ječma ili zobi, zato su u prednosti oni koji su osnovnu

gnojidbu napravili u jesen. Rokovi sjetve za jaru pšenicu su od polovice veljače do polovice ožujka, za jari ječam su najraniji i to već od kraja siječnja, u veljači, najkasnije do polovice ožujka, a za jaru zob u prvoj polovici ožujka. Najkasnije se može sijati jara zob. Prema tome jari ječam i jaru pšenicu može se sijati najkasnije do polovice ožujka, zob malo duže, a sve što se sije kasnije predstavlja rizik, jer još treba obaviti pripremu tla za sjetvu i predstjetvenu gnojidbu. Oni koji osnovnu gnojidbu nisu obavili u jesen, a vremenske prilike budu nepovoljne i prođu optimalni rokovi sjetve, trebaju razmisliti da li uopće sijati.

Ako je izostala jesenska gnojidba onda za jaru pšenicu u predstjetvenoj pripremi treba pognojiti s 250-400 kg/ha NPK 8-26-26 ili ako je tlo siromašno na fosforu s NPK 10-30-20. U predstjetvenoj pripremi može se dodati i 150-200 kg/ha UREA N46 i tada nije potrebno prihranjivati, a ako se ne dodaje

UREA N46 onda se prihranjuje u busanju s 200-250 kg/ha KAN N(MgO) 27(4,8).

Jariječam uz gnojidbu u osnovnoj obradi tla s 200-300 kg/ha NPK 8-26-26 ili NPK 10-30-20, u pripremi tla za sjetvu treba pognojiti s 200-300 kg/ha NPK 20-10-10 ili NPK 15-15-15.

Za jaru zob također je trebalo osnovno pognojiti u jesen, ali ako nije, predstjetveno treba pognojiti s oko 600 kg/ha NPK 15-15-15.

U vegetaciji se prihranjuje uglavnom samo jara pšenica jer su ječam i zob kulture nježne stabljike vrlo osjetljive na polijeganje pa posebnu pažnju treba posvetiti primjeni dušika. Previsoka količina dušika utjecati će na polijeganje stabljike.

Kod izbora površine za sjetvu jarih kultura treba voditi računa da ih je najbolje uzgajati u plodoredu i to po mogućnosti iza neke okopavine ili zrnate mahunarke jer će se tako osiguravati viši prinosi nego uzgojem u monokulturi.

Osnovna gnojidba u jesen podrazumijeva 300-400 kg/ha NPK 8-26-26 ili NPK 10-30-20 i zaorati., a predstjetvena gnojidba jare pšenice 250-400 kg/ha NPK 8-26-26 ili ako je tlo siromašno na fosforu sa NPK 10-30-20 i 150-200 kg/ha UREA N46. Gnojidbu jare pšenice pred sjetvu treba obaviti s 200-300 kg/ha NPK 20-10-10 ili NPK 15-15-15, a jare zobi sa oko 600 kg/ha NPK 15-15-15 ili NPK 13-13-21.

DOBRI REZULTATI I NA SIROMAŠNIM TLIMA

Zrno zobi je među žitaricama najbolji izvor kalcija, koji zajedno s drugim mineralima (P, Fe, K, Mg, Zn) doprinosi zdravlju zubiju i kostiju. Osim toga, to je žitarica koja sadrži najviše masnih kiselina (oleinsku i lino-lensku) koje su raspoređene u izvrsnom omjeru. Bogata je i vlaknima koja utječu na smanjenje kolesterola u krvi i poboljšanje probave. Sastav ugljikohidrata unutar zobi je takav (škrob i vlakna), da se oni sporo probavljaju i sporo

ulaze u krv, čime se osigurava stalan izvor energije, bez naglih promjena šećera u krvi i hipoglikemičnih stanja, kao što je to slučaj kod rafinirane hrane.

Kvaliteta zrna i skromni zahtjevi u uzgoju daju zobi posebnu važnost. Zrno zobi odlična je stočna hrana, ali sve se više se upotrebljava i u ljudskoj prehrani.

U ishrani stoke i slama je zobi krma jer je znatno kvalitetnija

Zob u usporedbi s ostalim žitaricama vodu treba tijekom cijelog vegetacijskog ciklus

od slame ostalih žitarica.

Za ishranu stoke koristi se i u zelenom stanju i u smjesi s leguminozama. Proizvode se uglavnom jare forme zobi no postoje i ozime sorte. Biološki minimum za klijanje je na samo 1-2 °C, a kako se biljka razvija, povećavaju se i zahtjevi za toplinom. Zob u usporedbi s ostalim žitaricama vodu treba tijekom cijelog vegetacijskog ciklusa.

Vrlo dobro razvijen korijenov sustav ima veliku sposobnost usvajanja hraniva, stoga dobre rezultate daje i na siromašnim tlima te kiselim tlima s nižim sadržajem pH.

U plodoredu dolazi obično na posljednje mjesto. Dobri predusjevi su rane okopavine (krumpir ...), višegodišnje leguminoze. Strne žitarice nisu podesne pretkulture, a sama zob vrlo je loš predusjev za sve strne žitarice jer jako iscrpljuje tlo. Obrada tla za ozimu zob (također i za jaru zob) obavlja

se prema sustavu obrade tla za ozimine, ovisi svakako o pretkulturi, a pripremi se pristupa ranije nego za pšenicu jer se i sije ranije.

Monokulturu ne podnosi kao ni ostale strne žitarice.

MEĐUNASLOV= Osnovna pravila gnojidbe i sjetve Najsigurniju gnojidbu odredit ćemo ako obavimo analizu tla. Za izgradnju 100 kg zrna i odgovarajuću količinu slame zobi treba osigurati oko: 2,5 kg N,

500-550 kljavih sjemenki/m², to odgovara 120-160 kg/ha sjemena.

ZAŠTITA OD KOROVA

Od početka do kraja busanja može se primijeniti Deherban Fluid za jednogodišnje širokolisne korove i to u količini od 3 l/ha.

Opticu protiv jednogodišnjih širokolisnih korova primjenjujemo od početka do kraja Busanja 2 l/ha.

Deherban Combi protiv jednogodišnjih širokolisnih korova primjenjuje se od punog busanja do početka vlatanja i to 3 l/ha.

Deherban M protiv jednogodišnjih širokolisnih korova koristi se u punoj fazi busanja, Kada su korovi 2-4 lista i to u količini 1,5 l/ha.

Basagran 600 protiv jednogodišnjih širokolisnih korova u vrijeme od punog busanja do drugog koljenca, 2 l/ha.

Lontrel 418 C protiv otpornih širokolisnih korova od sredine busanja do početka vlatanja 3-4 l/ha.

Starane 250 za otporne širokolisne korove od sredine busanja do početka vlatanja od 0,5 l/ha.

ZAŠTITA OD BOLESTI

Nakon eventualne pojave, zaštita od poljskih miševa i voluharica obavlja se nekim od rodenticida: Faciron uljni koncentrat, Faciron forte, Brodiloln mamak te Klerat pelete.

Najznačajniji štetnik na zobi jest lema., a zaštita se provodi pri pojavi 1-2 ličinke na zastavici nekim od sljedećih insekticida: Karate 2,5 EC 0,2-0,3 l/ha, Chromorel D 1-1,5 l/ha, Sumialfa 5 FL 0,1-0,2 l/ha te Fastac 10 SC 0,1 l/ha

Budući da zob neravnomjerno dozrijeva, početak žetve teže je odrediti. Žetvu bi trebalo početi kada vršni dio metlice dosegne punu zrelost, svakako prije početka osipanja zrna iz vršnih klasića. Žetva ozime zobi obavlja se prije žetve pšenice, a jare nakon žetve pšenice. Prosječni prinosi zobi iznose 3-4 t/ha.

Hranidba - najvažniji čimbenik za svaku fazu uzgoja

Uspješno telenje je jedna od najbitnijih stvari u mlječnom govedarstvu. Telenje se treba odigrati lako i bez problema i kao takovo će voditi ka većoj proizvodnji mlijeka u narednoj laktaciji, a visoka proizvodnja mlijeka će se postići jedino onda kada se kravama pruži odgovarajuća njega u periodu oko telenja * Njega krava je neophodna u periodu laktacije, zasušivanja te u periodu telenja

Telenje predstavlja vrlo kritičan period u životu krava jer su one tada izložene velikom stresu, a javlja se i fiziološka promjena tj. promjena vimena od stanja u kojem ne luči mlijeko u stanje kada luči mlijeko. Važno je pridržavati se odgovarajuće strategije hranidbe za vrijeme laktacije i zasušenog perioda kako bi se obezbjedilo lakše telenje i dobro zdravlje grla u sljedećoj laktaciji. Krave treba zasušiti u odgovarajućoj tjelesnoj kondiciji koja ovisi od hranidbe za vrijeme prethodne laktacije. Optimalna tjelesna kondicija u vrijeme telenja je apsolutno neophodna kako bi se postigla visoka proizvodnja mlijeka i dobro zdravlje krava za vrijeme nove laktacije. Grla u optimalnoj kondiciji pokazuju bolji apetit neposredno nakon telenja, pa je unos hrane veći zbog čega je važno pažljivo isplanirati i podesiti obroke sa zasušenog perioda na period rane laktacije.

Uspješno telenje je jedna od najbitnijih stvari u mlječnom govedarstvu. Telenje se treba odigrati lako i bez problema i kao takovo će voditi ka većoj proizvodnji mlijeka u narednoj laktaciji, a visoka proizvodnja mlijeka će se postići jedino onda kada se kravama pruži odgovarajuća njega u periodu oko telenja. Njega krava je neophodna u periodu laktacije, zasušivanja te u periodu telenja.

PERIOD LAKTACIJE – VISOKOENERGETSKI OBROCI

Od početka laktacije pa nadalje, znatno se povećava proi-

zvodnja mlijeka i zato mlječno grlo zahtijeva adekvatne količine tjelesnih rezervi. Krave maksimalno proizvode mlijeko između 30 i 50 dana po telenju, a maksimalan unos suhe tvari je između 60 i 90 dana nakon telenja. U ovom periodu je potrebno visoko proizvodnim grlima davati dobro izbalansirane obroke sa visokim sadržajem energije kako bi se što bolje zadovoljile njihove potrebe u hranjivim materijama i kako bi se postiglo dobro zdravlje kao i fertilitet (plodnost) životinja. Oko 90-og dana laktacije

laktacije nadoknađuju, pa krava tako obnavlja tjelesnu kondiciju. Savjetuje se pažljivo snabdijevanje krava sa lako probavljivim ugljikohidratima (kukuruz) zato što krave mogu nepotrebno povećati tjelesnu težinu pri kraju laktacije, a to se ne preporučuje. Najbolje ih je hraniti sa obrocima bogatim kabastim tvarima sa niskim sadržajem lakoprobavljivih ugljikohidrata. Krave koje su previše mršave u vrijeme telenja, gube tjelesne rezerve što rezultira smanjenom proizvodnjom mlijeka. Ako je prosječna tjelesna kon-

ličine koncentrata i kvalitetnih kabastih hraniva kako bi im se popravila tjelesna kondicija. Lakše se postiže bolja tjelesna kondicija u vrijeme laktacije nego u periodu zasušivanja, pa se preporučuje da se kravama podesi kondicija između 200 i 300 dana laktacije kako bi imale optimalnu kondiciju u periodu zasušivanja. Za vrijeme zasušenog perioda, tjelesna kondicija se može samo neznatno popraviti. Krave veće tjelesne mase obično imaju teskoće pri telenju, a često se kod njih javlja zaostajanje placente i drugi metabolički poremećaji. Ako su krave ugojene u i periodu laktacije, one obično dostižu maksimum u proizvodnji mlijeka, a ako su ugojene u II periodu laktacije, treba im podesiti obroke zato što kondicija krava u vrijeme telenja mora biti na pravom nivou. Redukcija tjelesne kondicije u periodu zasušenja nije preporučljiva, pa je zato potrebno u II periodu laktacije ugojene krave hraniti sa manjim količinama koncentrata ili ih potpuno isključiti, a također im treba davati i kabasta hraniva sa nižim sadržajem energije. Za veća stada je preporučljivo napraviti proizvodne grupe kako bi im se davala optimalna količina hrane prema potrebama.

PERIOD ZASUŠENJA – DODATAK MINERALA I VITAMINA

Optimalna dužina zasušenog perioda je oko 60 dana i ne preporučuje se kasnije zasuši-

Važno je da tele što prije dobije kolostrum i to najmanje dvije litre ubrzo po telenju

unos suhe tvari je dovoljan da zadovolji potrebe krava u hranjivim tvarima. Od 90-og dana pa nadalje, proizvodnja mlijeka postupno opada, ali unos suhe tvari ostaje na relativno visokom nivou što rezultira pozitivnim energetskim balansom i time se izgubljene tjelesne rezerve sa početka

dicija krava u ranoj laktaciji preniska, trebalo bi provjeriti obrok, jer nivo energije u obroku može biti prenizak da bi krave zadovoljile svoje potrebe u hranjivim materijama. Krave premršave 200-og dana laktacije treba snabdijevati sa hranivima bogatim energijom tj. treba im davati dodatne ko-

vanje jer krave mogu postati previše uhranjene. Zasušene krave treba odvojiti od stada i hraniti sa niskim nivoom obroka kako bi doslo do naglog prestanka lučenja mlijeka. Obično preskakanje dvije mužnje izaziva prestanak lučenja mlijeka. Krave koje su imale (sub)klični mastitis treba tretirati sa odgovarajućom terapijom za zasušena grla (antibiotici) i to neposredno nakon posljednje mužnje. Sva grla koja su nedavno zasušena treba pažljivo promatrati i ako treba konsultirati veterinaru. Hranidba zasušenih krava treba biti takva da one održavaju željenu tjelesnu kondiciju. Preporučuje se analiziranje uzoraka hrane kako bi se mogao precizno sastaviti obrok za zasušena grla. U prvom mjesecu zasušenog perioda, krave treba hraniti obrocima koji omogućavaju održavanje tjelesne kondicije i proizvodnju mlijeka od 2-4kg dnevno. Za vrijeme drugog mjeseca zasušenog perioda, krave treba hraniti obrocima koji zadovoljavaju energetske potrebe za proizvodnju oko 5kg mlijeka dnevno. Pošto količina vode koju krava unosi povećava steonost za 1/3, one uvijek trebaju imati na raspolaganju dovoljno svježe vode. Kabasta i fibrozna hraniva dobre kvalitete i niskog sadržaja energije (pljeva i sijeno kultiviranih trava) su idealna za pravilno funkcioniranje buraga, pa trebaju biti kravama na raspolaganju i to bez ograničenja.

Ako se kravama daju kabasta hraniva sa visokim sadržajem energije, njihova količina treba biti limitirana. Preporučuje se da pred kraj zasušenog perioda udio kabastog hraniva postepeno bude zamijenjen kabastim hranivima koje će krave konzumirati nakon telenja. Potrebno je oko dva tjedna da se funkcija i morfologija buraga krave prilagode novom obroku. Iznenadne promjene obroka se ne preporučuju. Količinu koncentrata treba postepe-

no povećavati i to tako da se postigne maksimum dva tjedna nakon telenja i da je količina ovih hraniva razmjerna očekivanom prinosu mlijeka. Da bi krave bile dobrog zdravlja u zasušenom periodu, potrebno je dopuniti obrok željenom količinom minerala i vitamina.

PRVI ZNAKOVI POČETKA TELENJA :

- **trudovi;**
- **nemir životinje;**
- **otvaranje maternice;**
- **izlazak plodnog mjehura (vodenjaka);**
- **prvo izlazi glava i prednje noge teleta;**
- **krava najčešće leži dok se teli, dok se neke krave tele na stojeći,**
- **kod pomaganja kod telenja potrebno je povlačiti usklađeno s trudovima po ravnoj liniji prirodnog kretanja plod;**
- **na kraju se izbacuje plodna ovojnica;**
- **plodnu ovojnicu je potrebno zakopati i spaliti;**
- **invulcija maternice;**
- **do 15 dana nakon poroda iz spolnih organa se iscjeđuje iscjedak;**
- **ako se iscjeđuje duže od 20 dana, ili kraće od 7-8 dana potrebno je zvati veterinara;**
- **prije samog telenja potrebno je oprati stražnji dio tijela;**
- **ležište nastri čistom higijenskom slamom, sredstvo za dezinfekciju ruku;**
- **pripremiti jodnu otopinu, i prokuhati konopac za pomoć.**

Mlječna groznica krava se sprječava ograničavanjem Ca u obroku za vrijeme zasušenog perioda jer se ovako stimulira mobilizacija Ca iz kostura i time Ca postaje dostupan za kravu tj. one su tad sposobne da odgovore visokim zahtjevima za Ca na početku nove laktacije. Na kraju prethodne laktacije ili na početku zasušenog perioda je potrebno izvršiti obrezivanje papaka kravama jer je važno da krave na početku nove laktacije imaju potpuno zdrave noge. Ako krave šepaju nakon telenja, ovo će uzroko-

vati niži prinos mlijeka i pogoršanje tjelesne kondicije, kao i lošiju performansu reprodukcije. Šepanje na početku laktacije će rezultirati izostankom znakova estrusa i time otežano otkrivanje spolnog žara što će izazvati odlaganje koncepcije i kao rezultat toga će se

javiti duži interval telenja.

ZNAKOVI POČETKA TELENJA

Boks za telenje krava treba biti očišćen, dobro provjetren i dezinficiran prije svakog telenja. Ne preporučuje se premještanje steonih grla u odvojene bokseve za telenje kratko vrijeme prije telenja zato što je kravama potrebno neko vreme da se prilagode novom okruženju. Ako se prostor za telenje nalazi na otvorenom, treba biti zaklonjen od sunca, vjetra i kiše. Pošto je imunološki sustav krava slabiji pri telenju i time

je veća vjerojatnost da dodje do bakterijskih infekcija, okruženje gdje će se krava teliti treba biti što čistije. Za vrijeme ili nakon telenja može doći do endometritisa, tako da se osobe koje asistiraju pri telenju moraju striktno pridržavati higijenskih standarda. Također, pomoćna oprema pri telenju (konopci i sredstva za podmazivanje) mora biti higijenski ispravna i nikad ne treba koristiti sapun ili drugi dezinficijens kao sredstvo za podmazivanje. Znakovi koji ukazuju da je telenje otpočelo su sljedeći: krave postaju nemirne, vime otiče, otok vulve i opuštanje ligamenta između sjednjačne kvrge i korijena repa. U nekim slučajevima vime pušta mlijeko i tada se preporučuje mužnja određene količine mlijeka kako bi se smanjio pritisak u vimenu, a nakon mužnje, vime treba dezinfikovati. Većina krava se teli bez pomoći, ali je potrebno ipak pažljivo nadgledati telenje u slučaju da je pomoć potrebna i da bi se teletu pružila odgovarajuća njega nakon telenja. Ako se sumnja na abnormalno telenje ili ako se ono ne odvija normalnim tijekom, potrebno je pozvati veterinaru. Žurba i korištenje sile u toku telenja može uzrokovati povrede u genitalnom sistemu krave, a i one će biti jako umorne nakon telenja. Proces telenja se mora odvijati bez poteškoća kako bi se krave poslije mogle lako oporaviti i povratiti snagu. Nakon telenja kravama treba dati svježju i mlaku vodu i još joj pružiti nešto visoko kvalitetnog sijena ili osušene repine rezance da bi joj se stimulirao apetit.

PERIOD NAKON TELENJA

Samo u slučaju da se u bronhijalnim tubama teleta nalazi sluz, potrebno ga je odmah nakon telenja podići na zadnje noge da bi se sluz izbacila. Odmah po rođenju, teletu se mora dezinficirati pupčana vrpca u rastvoru joda. Važno je da tele što prije dobije kolostrium i to najmanje dvije litre ubrzo po telenju. Nakon

par sati, tele treba smjestiti u individualni boks. U prosjeku je potrebno 25-30 dana da se reproduktivni trakt krave vrati u normalno stanje i obično ciklus estrusa počinje dva tjedna nakon telenja. Ovaj pe-

riod može biti produžen ako je kod telenja bila potrebna pomoć i ako se radilo o zaostaljoj posteljici ili endometritisu. U periodu nakon telenja treba posebno obratiti pažnju na krave da bi se što prije uočila

svaka nepravilnost. Može se konsultirati veterinar kako bi se krava brže oporavila i pripremila za novo osjemenjavanje. Osjemenjavanje se obično vrši 50-75 dana po telenju. Za prvotelke i starije krave koje su

ranije imale teskoće u telenju je od velike važnosti da sjeme potiče od bikova koji daju laka telenja. Vodjenje evidencije o podacima vezanim za telenje, pomoći će poljoprivredniku u izboru dokazanih bikova.

Pravo vrijeme za odbiće janjadi

Odbiće janjeta odvija se nakon što protekne određeni vremenski period nakon janjenja koji se kreće od 45 do 90 dana, no uz prethodno navedeni period nerijetko se primjenjuje onaj duži od 90 dana. Period koji je prethodno naveden a iznosi duže od 90 dana do odbića se ne preporučuje jer osobito iscrpljuje ovцу, janje može oštetiti vime ovci prilikom sisanja, te na osnovu ozljeda koje nanese na vime nu postoji veća mogućnost

zaraze bakterijama. Odbiće janjeta i prelazak s tekuće hrane na krutu hranu, provodi se jer mlijeko više ne sadrži dovoljnu količinu hraniva koje je potrebno za rast i razvoj janjeta, te kako bi se smanjilo iscrpljivanje ovce, nakon odbijanja osigurajte janjetu sijeno stalno, a starter obročno. Janjad koja se uzgaja prvenstveno za klanje najpovoljnije je hraniti starterom i sijenom, kao bi brže postiglo željenu veličinu.

Opres pri primjeni sredstava za zaštitu bilja

Prije same primjene bilo koje vrste sredstva za zaštitu bilja obvezno se posavjetujte sa prodavačem bilo fitofarmaceutom ili ing. poljoprivrede o samoj primjeni određenog sredstva za zaštitu bilja, njegovoj štetnosti, pravilnoj primjeni, dozaciji, i koncentraciji ili karenci koje je potrebna da prođe od tretiranja do primjene. Herbicide možemo podijeliti u sljedeće veće grupe: selektivni te neselektivni herbicide.

Kada govorimo o selektivnim herbicidima, kao što i sam naziv nam ukazuje, imaju za cilj suzbijanje i spriječavanje rasta određenog korova tj. biljke koja nam nanosi štete, primjenom istih ne nanose se štete kulturama koje smo posadili. Neselektivni herbicidi se još nazivaju totalnim herbicidima

za razliku od prethodno navedenih selektivnih totalni imaju za posljedicu uništavanje i suzbijanje čitave vegetacije, često nalaze primjenu za tretiranje željezničkih pruga ili nerijetko i u obiteljskim dvorištima. Preporuka je primjena sredstava za zaštitu bilja u što manjoj količini zbog njihovog zadržavanja u samim biljkama tj. plodu i nepovoljnom učinku na dišne organe prilikom udisanja.

Također nepravilnom primjenom prilikom tretiranja mogu se nanijeti velike štete na okolinu osobito ako se nepravilno zbrinjava otpad nakon tretiranja, stoga ambalažu obvezno primjereno skladištite. Prilikom tretiranja osobito po vjetrovitom vremenu sredstva za zaštitu bilja u najmanjoj

količini dospije na kulturu koju tretirate dok u većoj količini dospijevaju na tlo ispod tretirane kulture, te na susjedne pa čak i udaljene površine. Nakon što se čestice sredstva za zaštitu bilja unesu u tlo najčešće nakon kiša, te iz tla dospiju u podzemne i nadzemne

vode, određenu količinu mogu unijeti i biljke, nakon što životinjekonzumirajukontaminirane biljke ili vodu unose određenu količinu štetnih tvari u organizam, također i čovjek u ovom hranidbenom lancu i stalnom kolanju otrovnih tvari unosi u organizam otrovne tvari, bilo

unošenjem kontaminiranih biljaka, vode, plodova ili životinja koje su konzumirale iste. Tretiranjem tla zemljišnim in-

sekticidima tlo se najviše onečišćuje, s ciljem preventivnog suzbijanja štetnika koji žive u tlu, ili kod izravnog tretira-

nja tla. Nerijetka pojava kod primjene insekticida je njihov ulazak u podzemne i nadzemne organe iduće kulture koja

je zasađena na istom tlu, što može imati za posljedicu nedopuštenu količinu njihovih ostataka u plodovima.

ZANIMLJIVOSTI U UZGOJU KONJA

Učenje od roditelja

Primjer majke je izuzetno važan u procesu kada ždrijebe uči o svijetu koji ga okružuje * Ako kobila ima povjerenja u ljude, vrlo je vjerojatno da će se i ždrijebe slično ponašati u kontaktu sa ljudima, osim ako samo nije slučajno steklo izuzetno loše iskustvo

Jedan poljoprivredni internetski portal prenosi kako problemi u ponašanju konja često imaju korijene u traumama iz rane mladosti. Neki uzgajivači prakticiraju naglo odvajanje ždrijeteta od majke, držeći ih zatim u zamračenoj staji sa čvrsto zatvorenim vratima. Naravno da postoje i adekvatniji načini rješavanja problema zalučivanja!

Kobila nosi ždrijebe oko 11 mjeseci. Kod domaćih konja je uobičajena praksa da ždrijebe ostanu sa majkom dok ne napuni 6 mjeseci. Poslije toga, ždrijetad se zalučuju i žive odvojeno od kobile, a mnoga i prekidaju svaki kontakt sa majkom. Kod divljih konja situacija je drugačija: ždrijetad ostaju sa majkom sve do rađanja sljedećeg ždrijeteta, i ne napuštaju svoje krdo sve do dvogodišnjeg ili trogodišnjeg uzrasta. Prebrzo zalučivanje može imati dalekosežne posljedice. Primjer majke je izuzetno va-

žan u procesu kada ždrijebe uči o svijetu koji ga okružuje. Ako kobila ima povjerenja u ljude, vrlo je vjerojatno da će se i ždrijebe slično ponašati u kontaktu sa ljudima, osim ako samo nije slučajno steklo izuzetno loše iskustvo. Ako kobile lako dozvoljavaju da se uhvate i upregnu, to će poslužiti kao dobar primjer i njihovom ždrebetu. I u uzrastu od nekoliko tjedana, ždrijebe još uvijek može biti nesigurno na svojim nogama. Mada već u tijeku prvog sata poslije rođenja ono staje na noge, taj proces traje dugo, a vještina se stječe postepeno. Tek rođeno ždrijebe pokušava stajati skoro odmah, neizbježno padajući nekoliko puta, dok najzad ne uspije da se prvi put zadrži na uspravnim, ali drhtavim nogama. Uporni pokušaji ustajanja na noge su instinktivni, jer ždrijetad u divljini moraju biti vrlo brzo spremna da se pridruže ostalom krdu u pokretu, ako je to neophodno.

U želji za mlijekom, ždrijebe samo traži sisu u pravilnim intervalima.

Tek rođeno ždrijebe će instinktivno njuškati u pravcu u kome osjeća mlijeko, a svaka pomoć majke u toj potrazi bit će dobrodošla. Scena u kojoj kobila gurka ždrijebe u pravcu sise nije neuobičajena. Kod domaćih konja, pomoć čovjeka tek rođenom ždrijetetu također nije naodmet. Ali, kad ždrijebe jednom nauči gdje je izvor mlijeka, ono će ga s lakoćom

nalaziti svaki sljedeći put, a često će biti i dosta zahtjevno. Općenito govoreći, kobile su vrlo strpljive sa svojim potomstvom, primajući na sebe glavni teret neobuzdane energije i želje za igrom odrastajućeg ždrijeteta.

Ali, poslije određenog vremena i one postaju nestrpljivije i oštrije u svojim reakcijama, a ždrijetad brže postaju nezavisna i mnogo vremena provode samostalno istražujući sredinu u kojoj se nalaze.

Kratak pregled o uzgoju glista

Za uzgoj glista na bilo kojoj farmi neophodno je obezbijediti matično leglo, određeni prostor (vanjsko ili unutrašnje uzgajanje), stajsko gnojivo ili organski otpad (u ovisnosti koju vrstu gliste uzgajate), opremu i, naravno, uložiti određeni rad. Nabavkom ve-

ćeg broja legala skraćujete vrijeme dostizanja proračunatog graničnog kapaciteta vaše farme: do njegovog dostizanja na vašoj farmi ćete proizvoditi sve veće količine humusa, a kada ga ostvarite, onda ćete moći i prodavati višak glista. Matično leglo podrazumi-

jeva 1kg glista svih uzrasta. Leglo/a ovih glista moraju se kupiti od renomiranih uzgajivača uz certifikat o porijeklu i kvalitetu glista. 4 osnovna faktora za uzgoj ove vrste gliste u proizvodnom procesu, koji traje 12 mjeseci su: hranidba, temperatu-

ra, pH vrijednost i vlažnost. Prodajne mogućnosti za humus i glistu su velike, ukoliko ih uspijete uzgojiti (proizvesti) po EU standardima, a to podrazumijeva: da glista tijekom proizvodnog procesa nije tre-

tirana kemijskim sredstvima, da nije izložena bilo kakvom zračenju, da u sebi ne sadrži teške metale, da humus u sebi ne sadrži teške metale, da ne sadrži bilo kave radioaktivne čestice, da nema u sebi

nedozvoljene bakterije (bakterije po 1gramu) opasne po čovjekovo zdravlje i okolinu, da pH vrijednost, organska tvar(materija), te makro- i mikro-elementi zadovoljavaju standarde i ono najvažnije - da

posjedujete certifikat ili atest za vaš humus, izdat od institucije koja vas je pratila čitav proizvodni proces tijekom godinu dana, po određenim standardima i bez kojih ne možete izaći na tržište.

POVRTLARSTVO

Koncentrična pjegavost lišća krumpira i rajčice (*Alternaria solani*)

Koncentrična pjegavost je gljivično oboljenje. Prve pjege se javljaju na donjem lišću krumpira ili rajčice. Oblik pjega je okrugao do eliptičan, a ponekada na rubovima uzak (prvi simptomi). Unutar pjega nalaze se koncentrični krugovi, pa se po tome bolest može lako prepoznati. Po tamnoj boji pjega i po zonama, ova se bolest razlikuje od plamenjače. Pjege se proširuju, a oko njih se javlja uska klorotična zona. Uzročnik bolesti je gljiva *Alternaria solani*. Parazit

formira miceliju, konidiofore i konidije. Uvjet za nastajanje ovih zaraza je količina infektivnog materijala-konidije, što u velikoj mjeri ovisi od uvjeta prezimljavanja parazita u vidu micelije. Infekcija se ostvaruje zavisno od temp.: za 12h pri 10°C, a 8h pri 15°C i 3h pri višim temperaturama. Bolest se razvija u periodu smjenjivanja suhog i vlažnog vremena. Suzbijanje bolesti vrši se sadnjom zdravog sadnog materijala, primjenom polodoreda i kemijskim preparatima.

VINOGRADARSTVO

Crna pjegavost vinove loze (*Phomopsis viticola*)

Uzročnik bolesti napada sve zelene dijelove loze - mladice, izboje, vitice, listove, peteljke listova, grozdova i bobica, bobice. Zelene mladice pokazuju (najranije u mjesecu lipnju) malene, a kasnije veće i izdužene pjege smeđe do crne boje, koje kasnije puknu i na tim mjestima nastaju "rane". Tkivo mladice u ovoj fazi stvara obrambenu reakciju-stvaranje plutastog staničja. Time je micelij odvojen od tkiva mladice sve do jeseni. U jesen tkivo odrveni, mladice izgube sposobnost stvaranja

plutastog staničja, pa gljiva nastavlja svoj razvoj i ulazi dublje pod koru. U pravilu bolest napada samo sedam donjih internodija mladih izboja, rijetko kada više. Tijekom ljetnih mjeseci napadnuti listovi i peteljke smeđe i osuše se. U jesen, a naročito u zimskim mjesecima, bolesni jednodijšnji izboji poprime sivu do bjelkastu boju i prevučeni su sitnim crnim točkicama (piknidijama).Crna pjegavost (Ekskorioza) vinove loze smatra se jednom od najtežih bolesti, jer gotovo uvijek čini velike

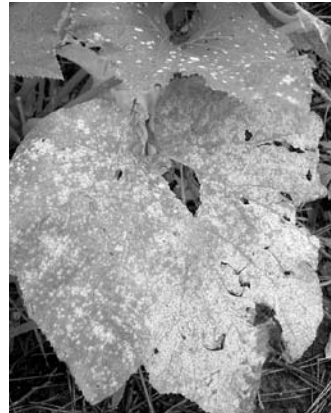
štete. Za vrijeme vegetacije, gljive *Phomopsis viticola* ne ulazi duboko u tkivo, već osta-

je na površini zelene mladice. Na najnižim koljencima zapaženo plavo-smeđe pruge. Oko koljenaca mladica ne potjera, dok potjeralo lišće "kovča" (ondulira) ali se ne suši. Zbog *Phomopsis*a koji se nalazi na prošlogodišnjoj rozgvi "cvjetiči propadaju" (piknide vrše razuru cvjetića). Budući da sanacija zaraženih vinograda dugo traje potrebno je do cvatnje obično provesti 3-4 dopunska prskanja. U jako zaraženim vinogradima nakon cvatnje preferirati što više sredstava na bazi bakra ili folpeta.

Pepelnica (*Uncinula necator*)

Pepelnica se javlja na svim zelenim dijelovima vinove loze, na kojima se stvara sivo pepeljasta prevlaka. Na lišću se ova prevlaka javlja i s lica i s naličja. Napadnuto mlado lišće se deformira, a često i suši. Najveću opasnost pepelnica predstavlja za grožđe koje je zaraženo od zametanja pa do šaranja. Mlade bobice se u cijelosti pokrivaju sivo-pepeljastom prevlakom, smežuraju se i suše. Kod kasnijih zaraza bobice često pucaju, što je jedan od glavnih simptoma za pepelnicu. Obično veći dio grozda ili cijeli grozd obolijeva od pepelnice zahvaljujući

brzom širenju površinskog parazita. Pepelnica je i danas u mnogim vinogradarskim područjima vrlo ozbiljna bolest, često opasnija od peronosporre. Sivo-pepeljastu prevlaku čini površinski splet micelije, na kome se razvio konidijski stadij opisan kao *Oidium Tuckeri*. Konidije vrše sekundarne zaraze u toku čitave vegetativni ljeta i početkom jeseni u pepeljastoj se prevlaci razvijaju loptasta tjelešca crne boje - peritecije, koje predstavljaju organe za prezimljavanje. Peritecije u toku proljeća, za vrijeme kiše, pucaju. Iz njih se

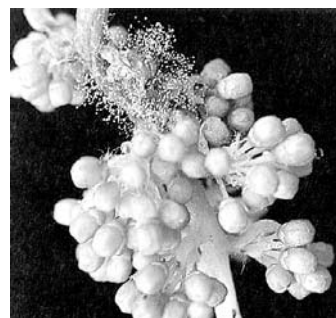
oslobađaju askusi i askospore, koje stvaraju primarne zaraze. Micelija razvijena iz askospora daje prvu generaciju konidija i tako se dalje odvija razvojni

ciklus parazitne gljive. U toku ljeta neki ogranci micelije prodiru u unutrašnjost pojedinih pupoljaka i tu prezime. Za klijanje konidija nije potrebna voda, čak ni veća relativna vlažnost zraka. Otuda pojava da se pepelnica širi i za sušnih ljetnih perioda. Međutim, ukoliko je vlažnost zraka veća i temperatura povoljna, utoliko će se pepelnica intenzivnije razvijati. Inače razvoj parazita je moguć na temperaturama između 5 i 35°C, sa optimumom oko 26°C. Za zaštitu koristiti jedan od slijedećih preparata: Chromosul 80 WG, Kalinosul 80, Kossan WG.

SIVA PLIJESAN VINOVE LOZE

Izaziva trulež bobica

Bolest se pojavljuje naročito pred berbu, izazivajući sivu trulež bobica odnosno čitavih grozdova. Može se pojaviti i ranije, no najopasniji je njezin napad u stadiju dozrijevanja grožđa. Na zaraženim bobicama pojavljuju se najprije smeđe pjege koje se povećavaju i zahvaćaju cijelu površinu bobice. Ukoliko je vrijeme suho, tada se takve bobice smežuraju i suše. Međutim, ako je vrijeme vlažno s mnogo oborina, na bobicama se pojavljuje pepeljasto siva navlaka, koja predstavlja konidiofore s konidijama koje šire zarazu s bobice na bobicu tako, da nam u roku nekoliko dana mogu zahvatiti cijeli grozd, odnosno sve grozdove na čokotu. Naročito brzo propadaju zbijeni grozdovi jer je na njima olakšan prijelaz zaraza. Zbog međusobnog potiskivanja bobica, tijekom rasta, dolazi ili do pucanja na mjestima gdje se peteljke odvajaju od glavne peteljke ili do djelo-

kog tlaka, uslijed čega dolazi do pucanja pokožice. Mjesta raspuknuća, bilo peteljčice od glavne peteljke ili bobica do peteljčice, raspucana pokožica kao i oštećenja (od moljca, osa ili tuče) na bobicama jesu ulazna vrata za napad parazita. Ukoliko je došlo do infekcije na mjestu odvajanja peteljčice od glavne peteljke, tada, ako je vrijeme bilo suho i

napad raniji, dio grozda ispod mjesta infekcije smežura i suši, a ako vremenske prilike pogoduju parazitu tada će u kratko vrijeme biti, zahvaćen cijeli grozd micelijem gljive. Prva faza infekcije su simptomi "zelene plijesni", kada propadaju peteljke, peteljčice i zelene bobice. Zelena plijesan se razvije na sljedeći način: gljivica *Botrytis cinerea* kao saprofit naseli se na ostatke odbačenih cvjetova (prašnici, kapice). Posebno se jako razvije u uvjetima slabog čišćenja grozdića (slab vjetar, kiša ili rosa), kad se "nahrani" ugljikohidratima iz ostatka cvjetova, ojača i uđe u zelenu bobicu, peteljku i peteljčicu. Ulazak u zelenu bobicu može izazvati njeno propadanje (kao i peteljki i peteljčica) i tu fazu zovemo "zelena plijesan". Često se ova faza ne zamjećuje, ili nije jako uočljiva. Gljivica se često pritaji 1-2 mjeseca i čeka početka zriobe bobica. Posljedica je pojava jake sive plijesni

(truleži) u fazi šaranja i zriobe, kad gljivica dobije puno šećera u bobicu, uz povoljne uvjete za razvoj (vlaga i toplina). Ovo je jedan od najznačajnijih načina razvoja sive plijesni. Siva plijesan prodiru u bobice kroz otvorene rane različitog porijekla (napad groždanih moljaca, jak napad pepelnice-pucanje bobice, plitak korijen nakon jače kiše-pucanje bobice, jak vjetar, tuča, ose pred zriobu). Osim što napada bobice i grozd te umanjuje kvalitetu grožđa i vina, gljiva za vlažna vremena može napasti i tek istjerale pupove, vrhove izboja i listove. Pup i dio izboja odumre, a list dobije smeđe pjege. Ipak ove štete nisu velike. Veće su štete od napada na grozdiće u cvatnji, kada oni propadaju a uzrok je vinogradarima nepoznat. Suzbijanje se provodi u četiri termina: odmah nakon cvatnje, pred zatvaranje grozda, u šaranju ili omekšavanju bobica, 3-4 tjedna pred berbu

Krastavost lista i ploda jabuke

Krastavost ili fuzikladij jabuke (*Venturia inaequalis*) je kod nas i u svijetu najvažnija i najštetnija bolest jabuke. Gljiva, uzročnik bolesti krastavosti lista i ploda jabuke, prezimljuje na dva načina; a) na jako zaraženim stablima kao micelij ili konidija na kori, između ljuski pupa, u udubljenjima na kori grančica. Nakon blagih zima iz micelija se već u veljači mogu razviti konidije i uzroko-

vati zarazu mladih listića već u fazi "mišjih ušiju". Optimalna temperatura za klijanje konidija je oko 16 °C uz relativnu vlažnost zraka od 90 % i b) s jesenskim opadanjem zaražena lišća gljiva prelazi u zimski stadij peritecija s askusima u kojima se nalazi osam askospora. Najpovoljnija je temperatura za stvaranje askusa 4 °C. Za proljetni let askospora potrebna je kap vode koja uzro-

kuje stvaranje tlaka na opni askusa koji pucanjem oslobodi askospore. Askospore izlete

na visinu 1-5 cm, a onda ih već i vjetrovi odnese na veće udaljenosti. Pogodni dnevni temperaturni uvjeti, stvaraju mogućnost za primarnu infekciju lista jabuke: temperatura 2 - 22 °C; kap voda na listu od 9 do 50 sati. Jačina infekcije i brzina inkubacije ovise o duljini vlaženja lista i temperaturi. Mladi list jabuke najosjetljiviji je i najprije se na njemu traže simptomi infekcije (zaraze).

MASLINARSTVO

Paunovo oko

Paunovo oko Paunovo oko (*Spilocaea oleaginea*, *Cycloconium oleogineum*) najraširenija je gljivična bolest na maslini. Gljivica je prisutna u svim područjima gdje se maslina uzgaja i to cijele godine, kako na zelenim, tako i na otpalim bolesnim listovima. Krajem travnja gotovo u svim maslinicima završena je rezidba maslina, no velike i česte oborine i toplo vrijeme potiču razvoj i širenje bolesti paunova oka, stoga je neophodno utvrditi stanje i ponoviti zaštitu, jer je moguće da su sva sredstva kojima smo prije tretirali

stabla, zbog obilnih kiša, već isprana. Simptomi paunova oka su vidljivi na listu, koji gljivice najčešće i napadaju. Vrlo rijetko bolest napada peteljku, plod ili mlade izbojke. Na licu lista javljaju se pjegice - mrlje, koje su u početku napada tamnozeleno boje, uljaste i sjajne. Kasnijim razvojem bolesti, u razdoblju kada se gljivice prošire po cijeloj krošnji, pjegice postaju tamnosmeđe do crne boje, a oko pjegice uočava se žućkasti prsten, međusobno se spajaju i prekrivaju cijeli list. U zadnjem stadiju bolesti, mrlje pobijele radi odvajanja kože od tkiva

lista koji ubrzo otpada sa stabla. Otpadanje lista dovodi do smanjenja uroda i slabljenja kondicije stabla, no ovdje treba napomenuti da je jako važno razlikovati opalo lišće kao posljedicu djelovanja paunova oka i ono koje je opalo zbog neishranjenosti biljke, starosti lista i olovne bolesti. Znakovi bolesti na zaraženim listovima tijekom ljeta i jeseni vidljivi su tek u proljeće kada dolazi do novih zaraza na listovima, a zaraženi listovi otpadaju od ožujka do lipnja, kada je moguć i potpuni gubitak listova. Paunovo oko najčešće napada lišće

na donjim dijelovima krošnje, te se često na maslinama uočava gornji dio krošnje sa zdravim listovima, a donji dio bez listova. Tretiranje se provodi najmanje 60 dana prije planirane berbe plodova masline, bilo za konzerviranje ili za proizvodnju ulja. Preporučuje se ponoviti tretiranje odmah poslije berbe plodova, a koje će ujedno štititi maslinu od širenja bakterijskog oboljenja od raka masline. Prskanje masline obavljati izjutra, a najmanje 2-3 h prije kiše. Zaštita masline protiv uzročnika paunova oka provodi se fungicidima na osnovi bakra.

BOLESTI BRESAKA

Breskvin savijač - *Cydia molesta*

Prezimi kao odrasla gusjenica u zapretku ispređenom na skrovitom mjestu voćke i oko nje. Prvi leptiri pojavljuju se u svibnju. Odlaze jaja na naličje vršnih listova ili kod vrha mladica.

Gusjenice se ubušuju u vrhove izboja breskve gdje buše hodnik prema dolje. Štete su slične štetama od breskvinog moljca. Leptiri se javljaju krajem lipnja i u srpnju. Gusjenice druge genera-

cije napadaju vrškove izboja, rijeđe plodove. Pošto je zabilježena kritična populacija breskvinog savijača i moljca potrebno je nasade breskve i nektarine zaštititi jednim od sljedećih insekticida: Reldan

40 EC, Lino, Relly 40, Rogor 40 Zagor. Za zaštitu protiv uzročnika šupljikavosti lista (*Stigmina carpophilla*) potrebno je koristiti jedan od sljedećih pripravaka: Captan 50, Merpan 50 WP, Stoper.

Otkrijte Laudis efekt

Tehnologija 2 u 1
-Snaga i Harmonija

LAUDIS

ODesi

fuid power

- novi i jedinstven način djelovanja na korove
- uspješno suzbija širokolisne i uskolisne korove, europski mračnjak i pri visini od 50 cm
- siguran za kukuruz i kulture u plodoredu
- siguran za primjenu u kukuruzu šećercu i kokičaru
- primjenjuje se u dozi 2-2,25 l/ha kada je kukuruz 2 do 10 listova

Bayer d. o. o.
Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
Telefon +385 1 6599 999
www.bayercropscience.com.hr

Napredna tehnologija

za provjerenu efikasnost

Maister^{OD}

ODesi

fuid power

- majstorski uništava najširi spektar korova u kukuruzu
- primjenjuje se u dozi 1,5 l/ha kada je kukuruz 2 do 6 listova
- suzbija sve ekonomski značajne korovne vrste u kukuruzu
- nakon 2 sata kiša ga ne može isprati

Bayer d. o. o.
Radnička cesta 80, 10000 Zagreb
Telefon +385 1 6599 999
www.bayercropscience.com.hr

Tradicionalni prerasla u

KOMBAJN ZA REPU OD POLA MILIJUNA EURA

Međunarodni poljoprivredni sajam još jednom se pokazuje kao pravo mjesto za izlaganje najkvalitetnijih grla stoke, kao i najvažnijih noviteta u mehanizaciji. Na Izložbi mehanizacije izlagači su ove godine na Poljoprivrednom sajmu predstavili brojne novitete, ali i popuste. Jedna od atrakcija svakako će biti "Holmerov" kombajn za repu "Terra-Dos 3" čija cijena je 483.800 eura, što ga čini najskupljim poljoprivrednim strojem ovogodišnjeg sajma. Prvi put u povijesti Sajma, Međunarodni poljoprivredni sajam ima zemlju partnera, a to je Mađarska. Kolektivni nastup mađarskih privrednika, koji se organizira u Hali 9 i na otvorenom prostoru Sajmišta, predstavlja proizvođače hrane, poljoprivrednih strojeva, opreme i rezervnih dijelova, ambalaže, agrokemije i drugog. To je prilika da se na Sajmu i u gradu predstave i turistički i kulturni potencijali susjedne države.

Također je već objavljeno, zemlja partner sljedećeg Međunarodnog poljoprivrednog sajma na Novosadskom sajmu bit će Portugal.

Privrednike iz Bosne i Hercegovine u Hali 1 okupila je Agencija za promociju izvoza pri Privrednoj komori te Republike. Izlagači iz Crne Gore promoviraju hranu i piće. Tu su, između ostalih: "13. jul – Plantaže", Industrija mesa "Goranović", "Martex", "Niksen trade" i "Crnagoracoop NB". Na Sajmu je nastupila i Privredna komora Crne Gore.

PRVI POLJOPRIVREDNI IZLAGAČI PRIJE 122 GODINE!

Hrvatska gospodarska komora - Županijska komora Osijeka i Hrvatska obrtnička komora, već

I pored svakodnevne kiše i nevremena veliki broj posjetitelja značajka je i ovogodišnjeg sajma

Prisutnost hrvatskih tvrtki na tom najvećem poljoprivrednom sajmu u regiji važno je zbog jačanja gospodarske suradnje, posebice u poljoprivredi i prehrambenoj industriji. No, ne možemo se oteti dojmu da i kod istočnih susjeda sve je manje proizvođača. IMT, Zemun, Crvena Zastava bili su gotovo ne primjetljivi

POKROVITELJI REPORTAŽE: UDRUGA BARANJSKIH POLJOPRIVREDNIKA BRAZDA I OPĆINA ERDUT

U Novom Sadu je 77. međunarodni poljoprivredni sajam bila i prilika da se predstavi više od 70 hrvatskih izlagača, a posjetio ga je i ministar Petar Čobanković. Prisutnost hrvatskih tvrtki na tom najvećem poljoprivrednom sajmu u regiji važno je zbog jačanja gospodarske suradnje, posebice u poljoprivredi i prehrambenoj industriji. Međutim, ni kiša, ni vjetar, ni hladnoća nije spriječila veliki broj posjetitelja da prođe ovim tradicionalno dobro organiziranim sajmom. No, sajam je mjesto i gdje se vidi i stanje gospodarstva u određenoj zemlji. A mi koji smo taj sajam posjećivali posljednjih 10-tak godina, a i prije rata barem toliko godina možemo s pravom reći da je srpska i vojvođanska proizvodnja krenula pravcem Hrvatske. Sve je više uvoznika, a proizvođačke tvrtke sve su manje, ili su tako slabe da nemaju novaca za skup nastup na sajmu. Vidljivo nema, ili gotovo da nema IMT-a, Zmaja Zemun, Crvene Zastave. Tvornica traktora i mehanizacije Rakovica izložila je nešto malo traktora. Sve je u znaku velikih svjetskih korporacija.

Stoke ima uglavnom uvijek jednako, a moramo priznati da je otprilike petina dosadašnjeg vanjskog izložbenog prostora prazno. Donekle su poljoprivrednu izložbu spasili mali proizvođači poljoprivredne opreme i tu je bilo zanimljivih izložaka. Unutarnji prostor u pravilu je potpuno ispunjen od strane prehrambene industrije. Hrvatski izvoz u tu zemlju u 2009. godini iznosio je 562 milijuna američkih dolara, dok je iz Srbije uvezeno robe za 281 milijun dolara. Goran Vasić, generalni direktor novosadskog sajma istakao je kako su na srpskom tržištu hrvatske tvrtke prisutne, a u vrijeme ekonomske krize jedino uz suradnju i zajedničke projekte mogu se postići još bolji rezultati te nadodao kako se međusobno poznajemo,

geografski smo bliski, nema velikih jezičnih barijera i sve to pokazuje puteve suradnje. Na ovogodišnjem sajmu, predstavio se i veliki broj stranih izlagača iz: Austrije, Bjelorusije, Bosne i Hercegovine, Brazila, Bugarske, Crne Gore, Hrvat-

BELJE

Ističemo i Pehar za "Belje" DD Tvornicu mliječnih proizvoda, Darda, - za visok kvalitet ocijenjenih proizvoda od mlijeka

ske, Indije, Indonezije, Italije, Kanade, Kine, Mađarske, Makedonije, Njemačke, Poljske, Portugala, Republike Srpske, Rumunjske, Rusije, Slovačke, Slovenije, Turske.

Jasna Antunović služi svoje vino okupljenim gostima

ESTA: NOVI SAD: 77. MEĐUNARODNI POLJOPRIVREDNI SAJAM

alna izložba proizvođača i sajam uvoznika

godinama na Međunarodnom poljoprivrednom sajmu okupljaju privrednike iz Hrvatske. Gigant Prehrambene industrije "Agrokor", pod čijim okriljem posluju "Dijamant", "Frikom", "Ledo", "Zvijezda" i druge firme, nastupa u Hali "Master", gdje samostalno nastupa i poznati proizvođač mliječnih proizvoda "Zdenka", dok je "Vindija" u Hali 1.

Izlagači iz Slovenije dolaze uz pomoć Ministarstva za poljoprivredu, šumarstvo i ishranu te zemlje, a predstavljaju se proizvođači mesa - "Kras", proizvođači mlijeka - Mlekarna "Celeia" poznati proizvođač vina - Vinska klet "Goriška brda" i drugi. Hrana i piće nezaobilazan su segment Međunarodnog poljoprivrednog sajma u Novom Sadu već godinama unazad. Da dobru tradiciju ne treba mijenjati pokazuje i prisutnost velikog broja tvrtki iz zemlje i inozemstva, koje na štandovima organiziraju promocije i degustacije proizvoda.

Ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja Mađarske Jožef Graf, rekao je ispred prve Zemlje partnera Međunarodnog sajma poljoprivrede u Novom Sadu da je Mađarska prvenstveno poljoprivredna zemlja, sa otvorenim tržištem, sa kojeg s 30 posto

proizvoda izvozi, a prošle godine izvoz je iznosio 5,1 milijardu eura. Tvrtka Dunav osiguranje, kao generalni sponzor 77. međunarodnog poljoprivrednog sajma, predstavila je paletu osiguranja u oblasti poljoprivrede.

Dodijeljene su i brojne nagrade. Istaknuti ćemo neke od njih. Šampion kvalitete za sjeme kukuruza dobio je Institut za ratarstvo i povrtarstvo iz Novog Sada za svoje NS hibride. Isti institute dobio je i veliki šampionski pehar za vrhunski kvalitetu sje-

menskog materijala žita, industrijskog, krmnog i povrtlarskog bilja. Institut za kukuruz Zemun polje dobio je srebrni šampionski pehar. Ističemo velike zlatne medalje za sorte kukuruza NS 6010, 4030, Zenit, 5010, zatim za pšenice simonida i Arija, sunco-kret Šumadinac, šećernu repu Laru, te soje Sava, Rubin i Viktoria. Tu je i novosadska paprika Plamena s velikom zlatnom medaljom, te lucerna Banat ZMS II, jara grahorica Novi Beograd. Zemun polje je veliku zlatnu dobio

OPĆINA ERDUT

Općina Erdut sa svojim selima Dalj, Erdut, Aljmaš, Daljska planina, Bijelo Brdo imala je svoj štand. Vina su to što je ovu općinu istaklo u hali 13 novosadskog sajma. Domaćin štanda bio je načelnik općine Jugoslav Vesić koji je s brojnim udrugama goste nudio domaćim kobasicama, šunkom, sirom i kolačima. No, svoju prezentaciju u sklopu štanda imali su vinarija Antunović i Erdutski vinogradi. Graševina, Chardonnay, Zeleni Silvanac, Muskat otonel kapljice u čašama gostiju izmamivali su same pohvale gazdarici, Jasni Antunović. Obitelj Antunović bavi se vinogradarstvom i proizvodnjom vina od 1902. godine te se ova tradicija nastavlja do danas. Suvremenu proizvodnju pokreće 2004. godine Jasna Antunović Turk, dipl.oec. s obitelji i danas je jedan doista respektabilan proizvođač. Erdutski vinogradi smješteni su na istočnim padinama daljske planine uz rijeku Dunav koja oplovljuje Erdut i čini ga poluotokom. Kapacitet podruma Erdutskih vinograda, a smješten je neposredno uz vinograd, je 6 000 000 l. Svojim asortimanom vina, Graševina, Zweigelt, Chardonnay, Traminac mirisavi, Rajnski rizling, Meandar Portus-Cuvee doslovce je bio uz lijepe hostese, bio pravi dragulj cijelog sajma.

Osvrt na izložbu mehanizacije možete pročitati u našem časopisu Agrotehnika.

BELARUS I MAHINDRA

Veliki interesovanje pokazan je za traktore "Belarus" i "Mahindra" koje prodaje tvrtka "Agropanonka". Generalni zastupnik beloruskog i indijskog proizvođača poljoprivredne mehanizacije, ove godine je na otvorenom prostoru Sajma izložio 30 modela od 39 do 300 konjskih snaga, koliko je jak "belarus" traktor, koji je ove godine premijerno predstavljen.

za svoje sorte kukuruza ZP-434 i 684, a Institut PKB Agroekonomika d.o.o. za kukuruz Dukat i Rubin.

Ističemo i Pehar za "Belje" DD Tvornicu mliječnih proizvoda, Darda, - za visok kvalitet ocijenjenih proizvoda od mlijeka. Zatim u kategoriji fermentiranih mlijeka - jogurta s dodacima, "Meggle Hrvatska" DOO, Osijek, za "meggle delux" tekući voćni jogurt "stracciatella. Tu je i nagrada u kategoriji tvrdih ovčjih sireva za tvrtku "Paška sirana" DD, Otok Pag, za "pramenku" (tvrdi ovčji sir) - 2,85 kg. Poveća za kvalitetu sajma pripala je i hrvatskoj tvrtki "ZDENKA - Mliječni proizvodi" DOO - Veliki Zdenci, Hrvatska za kvalitetu ocijenjenog programa sireva. Srebrni šampionski pehar dobila je "Koka" DD, Varaždin, za visoku kvalitetu proizvoda od mesa peradi, a plaketu sajma "Ravlic" UTD, Osijek, za vrhunski kvalitet slavonskih tradicionalnih proizvoda, dok je "Vindon" DOO, Slavonski Brod dobio za mijevo-pureće meso.

Tekst i foto: Damir RUKOVANJSKI

Daljske jagode

Štand Erdutskih vinograda d.o.o.

“RUDNAP AGRAR” PODIŽE JEDAN OD
NAJVEĆIH VOĆNJAKA U REGIONU

Jabuke iz Iriga

Samo u ovoj godini biće zasadjeno 490.000 sadnica jabuka na površini od 130 hektara, a u prvoj fazi sadnje biće investirano 12,5 miliona eura

Kompanija “Rudnap Agrar” otpočela je u opštini Irig na južnim obroncima Fruške Gore podizanje jednog od najvećih voćnjaka u regionu koji će se prostirati na više od 500 hektara površine, a očekuje se da će razvoj voćarstva doprineti i ekonomskom napretku Iriga i većoj uposlenosti lokalnog stanovništva.

Kako je saopšteno iz te kompanije, jabuke iz tog voćnjaka naći će se na domaćem tržištu, ali i u EU i Rusiju, koja je sa potražnjom od 1,4 miliona tona godišnje najveći uvoznik jabuka na svetu. “Rudnap Agrar” će u narednom periodu uložiti 50 miliona eura kako bi plantaže prerasle u najsavremeniji voćnjak u regionu, a projekat sadnje odvija se

u više faza. Samo u ovoj godini biće zasadjeno 490.000 sadnica jabuka na površini od 130 hektara, a u prvoj fazi sadnje biće investirano 12,5 miliona eura. Već ove jeseni trebalo bi da počnu pripremni radovi za drugu fazu sadnje voća na preostalim 370 hektara, što će biti završeno do 2012. godine. Trenutno je na sadnjenu jabuka angažovano 170 radnika iz opština Irig i Ruma, kao i 10 agroinženjera koji će po završetku radova otići u Italiju na stručno usavršavanje. Generalni direktor “Rudnap” grupe Aleksandar Skulić kazao je da je prilikom planiranja investicije u razvoj voćarstva, presudna bila procena izuzetnog potencijala Srbije u ovoj oblasti poljoprivrede, kao i velike moguć-

nosti izvoza na strana tržišta. “Očekujemo da ćemo razvojem voćarstva na teritoriji opštine Irig, doprineti i njenom ekonomskom napretku i većoj uposlenosti lokalnog stanovništva”, istakao je Skulić, napominjući da su maksimalnu podršku pri realizaciji tog projekta pružili lokalna samouprava, kao i poslovne banke - “Unikredit” i “Inteza”.

Kompanija “Rudnap Agrar” je, u cilju postizanja što kvalitetnijeg i većeg prinosa, od renomiranog italijanskog proizvođača „Griba” nabavila sadnice i potrebnu stručnu podršku, ističe se u saopštenju i dodaje da će se u tom voćjaku uzgajati sorte greni smit, zlatni i crveni delišes, fudži i gala, u skladu sa “Global GAP” standardom i primenom

najsavremenije tehnologije.

Obezbeđena je i sva neophodna infrastrukturna oprema, izgradjeno i opremljeno šest bunara za potrebe najsavremenijeg sistema navodnjavanja „kap po kap”, sa senzorima i meteo stanicom koji sadnicama u svakom trenutku obezbeđuje optimalnu količinu vode, a protivgradna mreža i sistem “anti-frost” zaštite na plantaži sačuvaće kvalitet roda u slučajevima eventualnih elementarnih nepogoda.

Magacin, skladište, hangar za poljoprivrednu mehanizaciju i najsavremenija hladnjača kapaciteta 8000 tona su prateći sadržaji ove savremene plantaže voća.

Tanjug-Ekos

POZITIVNI EFEKTI KOMASACIJE NIJE SAMO OKRUPNJAVANJE POLJOPRIVREDNIH PARCELA

Da traktor ne bude širi od njive

U praksi, komasacija znači da bi paor od tri manje parcele trebalo na kraju posla da dobije jednu veću, ali to nije jedini njen efekat

UVojvodini je u protekle tri godine dosta urađeno na komasaciji zemljišta i obavljen je veliki posao s obzirom na to da je on obustavljen 1989. godine. Nakon toga ukрупnjavanja parcela praktično nije ni bilo. Za završetak ranije započetih i nove komasacije Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu je u poslednjih nekoliko godina dao 181 milion dinara i sada je 60 odsto teritorije na uređeno ovaj način. Početkom devede-

setih godina prošlog veka samo su dovršavane započete komasacije, a što zbog nedostatka para, što zbog nebrige nadležnih, na tome se stalo i ništa više nije urađeno. Sada se izdvaja onoliko koliko može da se „nategne“ iz skromnog vojvođanskog agrarnog budžeta, ali posao koji obavlja Sekretarijat za poljoprivredu ima veći značaj nego što se na prvi pogled čini. Naročito ako se zna da se na republičkom nivou na ovome gotovo ništa ne radi i ako se zna da u Vojvodini seljak ima tri parcele s ukupno 4,3 hektara, dok u Srbiji prosečno domaćinstvo poseduje 3,2 hektara u tri parcele i okućnici. Doduše, veličina poseda paora upisanog u

Registar gazdinstava je oko 10,5 hektara u pet parcela. Kako god – reč je o previše usitnjenim posediama i parcelama.

U Danskoj, recimo, farmer prosečno obrađuje oko 25,5 hektara u pet parcela i svake godine se broj poljoprivrednika smanjuje a preostala imanja uvećavaju posed i pojedinačne parcele. U praksi, komasacija znači da bi paor od tri manje parcele trebalo na kraju posla da dobije jednu veću, ali to nije jedini njen efekat.

Od 2005. godine, zaključno s prošlom, nove komasacije su započete na ukupno 33.000 hektara. Od 2003. do 2009. godine Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i

šumarstvo redovno izdvaja pare za završetak ranije započetih komasacija i otpočinjanje novih.

Pozitivni efekti komasacije nisu samo ukрупnjavanje poljoprivrednih parcela. Tako se otvara mogućnost dobijanja kvalitetnije mreže atarskih puteva, kanala i poljozaštitnih pojaseva, dobija se novi premer s novim podacima o prostoru u digitalnom obliku, rešavaju se imovinskopравни odnosi i ažurira se katastar nepokretnosti, dobijaju se kvalitetnije podloge za urbanistička projektovanja, obezbeđuju se površine za izgradnju puteva, obilaznica ili industrijskih zona... Inače, komasacija je do sada u Pokrajini završena na 1,2 milion hektara.

Na nedavno održanom Simpoziju – Savjetovanju veterinaru u Livnu, koje se, inače, održava tradicionalno i okuplja respektabilan broj sudionika iz struke iz cijele BiH i šire regije, zapaženo predavanje o temi: „Veterinarstvo u BiH – jučer, danas, sutra“ pripremili su dr. sc. Abdulah Gagić, dr. sc. Almedina Zuko i dr. sc. Zijah Hadžiomerović, redovni profesori Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu. Nakon što su dali pregled društveno-političkih i socio-ekonomskih refleksija na veterinarstvo nekada, sada i u budućnosti, dr. sc. Gagić, dr. sc. Zuko i dr. sc. Hadžiomerović posebice su se osvrnuli na veterinarske stručnjake – jučer, danas i sutra.

Prema njihovu mišljenju, uz sve negativne posljedice, ratno i neposredno poslijeratno razdoblje generirali su po veterinarstvo jednu veoma rizičnu situaciju. Kadrovske devastacije i prejako miješanje politike u uhdane i stručno opravdane mehanizme, te druge otežavajuće okolnosti, izazvale su negativan domino efekt kod veterinaru u svim segmentima njihovih aktivnosti – od obrazovne do egzekutivne. „Veterinarski stručnjaci se u borbi za „golo“ preživljavanje natječu u obaranju cijena, često

VETERINARI BiH NA SVOM SAVJETOVANJU U LIVNU USKLADILI SVOJE STAVOVE

Što je s novim Zakonom o veterinarstvu?

ne razmišljajući o konzekvencama i po kvalitetu usluga, ali i po struku u cjelini. S druge strane, sve malobrojniji korisnici veterinarskih usluga, kojima su one zbog svoje prirode uvijek skupe, pojavljuju se kao isključivi faktor u formiranju cijena, a samim tim i kvaliteta veterinarskih usluga,

što potiskuje stručne i inauguri- ra laičke, odnosno dominantno ekonomske kriterije valorizacije stručnoga rada“: mišljenja su dr. sc. Gagić, dr. sc. Zuko i dr. sc. Hadžiomerović.

Također, kako su naveli, jedan manji broj veterinarskih stručnjaka, s ciljem očuvanja vlastito-

ga, relativno dobroga statusa, svoje uske interese neopravdano i veoma pogrešno kandidiraju kao zajedničke. Pri tomu, kao argumentaciju, koriste ukupan težak položaj struke, čineći pri tomu sve da se zadrži postojeće stanje i da se struka vrati na one pozicije koje joj opravdano pripadaju. „Tako se, primjerice, dugogodišnje i, nažalost, do sada uspješne aktivnosti, s ciljem sprečavanja usvajanja novoga Zakona o veterinarstvu FBiH, pravdaju željom za očuvanjem digniteta struke, te potencijalnom ugroženošću zdravlja životinja i ljudi, potencijalno problematičnom kvalitetom proizvoda animalnoga porijekla, pa čak i nemogućnošću izvoza domaćih proizvoda, i sl.

U stvarnosti, navedeni kvazi argumenti su samo fasada iza koje se kriju pojedinačni, separadni interesi koji se ostvaruju na principima maksimalnoga financijskog iskorištavanja raspoloživih resursa, bez brige za njihovo očuvanje ili uvećanje, a posebno bez jasnih intencija k zapošljavanju mladih stručnjaka, poboljšanju kvalitete usluga, odnosno općega boljitka za zajednicu“: smatraju redovni profesori Veterinarskoga fakulteta u Sarajevu.

BOSNI I HERCEGOVINI ĆE TREBATI SEDAM GODINA KAKO BI ISPUNILA UVJETE EU

Ovisi o dobroj volji političara

kapaciteta poljoprivrednog sektora u BiH” u kontekstu EU integracija naše zemlje. Pitanje funkcionalnosti

Ključne preporuke uključuju neophodnost zajedničke poljoprivredne politike na razini BiH, te harmonizaciju poticaja poljoprivrednoj proizvodnji. Kad je u pitanju sustavno uređenje poljoprivrede u zemlji, gost plenarne sesije, veleposlanik Velike Britanije u BiH Michael Tatham izjavio je da je hitno potrebno pristupiti problemu nedostatka mehanizama koordinacije na državnoj razini. “Ovo nije pitanje centralizacije, nego pitanje funkcionalnosti”, naglasio je veleposlanik Tatham pozvavši na jačanje razvoja ruralne politike budući da ona može odigrati ključnu ulogu u kreiranju zaposlenja te poboljšanju kvalitete života za ruralno stanovništvo BiH. Britanski veleposlanik je ukazao na sredstva pomoći Europske unije namijenjenih za našu

zemlju u ovoj oblasti, ali je istaknuo kako je “za pristupanje istim neophodan aktivan angažman i trud naših vlasti”.

Tijekom diskusije sudionici su se bavili pitanjima “dobre volje političara” koja je neophodna kako bi se ispunili zahtjevi Europske unije, kvalitetom naših proizvoda i njihovoj konkurentnosti na vanjskom tržištu, neprovedbi postojećeg zakona o poljoprivredi, hrani i ruralnom razvoju, te pitanjem nepostojanja odgovornosti za neprovođenje zakona. Zanimljivo je napomenuti kako je na pitanje predsjednika Udruženja poljoprivrednika BiH Mire Pejića o tome koliko je predstavnik političkih stranaka upoznato sa zahtjevima Europske unije prema BiH kada je u pitanju poljoprivreda, od nazočnih jedanaest predstavnika samo njihov pet odgovorilo potvrdno.

Piše: L. Marić

PRIJE GODINU DANA GOTOVO INDENTIČNI PROBLEMI –
NAUČIMO IZ PRIJAŠNJIH ISKUSTAVA

Voda i vlaga prijete uništiti sve na tlu i u njemu

Objavljujemo jedan tekst od prije godinu dana objavljen u Međimurskom listu. Autor je mr. Milorad Šubić. Iz toga teksta svi možemo vidjeti što nas čeka narednih mjesec dva, a i usporediti se s prošlom godinom, a znajući i kave smo rezultate imali tada

Sredinom lipnja i početkom mjeseca srpnja u sezoni 2009. mnoge je biljne usjeve na većini županijskih površina ugrozila elementarna nepogoda od olujnog nevremena s katastrofalnom tučom i stajaćom vodom. Premda je količina oborina izmjerena tijekom protekle vegetacije tek nešto manja od višegodišnjih prosjeka, u razdoblju od sredine lipnja do sredine srpnja na području Međimurja je zabilježeno 20 kišnih dana tijekom kojih je na većini lokaliteta palo više od 200 mm oborina. Tuča je zabilježena u 4 navrata (2 puta u svibnju, jednom u lipnju i jednom u srpnju), a najjača je 16. lipnja 2009. godine značajno oštetila usjeve i smanjila urod. Čak su zabilježene totalne štete na središnjim lokalitetima uz rijeku Muru (npr. uljana repica, uljne tikve, kukuruz, ozima pšenica). Paralelni pokusi koje organizira poljoprivredno-savjetodavna služba iz Čakovca (viša savjetnica Suzana Pajić, dipl.ing.agr.) ozyme pšenice i uljane repice na lokalitetu Sv.Martin na Muri – Hlapičina zbog tuče nisu mogli biti ocijenjeni u žetvi! Povećana količina oborina u tom je razdoblju odgodila optimalnu žetvu na kasnije rokove. Prinosi žitarica na poljima koja nisu bila zahvaćena tučom bili su na razini višegodišnjih rezultata, ali kvaliteta nije bila zadovoljavajuća. Na mnogim je poljima pšenica proključala kao stočno žito, uz smanjenu isplatu brojnim poljoprivrednim proizvođačima na

svoga 0,45-0,50 kn/kg. Stoga poljoprivrednici ove sezone nikako ne priželjkuju da se ponovi žetva iz protekle 2009. godine! Ove smo kalendarske godine od 4. siječnja do skoro sredine mjeseca ožujka bilježili dugotrajni snježni pokrivač s kraćim prekidom u zadnoj dekadi mjeseca veljače! Na sreću, većih dojava pojave i štetnosti snježne plijesni nismo zabilježili! U prvih 14 dana mjeseca travnja pala je cjelokupna mjesečna višegodišnja prosječna količina oborina (oko 65 mm), što je pogodovalo intenzivnom porastu stabljike ili vlati (“vlatanje”), ali je također tada opasnost od ranog razvoja gljivičnih bolesti bila značajno izražena. Zbog spomenutih oborina već smo početkom travnja na domaćim selekcijama ozime pšenice (npr. Srpanjka) primijetili prve simptome smeđe pjegavosti (*Septoria* spp.), a na francuskim selekcijama (npr. Soisson) prve znakove žuto-smeđe pjegavosti (*Pyrenophora tritici-repentis*). Proizvođače ozimog ječma smo krajem proteklog mjeseca travnja i prvih dana mjeseca svibnja upozoravali da je započelo klasanje usjeva, naročito na poljima s ranijim rokovima sjetve. Također smo na ozimom ječmu početkom travnja primijetili prve simptome gljivične mrežaste pjegavosti i paleži ječma (*Pyrenophora terres*), naročito na domaćim populacijama dvorednog ječma. Na nekim je osjetljivim sortama moguća i pojava sive pjegavosti lišća (*Rhynchosporium secalis*). Ra-

nijih smo sezona bilježili vrlo velike štete od navedene bolesti na nezaštićenim poljima! Za razliku od drugih bolesti ječma (npr. hrđe, pepelnice), ove se bolesti učinkovito suzbijaju primjenom samo određenih skupina fungicida, među kojima su najučinkovitiji kombinirani pripravci koji sadrže djelatne tvari iz skupine strobilurina (npr. Amistar, Amistar Xtra, Sphere, Controlan i dr.). Od starijih su pripravaka vrlo učinkoviti na spomenute bolesti ječma Follicur 250 EW, Artea Plus EC, Impact 25 SC, Falcon 460 EC, Tilt 250 EC i sl. Sličnu smo preporuku putem dnevnih izvješće Prognozne službe za zaštitu bilja uputili i proizvođačima ozime pšenice početkom druge polovice mjeseca travnja o.g. (odnosno nakon pojave trećeg koljenca stabljike ili vlati usjeva), kada je na poljima s čestom sjetvom pšenice i dobrom agrotehnikom bilo potrebno tzv. “proljetno kemijsko čišćenje” ozime pšenice dominantnih gljivičnih bolesti: pepelnice (*Blumeria*) i smeđe pjegavosti pšenice (*Septoria*)! Od 20. travnja iznadprosječno je toplo razdoblje pogodovalo dobrom razvoju ozimina u Međimurju, ali rosna jutra i dugotrajna magla zabilježena u noćima 4./5. i 5./6. svibnja o.g. sigurno su pogodovale naknadnom širenju spomenutih bolesti na nezaštićenim usjevima. Također, iskustva iz ranijih sezona i pregledi žitnih polja s kraja travnja i početkom svibnja nas upozoravaju na moguće vrlo velike ekonomske

štete u slučaju veće količine oborina tijekom mjeseca svibnja i lipnja. Osim uvijek prisutne pepelnice i žitne hrđe, potencijalno su vrlo opasne smeđa pjegavost i palež lišća (*Septoria tritici*) (naročito na sorti Superžitarka, Srpanjka), palež klasića (*Fusarium* spp.) i relativno nova bolest na našim poljima: žuto-smeđe pjegavosti lista pšenice (*Pyrenophora tritici-repentis*) (naročito na francuskim sortama Renan, Soisson, Edison). Budući se nova bolest francuskih selekcija pšenice suzbija posebnim pripravcima, ovaj put ponavljamo da je žuto-smeđa pjegavost lišća pšenice u Hrvatskoj otkrivena tek 2004. godine od strane Zavoda za zaštitu bilja (mr. Željko Tomić) u okolici Virovitice. Pošto smo sredinom travnja o.g. ponovno u našoj Županiji na sorti Soisson primijetili znakove spomenute bolesti, ovim putem proizvođače spomenute sorte posebno upozoravamo na njeno prepoznavanje, štetnost i izbor dovoljno učinkovitih pripravaka. Obično se tijekom vlatanja ili razvoja vršnog lista (“zastavičara”) na lišću pšenice prvo pojavljuju brojne neželjene patološke promjene u obliku sitnih žutih pjege. Početkom klasanja, i kasnije u cvatnji i sazrijevanju klasja, pjege se na lišću povećavaju, međusobno spajaju, poprimaju okruglast ili izdužen oblik (12 mm), a ubrzo odumiru ili nekrotiziraju (što se vidi razvojem smeđe boje). Spajanjem pjege dolazi do brzog sušenja svih zaraženih listova u busu, a

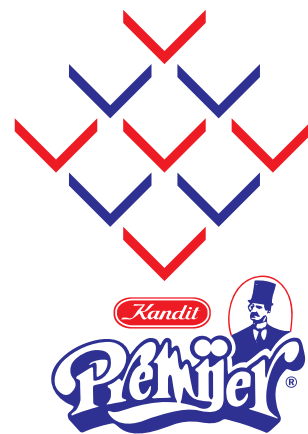
bolest se također širi na klas, pa na taj način može kontaminirati i inficirati sjeme. Ovoj bolesti pogoduju niže temperature i svako zadržavanje vlage u trajanju dužem od 6 sati. Očito je ovogodišnjim primarnim uvjetima za razvoj žuto-smeđe pjegavosti osjetljivih francuskih sorata pogodovalo snježno-vlažno razdoblje krajem zime, uz previše vlage u prvoj polovici travnja, a posljedice smo primijetili tek u drugoj polovici travnja. Kao i većina žitnih bolesti i ova se održava u prirodi na zaraženim biljnim ostacima, samonikloj pšenici ili višegodišnjim travnim korovima (npr. pirika). Također je moguć prijenos u novu vegetaciju kontaminiranim sjemenom. Prema stranim i domaćim iskustvima dobru zaštitu protiv opisane novije bolesti pšenice daju novije djelatne tvari iz skupine strobilurina (npr. Amistar 250 SC, Amistar Xtra 280 EC, Controlan KS, SpHERE EC), te pripravci koji sadrže slijedeće djelatne tvari: epoksikonazol (Duett SC, Duett Ultra SC, Respect 250 EC, Opus Team SE), tebukonazol (npr. Prosaro 250 EC, Folicur 250 EW, Folicur-BT 225 EC, Falcon EC 460), te propikonazol + difenkonazol (Artea 330 EC, Artea Plus EC). Koristiti veće propisane doze ili količine navedenih fungicida. Ali, treba strahovati od mogućih šteta ostalih bolesti pšenice, a trenutno su najopasnije hrđe, smeđa pjegavost i fuzarijska palež klasića. Poznato je da struka već godinama proizvođačima pšenice preporučuje

nakon klasanja što duže sačuvati zdravstveno ispravnim gornji i vodoravno prema zemlji položeni list (tzv. "zastavičar") i klas, kako bi dobili što veće i kvalitetnije urode pšenice. Premda se gljivične bolesti u usjevima ozime pšenice pojavljuju svake godine, njihova je štetnost različita po sezonama. Proizvođači stoga često odustaju od završne primjene fungicida čiji je optimalni rok početak cvatnje, a naknadno se takvi propusti ne daju ispraviti. Naime, štetnost spomenutih bolesti u najvećoj mjeri količina i raspored oborina u samoj cvatnji i tijekom mliječne zriobe pšenice. Njihovu je pojavu nemoguće predvidjeti, a tretiranje se uvijek preporučuje kada je potencijal bolesti na donjim etažama (prizemnom dijelu vlati ili donjem lišću) vrlo velik! Tako smo u Međimurju tijekom sezona kad u svibnju i početkom lipnja bilježimo nešto učestalije i obilnije padaline zabilježili često prepolovljene prinose pšenice, a glavni su razlog biljne bolesti. Najvažnija i najštetnija bolest (posebice za mlinarsko-pekarску industriju) pšenice koja se razvija u klasanju i cvatnji je fuzarijska palež (*Fusarium* spp.) (vidi fotografiju), a djelomično i stoga jer do 2007. godine nismo imali visoko djelotvornih fungicida, već samo pripravaka s dobrim ili vrlo dobrim sporednim učinkom. Od proteklih se nekoliko sezona fuzarijska palež klasja pšenice vrlo učinkovito i preventivno može suzbijati početkom cvat-

nje novim pripravkom Prosaro 250 EC (0,8-1,0 lit./ha)! Pri završnom suzbijanju bolesti pšenice početkom cvatnje formiranog klasja potrebno je utrošiti barem 350-450 litara škropiva/ha, moguće je dodati sredstva za poboljšanje kvašenja i prijanjanja, a svakako prije provjeriti i zaraženost usjeva lisnim ušima i ličinkama žitnog balca ili leme (tzv. "pužićima"). Istovremeno se mogu koristiti insekticidi protiv navedenih nametnika, kao i većina vodo-topivih hranjiva s naglašenim sadržajem amonokiselina, fosfora i kalija (npr. Amalgerol Premium, Drin ili Poly-Amin + Hi-Phos ili Hascon M10 ili Fertileader 954 i sl.). Sve do nekoliko proteklih godina su žitna lema ili balac (*Oulema melanopus*) i krumpirova zlatica (*Leptinotarsa decemlineata*) su najpoznatije vrste u našoj Županiji iz skupine zlatice, a tijekom ljeta 2007. smo prvi puta zabilježili i značajnije ekonomske štete na lokalitetima donjeg dijela Međimurja od kukuruzne zlatice (*Diabrotica virgifera* var. *virgifera*)! Našim je poljoprivrednicima znana štetnost krumpirove zlatice i potreba za redovitim suzbijanjem ovog štetnika u krumpiru i patlidžanu, a zadnjih godina značajno raste štetnost žitne leme na ozimnoj pšenici u našim krajevima. Poznato je da ličinke žitne leme naročito napadaju usjeve jare zobi, pa često samo jedna aplikacija učinkovitim insekticidima ne zadovoljava (no, smanjenjem stočnog fonda značajno se smanjuju zasijane površine jarom zobi, pa se lema sve češće pojavljuje u ozimjoj pšenici!). Također i promjenom klime početkom novog milenija sve češće smo zabilježili polja ozime pšenice značajno ugrožena prekomjernim umnažanjem i ishranom ovog nametnika. Pojavu odraslih oblika žitne leme smo uočili još početkom travnja, a tijekom toplijih razdoblja u travnju na nekim je lokalitetima uočena njihova vrlo velika brojnost! Razvoj odloženih jaja i ishranu ličinki određuju temperature zraka (za toplijih i sunčanih dana štetnost je značajno veća). Masovniju pojavu ličinki žitne leme očekujemo ti-

jekom druge polovice ili krajem mjeseca svibnja Štete se prepoznaju po naglom i brzom "izbjeljivanju" lišća (vidi fotografije), najprije na ograničenim ili pojedinim dijelovima polja, a ubrzo može propasti cijeli usjev! Na takvom se usjevu hrane male, tamne i sluzave ličinke leme! Zaštitom vršnog lista i klasa pšenice od biljnih bolesti valja suzbijati na većini polja i ličinke leme, te prekobrojne lisne uši. Kod ovaj štetnika još nije poznata otpornost ili rezistentnost na prečesto korištene insekticide, pa se mogu koristiti stariji i noviji pripravci koje proizvođači koriste pri suzbijanju krumpirove zlatice. Među jeftinijim rješenjem su insekticidi iz skupine sintetskih piretroida: npr. Fastac ili Direct 10 SC (0,15 lit./ha), Decis ili Rotor 1.25 EC (0,4 lit./ha), Karate Zeon MC (0,1-0,15 lit./ha) ili Skud EC (0,2-0,3 lit./ha), Vantex MC (0,05 lit./ha) i dr. Postojaniji na ispiranje kišom i negativni utjecaj temperatura su novija grupa nenikotinoida, npr. Calypso 480 SC (0,5-1 dcl./ha), Actara 25 WG (25 grama/ha), Mospilan (Volley, Wizard, Acelan) SP (0,1 kg/ha) i sl. Proizvođače krumpira koji sjemenske gomolje prije sadnje nisu tretirali pripravcima na osnovi imidakloprida (npr. Prestige FS 290, Macho 70 WS), također upozoravamo na kritičnu svibanjsku pojavu ličinki krumpirove zlatice (sredinom ili u drugoj polovici mjeseca), a pored nabrojanih pripravaka iz skupine neonicotinoida, na ovog su štetnika vrlo učinkoviti naturaliti (Laser KS, Vertimec EC, Kraft EC) i inhibitori gaba receptora sinapsa (Regent WG). Na mlađe razvojne stadije ličinki zlatice djeluju i regulatori razvoja kukaca - RRRK (Match EC, Nomolt SC). Od protekle godine imamo i noviji pripravak Alverde SC, koji odlične rezultate daje i primijenjen tijekom toplijeg dijela dana (tada zbog foto-labilnosti ne koristiti neonicotinoide). Preporučujemo stalno mijenjati kemijske pripravke za suzbijanje krumpirove zlatice iz različitih skupina, kako bi se u buduću izbjegla pojava otpornih populacija ovog nametnika.

**Slavonska tla
su sve kiselija**

TVORNICA ŠEĆERA

Kandid Premijer d.o.o.
Frankopanska 99
31000 Osijek, Hrvatska

oplemenjivač tla **KARBOKALK**

za ratare, voćare, vinogradare i povrćare

KARBOKALK je saturacijski mulj koji se u vidu finih kristalića izdvaja u procesu prerade šećerne repe. Novost je u tome što je sada adekvatnom obradom taj mulj preveden u suhi praškasti proizvod i može poslužiti kao odlično sredstvo za kalcifikaciju neutralnih i kiselih tala te poboljšanje fizikalnih osobina tla (lakša obrada, nestajanje pokorice). Zbog velike površine kristala djelovanje je brzo.

Univerzalan

- **Task** je tvornička kombinacija dvaju herbicida koji suzbijaju sve korove u kukuruзу – travne i širokolisne, jednogodišnje i višegodišnje.
- Idealan je za **jako zakorovljene površine**, s većom populacijom višegodišnjih korova (slak, osjak, rizomski sirak, pirika).
- **Kompletan je** i nije mu potrebno dodavati nijedan drugi herbicid!

Task

Pouzdan

- Djeluje **neovisno od vlage** – najmanje ovisi o oborinama.
- **Task** se primjenjuje na na iznikle korove – djelovanje preko lista.
- **Task** se primjenjuje u fazi 4 – 6 listova kukuruza.
- **Nema štetnog djelovanja** na kukuruz.

Task

Praktičan

- **WG formulacija** – samodispergirajuće mirkogranule – odlična topivost i raspored djelatne tvari u vodi!
- Pakiranje u vodotopivim vrećicama od 220 g – jednostavna primjena na manjim površinama.
- 1 kg (2 x 500 g) – praktično pakiranje za velike površine.

Task

Obavezno dodavanje ovlaživača

- **Trend ili Etalfix Pro**

Task[®]

syngenta

Za detaljne informacije obratite se na **Syngentu Agro d.o.o.**
Zagreb, Samoborska cesta 147, tel. 01/3887 670

POLJOPRIVREDNI INSTITUT OSIJEK

Južno predgrađe 17
031/501-305

31 000 Osijek
www.poljinos.hr

Hibridi stvoreni znanjem

Poštovani poljoprivrednici.

U kasnim i postrnim rokovima sjetve još uvijek možete sijati provjerene i nove vrhunske hibride kukuruza Poljoprivrednog instituta Osijek. Preporučujemo Vam hibride kukuruza FAO grupe 200 i 300.

OS 298P

Moderan hibrid kratke vegetacije. Stabljika srednje visine i visoke otpornosti na polijeganje. Visoka kvaliteta zrna i brzo otpuštanje vlage.

OSSK 373

Hibrid visoke tolerantnosti na sušu i različite proizvodne uvjete. Stabljika niža i čvrsta a zrno visoke hranidbene vrijednosti.

NOVO

OS 378

Novi hibrid izrazito visoke rodnosti. Odlikuje ga izvrstan rani porast, čvrsta stabljika i odlična prilagodljivost. Rekorder rodnosti u grupi 300.

Na nedavno održanom predavanju u Vrpolju o primjeni proizvoda na bazi smeđih morskih algi (ascophyllum nodosum) u poljoprivredi naglašen je učinak algi kao stimulatora rasta cijele biljke i povećanja kapaciteta zadržavanja vode, kao i otpornosti biljaka na nepovoljne uvjete okoliša. Iznešeni su neki primjeri u primjeni proizvoda od algi u svinjogojskoj i govedarskoj proizvodnji – od poboljšanja uvjeta u biozoni životinja uslijed smanjenja koncentracije amonijaka i sumporovodika, bolje konverzije i prirasta u tovu, do osobito zanimljive primjene u lagunama i ostalim spremni-

Smeđe alge smanjuju neugodne mirise iz gnojovke

cima stajskog gnoja. Naime, poznato je da se pri nakupljanju gnojovke u spremnicima često stvara kora na površini, koju je potrebno dobro promiješati prije pražnjenja laguna. Pritom dolazi do jače emisije štetnih plinova i nastanka neugodnih mirisa. Djelovanjem proizvoda na bazi algi gnojovka se homogenizira, a neugodni mirisi u velikoj mjeri reduciraju.

RATAR d.o.o.

TYRE TECHNOLOGY FOR BEST RESULTS

Vinkovačka 43. 31000 Osijek
 Tel.031/273-204, fax031/272-902
 Skladište veleprodaje. tel/fax .
 031/586-140, 031/629-665
 e-mail: ratar@os.t-com.hr
 web: www.ratar.hr

Prodaja guma za:

- poljoprivredne strojeve
- traktore
- prikolice

Felge i udvojeni točkovi:

DEUTSCHE WELLE: ŠTO SE DOGAĐA S
POLJOPRIVREDOM NOVOPRIMLJENIH
ZEMALJA EUROPSKE UNIJE

Poljoprivredno zemljište kao odlična investicija

Broj svjetskog stanovništva braste, a time i potražnja za hranom i cijene poljoprivrednog zemljišta. To su shvatile i mnoge zapadnoeuropske tvrtke. Njihov je cilj za unosne poslove: istočna Europa. Skoro nigdje u Europskoj uniji poljoprivredno zemljište nije tako jeftino kao u Rumunjskoj. Već za nekih dvije do tri tisuće eura možete dobiti hektar zemlje odlične kvalitete, koji u Njemačkoj košta pet do deset puta više. No, srednjoročno će i u Rumunjskoj cijene rasti, uvjereni su menadžeri dioničkog društva Agrarius iz njemačkog grada Bad Homburga. Ta je tvrtka osnovana prije godinu i pol, a njezin je glavni cilj kupovina poljoprivrednih zemljišta kao investicijskih

objekata. Poljoprivredni stručnjak Gerald Krämer, koji je u Agrariusu zadužen za Rumunjsku, navodi brojne razloge za tu vrstu ulaganja. On podsjeća da je Rumunjska u 50-im i 60-im godinama prošlog stoljeća bila poljoprivredni izvoznik, pa je za očekivati da će vlasnici zemljišta uskoro ponovo profitirati od rasta cijena za poljoprivredne proizvode.

Krämer predviđa da će zbog ulaska u EU plodno zemljište u Rumunjskoj biti sve skuplje. Istovremeno se polako modernizira domaća poljoprivreda i to dobrim dijelom i zbog financijskih poticaja koji redovito stižu iz Bruxellesa, a tu zemlju otkriva i sve više ulagača iz drugih članica EU-a.

DESETPOSTOTNA RENDITA OD POLJOPRIVREDNIH ZEMLJIŠTA

Agrarius upravo ispituje i mogućnosti ulaganja u poljoprivredno zemljište u istočnoj Njemačkoj i Litvi. Gerald Krämer ističe kako ta tvrtka ne slijedi politiku tzv. "land bankinga", odnosno kupovine jeftine zemlje kako bi ju za nekoliko godina skuplje prodala, kao što to rade mnogi poslovni ljudi u Južnoj Americi. "Mi u tvrtki imamo poljoprivredni know-how i znamo da zemlja, ako ju se godinama zapusti, gubi plodnost i pogodnost za obrađivanje. Zato kupujemo površine samo tamo gdje ih možemo dati u dugogodišnji najam", objašnjava Gerald Krämer.

Agrarius svojim ulagačima jamči najmanje deset posto dobiti godišnje, koja se sastoji od petpostotne rendite od najmanje pet do šest posto rasta vrijednosti samog zemljišta. Toj je tvrtki na zapadu Rumunjske, u rumunjskom Banatu, ponuđeno na prodaju oko 8.000 hektara površine, a već je sklopljen i prvi ugovor za 135 hektara između gradova Temišvara i Arada

I RUMUNJSKA DRŽAVA JE ZADOVOLJNA

U Rumunjskoj već postoji nekoliko zapadnoeuropskih tvrtki koje kupuju zemljište i same ga obrađuju. Agrarius je za sada jedino poduzeće koje zemlju putem dionica nudi kao svojevrsnu burzovnu robu. Rumunjsko Ministarstvo poljoprivrede pozdravlja strane ulagače jer je u toj državi ionako zabranjeno i novčano kažnjivo ostavljati zemlju neobrađenu. Na taj način se onemogućavaju špekulativne kupovine zemlje.

"Ulagači otvaraju nova radna mjesta, uspostavljaju posve drugačije radne uvjete nego kod rumunjskih seljaka i dovode modernu tehnologiju.

Dolazak stranih investitora može samo doprinjeti podizanju razine naše poljoprivrede, a to pomaže i cijeloj Rumunjskoj", zaključuje Valentin Apostol iz rumunjskog Ministarstva poljoprivrede.

Keno **Verseck**/Andrea **Jung-Grimm**

ZATO PLUS

Novo povjerenje
u zaštiti od
krastavosti

ZATO PLUS

- Gotova kombinacija za snažnu zaštitu od čađave krastavosti i pepelnice jabuke i kruške.
- Umanjuje pojavu gorkih pjega, biljke bolje podnose stres od suše, list je dugo zelen a plodovi su ujednačeni i bez mrežavosti.
- Zato plus primjenjen u zadnjim prskanjima osigurava zaštitu plodova od skladišnih bolesti.
- Prihvatljiv u integriranoj proizvodnji te u skladu sa antirezistentnom strategijom.
- Registracije širom svijeta finalnom proizvodu omogućuju neometani izvoz.

Sa sredstvima za zaštitu bilja rukujte oprezno. Prije uporabe pročitajte upute o primjeni

Bayer d. o. o. • Radnička cesta 80,
10000 Zagreb
Telefon +385 1 6599 999
www.bayercropscience.com.hr

 Bayer CropScience

“Vodič” za hrvatskog seljaka

Kako bi se procijenili učinci priprema poljoprivrednog sektora za EU te ponudio odgovor na najčešća pitanja o ovome procesu, objavljeno je nekoliko publikacija koje nude odgovore na pitanja o utjecaju Zajedničke poljoprivredne politike na hrvatsku poljoprivredu, kako uči u EU sa naglaskom na pitanja i odgovore za hrvatske poljoprivrednike te očekivani ekonomski učinci nakon pristupa Europskoj uniji

Jedno od najznačajnijih područja djelovanja institucija Europske unije, kako u smislu obuhvata zajedničke pravne stečevine, tako i u smislu udjela u EU proračunu, predstavljaju Zajednička poljoprivredna politika (ZPP), Zajednička ribarska politika te Zajednička politika zaštite potrošača i javnog zdravlja.

ZPP, jedna od najstarijih zajedničkih politika EU, 2003. godine je prošla kroz zadnju od niza velikih reformi. Cilj reforme iz 2003., koja je bila uzrokovana pregovorima unutar Svjetske trgovinske organizacije, ali i novim prioritetima stanovnika Unije, je tržišna orijentacija poljoprivredne proizvodnje uz poštivanje pravila o zaštiti okoliša i zdravstvene ispravnosti, što bi u konačnici trebalo rezultirati konkurentnijom i održivom poljoprivrednom proizvodnjom. Ključni instrumenti kojima se ti ciljevi žele postići, a koji se u državama članicama uz određena prijelazna razdoblja primjenjuju od 2005. godine, su: izravni poticaji nevezani za proizvodnju, ispunjavanje preduvjeta za dobivanje poticaja te mjere ruralnog razvoja.

Izravni poticaji, u obliku jedinstvenih plaćanja po gospodarstvu, imaju za cilj odvojiti poticaje od poljoprivredne proizvodnje i na taj način usmjeriti poljoprivredne proizvođače na proizvodnju u skladu sa tržišnim potrebama. Preduvjeti za dobivanje poticaja se odnose na ispunjavanje propisanih standarda u području zaštite okoliša, sigurnosti hrane, identifikacije i registracije životinja, prijavljivanja bolesti i dobrobiti životi-

nja. Poljoprivredne površine se moraju obrađivati u skladu s dobrom poljoprivrednom i ekološkom praksom. Treći ključni instrument novog ZPP-a je jače izražena politika ruralnog razvika kojom se, osiguranjem većeg iznosa proračunskih sredstava (između ostalog i smanjenjem izravnih plaćanja većim poljoprivrednim proizvođačima, tzv.

modulacija) želi postići obnova i razvitak gospodarstva u ruralnim područjima.

PODRUČJE POLJOPRIVREDE NAJIZAZOVNIJI ZADATAK

Hrvatska kao zemlja kandidat za članstvo u EU ima obavezu postupno se usklađivati sa svim propisima koji u Uniji uređuju područje poljoprivrede. Poznato je iz iskustava drugih zemalja kandidata da je to jedan od najizazovnijih zadataka u okviru priprema za ulazak u EU, ne samo zbog velikog broja novih propisa koje treba donijeti i primijeniti, već i zbog specifične uloge i osjetljivosti poljoprivrednog sektora. Stoga ovaj proces otvara mnoge nedoumice i bojazni, posebno kod poljoprivrednika.

Kako bi se procijenili učinci

priprema poljoprivrednog sektora za EU te ponudio odgovor na najčešća pitanja o ovome procesu, objavljeno je nekoliko publikacija koje nude odgovore na pitanja o utjecaju Zajedničke poljoprivredne politike na hrvatsku poljoprivredu, kako uči u EU sa naglaskom na pitanja i odgovore za hrvatske poljoprivrednike te očekivani ekonomski učinci

nakon pristupa Europskoj uniji.

Priorite te za pravno i administrativno usklađivanje RH, pa tako i u poljoprivrednom sektoru, odredilo je Vijeće Europske unije u dokumentu o pristupnom partnerstvu s Hrvatskom. Ovi se prioriteti prije svega odnose na pripreme u administriranju poljoprivrednih potpora i mjera prema pravilima EU, a zatim i na razvoj i primjenu politike ruralnog razvika. Europska komisija prati napredak RH u ispunjavanju zadanih uvjeta te o tome svake godine objavljuje izvješće.

Vlada RH za svaku kalendarsku godinu donosi Nacionalni program Republike Hrvatske za pridruživanje Europskoj uniji, u kojemu se navode svi zakonski i podzakonski propisi koji će u toj

godini biti usvojeni, a usklađuju se s propisima EU, rokovi za donošenje svakog propisa te nadležne institucije. Također se daje pregled ostalih mjera (donošenje planova ili strategija, administrativno jačanje, osnivanje institucija i dr.) koje se poduzimaju zbog pripreme za članstvo u Europskoj uniji.

Dio navedenih aktivnosti provodi se uz pomoć projekata koji se u potpunosti ili djelomično financiraju iz sredstava Europske unije, odnosno iz programa CARDS, PHARE, IPA, TAIEX. Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja korisnik je većeg broja projekata financiranih iz ovih sredstava, a prioriteta područja za odobravanje projekata su veterinarstvo i fitosanitarna pitanja, ruralna politika, agencija za plaćanja u poljoprivredi i ribarstvo. Informacije o objavljenim natječajima za projekte iz programa CARDS, PHARE i IPA, te načinu provedbe natječaja i potrebnoj dokumentaciji dostupni su na Internet stranici Središnje jedinice za financiranje i ugovaranje..

Putem TAIEX programa Hrvatskoj je dostupna pomoć u institucionalnom jačanju i izgradnji u svim područjima usklađivanja, primjene i provedbe pravne stečevine Europske unije. U okviru TAIEX-a na raspolaganju su sljedeći osnovni mehanizmi: seminari, studijske posjete i posjete stručnjaka, koji se organiziraju od strane TAIEX ureda na zahtjev korisnika tehničke pomoći. Poljoprivrednicima su za financiranje njihovih projekata dostupna sredstva iz pretpripravnog fonda SAPARD, a obavljaju se pripreme i za korištenje IPARD programa.

Suzbijte korove u krumpiru

Osim direktnog utjecaja na urod, korovi utječu na veličinu i kvalitetu gomolja. Korovi jake stabljike otežavaju mehanizirano vađenje, a višegodišnji korovi mogu prorasti gomolje.

Na tlima grudaste strukture međuredno mehaničko uništavanje korova može izazvati oštećenja na gomoljima. Stvaranjem vlažnije mikroklike korovi često potenciraju pojavu nekih važnijih bolesti. Poznato je da neki korovi (*Chenopodium album*, *Amaranthus retroflexus*, *Portulaca oleracea*) služe kao domaćini gljivične bolesti bijela noga (*Rhizoctonia solani*).

Krumpir pripada skupini okopavinskih kultura. Prilikom uzgoja u krumpiru se mogu očekivati tipični okopavinski korovi. Za kvalitetan urod krumpir mora biti "čist" od korova u razdoblju 2. ili 3. tjedna nakon nicanja pa dok cima svojim habitusom ne "zatvori" redove. Korovi koji niču zajedno s krumpirom pričinjavaju veću štetu po urod od onih koji niču nešto kasnije. Evo širokolisnih korova koji niču prije ili zajedno s krumpirom: loboda, mišjakinja, dvornici, poljska goruši,. Kasnije niču sljedeći širokolisni korovi: ambrozija, štir, crna pomoćnica, europski mračnjak. Često se jave i jednogodišnji uskolisni korovi (obično kasnije od širokolisnih): koštan, muhari, svračica. Višegodišnji uskolisni korovi (pirika i divlji sirak) jave se najkasnije od svih, a zajedno sa višegodišnjim širokolisnim korovima (slak, osjak i štavelj).

Uzgoj krumpira na velikim površinama nezamisliv je bez primjene selektivnih herbicida, a moguće ih je primijeniti u tri roka:

1. prije sadnje krumpira (pre-sowing)

Ovim tretiranjem suzbiju se korovi koji se zateknu na odabranoj parceli. Cilj primjene herbicida u ovoj fazi

je suzbijanje nekih višegodišnjih korova (*Agropyron repens*, *Convolvulus arvensis*, *Rumex crispus*) koji mogu pojavom u vrijeme rasta i razvoja krumpira uzrokovati probleme pri izboru selektivnog pripravka. Za njihovo suzbijanje koristi se pripravak **HERKULES 480 SL** ili **OXALIS**.

2. Nakon sadnje-prije nicanja krumpira preporučamo kombinaciju:

TOR 70 WG (0,6-0,75 kg/ha) + **CLON 480 EC** (0,2 l/ha) Navedena kombinacija suzbija slijedeće korovske vrste: loboda, rusomača, dvornici, mišjakinja, ambrozija, koštan, mračnjak, ljulj, kamilica, tušan, svračica, štir, kušnjak...

3. Nakon nicanja krumpira preporučamo:

TOR 70 WG (0,5-0,75 kg/ha) + **BASAGRAN 600** (2 l/ha). Ovo prskanje treba provesti u slučaju da nije provedeno prvo prskanje.

U slučaju "preskakanja" prvog prskanja bit će potrebo naknadno prskati i s herbicidom za suzbijanje travnih korova **FOCUS ULTRA**.

FOCUS ULTRA se primjenjuje kada su jednogodišnji uskolisni korovi u fazi 3-5 listova, a višegodišnji uskolisni korovi 20-30 cm visine. Koristi se u količini od 1 - 1,5 l/ha za suzbijanje jednogodišnjih i 3-4 l/ha za suzbijanje višegodišnjih korova.

CHROMOS AGRO

Chromos Agro d.d. Žitnjak bb, 10000 Zagreb, tel.: 01 6040 357, fax: 01 6040 399; e-mail: chromos-agro.hr

CHROMOS AGRO

AGRONOMI NA TERENU:

Mr. Vesna Šarec, dipl.ing. (Županija)	098 416 756
Mr. Dražen Šimić, dipl.ing. (Osijek)	098 416 757
Stjepan Hager, dipl.ing. (Orahovica)	098 416 752
Marko Pavković, dipl.ing. (Ludbreg)	098 416 753
Suzana Hajvaz, dipl.ing. (Istra i Zagorje)	098 208 207
Romano Orešić, dipl.ing. (VvV)	098 416 755
Veronika Kolak, dipl.ing. (Zagreb)	098 416 758
Ante Grubišić, dipl. Ing. (Dalmacija)	098 335 702

Špikani but od divljači, sa šampinjonima

ISASTOJCI: za 10 osoba: 2,5 kg mesa divlje svinje bez kostiju od buta, 1,5 l ulja 0,1 kg soli, 0,04 kg mljevenog papra, 0,06 kg Vegete, 0,6 kg šampinjona, 0,25 kg senfa 0,5 kg mrkve, 0,2 kg dimljene slanine, 0,3 kg dema od šipka 5 listova lovora

IPRIPREMA:

Meso divlje svinje izrezano na veće komade špikamo s dimljenom slaninom i mrkvom. Potom premažemo senfom i stavljamo peći na masnoću tako da meso poprimi tamnu boju s obje strane. U tu masnoću dodajemo šampinjone, luk (krupno izrezan), mrkvu, sitno mljevenu papriku, lovor i

ostale začine. Sve to zalijemo vodom i kuhamo dok meso ne omekša. Kada je gotovo, takvo ohlađeno meso režemo na tanje ploške i prelijemo s umakom u kojemu se meso kuhalo, a koji smo prethodno izmiksali. Serviramo sa kuhanim povrćem i knedlama od sira

Lungić u umaku od šljivovice

ISASTOJCI: 1 kg svinjećih lungića, 0,2 kg suhih šljiva, 0,3 l kiselog vrhnja, 0,15 l bijelog vina (graševina), 0,05 l slavonske šljivovice, 0,05 l ulja, 0,02 kg soli, 0,01 kg bijelog papra, 0,25 kg palente

IPRIPREMA:

Od svinjećih lungića izrezati i oblikovati 3 okrugla medaljona za svaku osobu. Posoliti, pobrašniti i na jačoj

vatri sa svih strana peći da porumeni. Medaljone odstraniti iz masnoće a na ostatak masnoće dodati na rezance izrezane suhe šljive i vino. Lagano propirjati zajedno s medaljonima da meso omekša. Par minuta pred kraj dodati šljivovicu i vrhnje, kratko prokuhati i poslužiti s prilogom od palente. Napomena: Umak će biti još bolji ako se kombinira kiselo i slako vrhnje

Zapečeni grah

ISASTOJCI: 100 g šampinjona, 1 dl soka od limuna, 100 g pancete, 1 kapula, ulja, 150 g poriluka, 500 g krumpira, 1 lit piva, 1 žumanjak, 1 svežić peršina, 150 g vrhnja za kuhanje, soli i papra

IPRIPREMA:

korijenasto povrće, grah špek, prstohvat brašna, prstohvat slatke crvene paprike, sol, papar, feferona Na propasirano korijenasto povrće sa špekom dodaje

se prstohvat brašna, slatke crvene paprike, sol, papar, feferona i na pola skuhanu grah sa vodom u kojoj je kuhan. Sve zajedno se promiješa i stavlja u pećnicu. Zapeći dok voda ne ispari.

Istarske fritule

ISASTOJCI: 1 kg brašna, 250 g šećera u prahu, malo soli, cimeta i papra, 4-5 tučenih klinčića, nastrugani oraščić, limunova i narančina kora, 4 žlice ulja, 1/2 l bijelog vina, ulje za prženje

IPRIPREMA:

Prosijati 1 kg brašna, dodati 250 g šećera u prahu, malo soli, cimeta i papra, 4-5 tučenih klinčića, nastrugana oraščića, limunove i naran-

čine izribane kore te 4 žlice ulja. Sve popariti sa pola litre vrućeg bijelog vina, i tući 15 minuta dok se ne ohladi. Pržiti u obilato ulja. Posuti šećerom i poslužiti

Kolač od trešanja

ISASTOJCI: 10 dag maslaca, 10 dag šećera, 3 žumanjka, 25 dag brašna, 8 žlica mlijeka, korica od limuna, pola omota praška za dizanje, 0,5 kg trešanja, šećer za posipanje

IPRIPREMA:

Sve prirediti, usitniti koricu od limuna, izmiješati prašak i brašno, te prosijati. Očistiti

i oprati trešnje, te izmiješati maslac, šećer i žumanjke. Izmiješati brašno i mlijeko naizmjenice, te dodati koricu od limuna. Istući snijeg pa ga lagano umiješati. Namazati i posipati brašnom oblik od torte, te staviti smjesu. U smjesu dodati trešnje i stavite u ugrajanu pećnicu. Peći polagano, izvaditi iz oblika te posipati šećerom.

Maline i breskve sa sirom

ISASTOJCI: Za tijesto: naribana korica jednog limuna, 22,5 dag brašna, 1 žlicu šećera, 10 dag mekanog maslaca, 1 jaje Za nadjev: 30 dag malina, 30 dag bresaka, 3 žlice pekmeza od malina, 20 dag svježeg sira, 2 dl kiselog vrhnja, 1 vrećicu vanilin šećera, 2 žlice limunovog soka, 1,5 žlica mljevenih badema

IPRIPREMA:

Za tijesto izmiješajte brašno, limunov sok i prstohvat soli. Dodajte komadiće maslaca, svaki komad trljajte vršcima prstiju s brašnom dok ne dobijete pješčanu masu. Uspite šećer i dodajte jaje, zamiješite i napravite kuglu. Držite 20 minuta u hladioniku. Tijesto obložite kalup promjera 24-25 cm i pecite na "bijelo".

Pomiješajte sir s vanilin šećerom i limunom. Stavite veoma hladno kiselo vrhnje u ravnu visoku posudu, a nju u zdjelu s vodom i kockicama leda. Miksajte 5 minuta da dobijete vrlo čvrstu pjenu, stavite sir i pažljivo miješajte odozdo prema gore. Razmažite po kori i držite 10 minuta na hladnom. Pospite maline na pola kolača, a na drugu polovicu poslažite razrezane breskve. Ugrrijte pekmez, ostavite da se malo ohladi ali se ne smije stisnuti. Premažite kolač. Prepržite bademe bez masnoće i poslažite uz rub kolača.

KRATKEVIJESTI • KRATKEVIJESTI • KRATKEVIJESTI • KRATKEVIJESTI • KRATKEVIJESTI

Sirana "Runolist" dobitnik HACCP certifikata

U novoizgrađenoj Sirani »Runolist« u otočkoj poslovnoj zoni državno povjerenstvo je utvrdilo da poduzeće Tomaić-Commerce d.o.o. Otočac, u okviru koje posluje i navedena sirana, ispunjava sve uvjete iz programa HACCP, a to je krajem travnja potvrdilo i povjerenstvo Europske komisije, iskazavši zadovoljstvo s novoizgrađenim pogonom i korištenjem predpristupnih fondova programa SAPARD. Ispunjavanjem uvjeta za dobivanje HACCP-a i europskog izvoznog broja, koji omogućava izvoz sireva u sve zemlje EU i u SAD, poduze-

će se može intenzivnije posvetiti proizvodnji i plasmanu proizvoda. Sirana »Runolist« trenutno prerađuje oko 2.500 litara mlijeka dnevno pa do punoga kapaciteta ostaje još mnogo prostora. Direktor Tomaić, u čijem je poduzeću angažirana njegova cijela obitelj, nastoji proširiti paletu novih proizvoda.

Magarci u Slavoniji

Marija i Ivo Krajnović iz Koritne već godinu dana uzgajaju na svom imanju magarce, prenosi Glas Slavonije. U njihovu su stadu magaraca dva mužjaka i četiri ženke. Svi su umatičeni i imaju putovnice Hrvatskog centra za konjogojstvo - Državne ergele Lipik. Ovi su magarci u Slavoniju došli iz omiškoga kraja, gdje su život provodili u relativno teškim uvjetima, na kamenjaru i bez dovoljno hrane. Bili su u lošoj kondiciji, a k tome još i agresivni. No u godinu dana njihovo se stanje znatno popravilo.

Na imanju Krajnovićevih još ni jedna magarica nije imala potomke, no vlasnici se ipak nadaju kako će uskoro dobiti prinovu u stadu. Pravi razlog dolaska magaraca na imanje Krajnovićevih bila je želja da naprave farmu koju bi posjećivala djeca, prije svega ona s posebnim potrebama.

Inače za držanje magaraca država isplaćuje poticaje, jer je to jedini način da držanje i uzgoj magaraca u Hrvatskoj i opstane. Magarce je mlijeko iznimno zdravo i ljekovito, ali i skupo. Posebno se preporuča djeci alergičnoj na proteine kravljega mlijeka. Kod odraslih se koristi u liječenju alergija, suhoga kašlja i bronhitisa, a blagotvorno djeluje i na želudac.

Poticanje izvoza vina

Država će pomoći vinarima u većem izvozu vina, a oni sami spremni su izdvojiti 50 lipa po boci da bi se taj izvoz povećao, kažu u Ministarstvu poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja. Osim pomoći, putem Agencije za promicanje izvoza i ulaganja, domaći vinogradari i vinari do rujna ove godine dobit će vinogradarski registar. Vinogradarski registar, koji sada ima oko 27.000 hektara vinograda, također će igrati ulogu u sustavu poticaja i pri organizaciji tržišta vina. Naime, proizvodnja vina u Hrvatskoj, kojeg imamo više nego što su domaće potrebe, pala je prošle godine na 1,27 milijuna hektolitara, dok je 2008. godine iznosila oko 1,35 milijuna hektolitara. Trend smanjenje proizvod-

nje vina prisutan je posljednjih 30 godina. S druge strane, znatno je povećana kvaliteta domaćeg vina, čemu svjedoče i brojne međunarodne nagrade. Udio trgovinske razmjene vina u odnosu na domaću proizvodnju samo u tri posljednje godine povećana je za 14 posto, pri čemu je uvoz višestruko veći od izvoza. Hrvatska izvozi samo 300 vagona vina na godinu, dok je uvoz vina, posebice onih jeftinijih, pet puta veći. Međutim, prosječne izvozne cijene hrvatskih vina bile su gotovo trostruko veće od cijena uvoznih vina. Prosječna potrošnja vina u Hrvatskoj je oko 20 litara godišnje.

Bolfanov Rajnski rizling među najboljima na svijetu

U najvećoj zagorskoj vinariji »Vinski Vrh« iz Hrašćine predstavljena su vina berbe 2009., koja su ovaj mjesec osvojila prestižna priznanja na međunarodnim ocjenjivanjima vina. Tako su okupljeni novinari, somelieri i distributeri vina iz Hrvatske mogli uživati i u Bolfanovom Rajnskom rizlingu Primusu 2008. koji je osvojio srebrnu medalju u konkurenciji rizlinga iz cijeloga svijeta na nedavnom međunarodnom vinskom prvenstvu u Bruxellesu »Counour Mondial de Bruxelles«. U Bruxellesu se ocjenjuju vina s četiri kontinenta, a za prestižne nagrade natječu se vinari koji proizvode ukupno pola milijarde litara vina. No, kako je rekao vlasnik vinarije Tomislav Bolfan prezentirajući vina, to nije jedina sjajna vijest iz te vinarije koja se sve više okreće ekološkoj proizvodnji vina, jer su stigli i rezultati s Decanterova natjecanja u Londonu gdje su dva njihova vina: Bolfan Paidia Rajnski rizling (kasna berba) 2008. i Bolfan Sauvignon 2009. osvojili brončana odličja.

GLOBALOSIJEK - Sv. L. B. Mandića bb tel. 031/297-511
(Čepinska) fax: 031/297-656**cijevi****čelici****ogradni paneli****limovi**

NOĆNJAK 2010 U BIOGRADU S PRAVOM SE NAZIVA SUSRET MASLINARSKJE ELITE

Obitelj Kardum iz Zadra proizvođač je najkvalitetnijeg maslinovog ulja na ovogodišnjem 12. po redu Noćnjaku. Uručivanjem velikog pehara Dragi Kardumu i njegovoj obitelji završila je smotra najboljih maslinara i uljara koja je ove godine okupila preko 300 natjecatelja i to ne samo iz Hrvatske, nego iz Slovenije, BiH, Crne Gore, pa čak i Turske. Priznanja, brončane, srebrne i zlatne medalje te šampionske titule dodijeljena su nakon što je međunarodno, devetočlano povjerenstvo analiziralo oko 300 uzoraka ulja, procjenjivalo kemijski sastav i organoleptička svojstva. Više od 200 ponuđenih uzoraka proglašeno je ekstra djevičanskim, a veliki broj zlatnih medalja govori o vrhunskim rezultatima maslinara, posebno na području Istre i zadarskog područja.

Šampionima izgleda pakovine maslinovog ulja proglašena je Agro laguna d.o.o. iz Poreča, šampion kvalitete pakovine maslinovog ulja je Olea iz Rabca, a najviše ulja je prerađeno u uljari Nadin kraj Benkovca. Uljara koja je prerađila šampionsko ulje je bila uljara Grubić iz Bala.

Zbog niza sadržaja, ali i velikog broja sudionika koje očekujemo, "Noćnjak 2010." organiziramo kao "Susret maslinarske elite" – kazao je Joško Niskota, a Gordana Dragun je podsjetila na postignute rezultate u sadnji maslina na području Zadarske županije: U prosincu je ukinut Operativni plan za sadnju maslina jer smo ispunili plan iz 2004. godine. Planirano je bilo da se zasadi 600 hektara novih maslinika, a mi smo zasadili 701 hektar. Osim toga, u planu je sadnja još 260 hektara maslinika u Ninskim Stanovima, Zatonu i Petrčanima, a koji su također prošli kroz operativni plan. Sada smo po broju stabala dosegnuli 1929. godinu i kad sva zasađena stabla dođu na rod, to je dostatno za naše tržište. Na natjecanju koje cijene hrvatski maslinari i uljari, očekuje se od 500 do 700 sudionika vezanih uz maslinarstvo, uljarstvo i stočarstvo iz Hrvatske, Europe i Azije.

Zadarska županija premašila plan sadnje maslina

Biograd na moru i Zadarska županija nisu slučajno domaćini Noćnjaka. Riječ je županiji koja je planirala podići 600, a posadili su čak 701 hektar uz najavu još 260 ha maslinika. Pobjednik je obitelj Kardum iz Zadra

Pobjednici obitelj Kardum iz Zadra

Pobjednik u kategoriji kvalitete pakovina je tvrtka Olea bb iz Rabca

Agrolaguna iz Poreča proglašena je šampionima izgleda pakovine

Joško Niskota, predsjednik Zadružnog saveza Dalmacije o stanju u maslinarstvu u Hrvatskoj

Dvanaesta međunarodna manifestacija maslinara i uljara održana je pod visokim pokroviteljstvom predsjednika RH dr. sc. Ive Josipovića i Vlade RH u Biogradu na moru. Idejni začetnik, osnivač i organizator Međunarodne manifestacije maslinara i uljara NOĆNJAK je Zadružni savez Dalmacije, najstariji zadružni savez u RH, osnovan daleke 1907. godine. Manifestacija Noćnjak pokrenuta je 1999. godine, iako Savez u biti već više od 100 godina vrši, između ostalog, edukaciju proizvođača i potrošača maslinovog ulja.

Cilj manifestacije (i Saveza) je unaprijeđenje maslinarstva i uljarstva, nezamjenjivih poljoprivrednih i gospodarskih djelatnosti u krševitoj Dalmaciji, te povećanje potrošnje ekstra djevičanskog maslinovog ulja.

Natjecatelji na Noćnjaku dobivaju certifikat na nekoliko stranica sa detaljnim rezultatima analize njihovog maslinovog ulja. Certifikat prikazuje brojčano 5 parametara kemijske analize (slobodne masne kiseline, peroksidni broj, te K brojeve, K232, K270 i delta K). Osim toga prikazuje intenzitet svake pojedine vrline odnosno mane maslinovog ulja, te senzorski profil maslinovog ulja u oblikutzu. pauko-

ve mreže.

U okviru manifestacije Noćnjak proglašavaju se šampioni kvalitete maslinovih ulja u dvjema kategorijama:

1. PAKOVINE maslinovih ulja (ulja koja imaju etiketu)
2. OTVORENA maslinova ulja (ulja koja nemaju etiketu)

U kategoriji pakovina, osim kvalitete proizvoda, ocjenjuje se i nagrađuje izgled ambalaže.

Osim toga, maslinova ulja ocjenjuju se u pet zasebnih grupa, te nagrađujemo:

1. Najbolje sortno maslinovo ulje
2. Najbolje maslinovo ulje sljubljenih sorti
3. Najbolje blago maslinovo ulje
4. Najbolje srednje intenzivno maslinovo ulje
5. Najbolje intenzivno maslinovo ulje

S uzorkom maslinovog ulja natjecati se mogu proizvođači koji su proizveli minimalno 100 litara maslinovog ulja, reprezentiranog s uzorkom dostavljenim na natjecanje. Kroz čaroban svijet okusa Olio Gastro Shawa vodili su Ante Kulaš, majstor o'delicija, Sandra Petričević, capo panela i Želimir Bašić, vinski znalac.

Pripremio: **D. RUKOVANJSKI**

FOTO: 7MASLINA.NET/E-ZADAR/SLOBODNA DALMACIJA

TVORNICA OPREME I STROJEVA d.o.o.

Osječka 4, 31300 Beli Manastir Tel.: +385 31 790 410

Proizvodnja, postavljanje i održavanje:

- opreme za svinjogojske i govedarske farme
- opreme za prehrambenu industriju
 - opreme za silose i mješaonice stočne hrane
 - strojeva specijalne namjene u poljoprivredi i stočarstvu
- čeličnih konstrukcija
- konstrukcija i postavljanje elektro-upravljačkih razdjelnica
 - postavljanje novih, popravak i izmjena starih elektro-instalacija
- oprema za svinjogojske i govedarske farme svjetskih proizvođača Big Dutchman i Vitkovice

OVLAŠTENI ZASTUPNIK I SERVISER OPREME

Callisto

Herbicid idealan za kombinacije i korekcije!

- Suzbija **najširi spektar** širokolisnih korova.
- Najjači u suzbijanju **abutilona** i **dikice** nakon nicanja.
- Djelovanje **preko lista** i **preko tla** – sprečava naknadni ponik.
- Potpuna selektivnost **bez štetnih posljedica** za prinos.
- **Najduži rok primjene** – od sjetve do 7 listova kukuruza.
- **Callisto** je najprimjereniji partner za kasno suzbijanje korova.

Obavezno uz dodatak novog silikonskog ovlaživača • Etalfix Pro

Callisto

syngenta

Za detaljne informacije obratite se na **Syngenta Agro d.o.o.**
Zagreb, Samoborska cesta 147, tel. 01/3887 670